

kemira

Tilinpäätös 2017

Tilinpäätös 2017

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	2
KONSERNIN TUNNUSLUVUT	18
TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT	21
KONSERNITILINPÄÄTÖS (IFRS)	
Konsernin tuloslaskelma	23
Konsernin laaja tuloslaskelma	23
Konsernin tase	24
Konsernin rahavirtalaskelma	25
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	26
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	
1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	27
2. Taloudellinen tulos	
2.1. Segmenttiedot	33
2.2. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	36
2.3. Osakeperusteiset maksut	38
2.4. Poistot ja arvonalentumiset	39
2.5. Rahoitustuotot ja -kulut	40
2.6. Tuloverot	41
2.7. Osakekohtainen tulos	42
2.8. Muut laajan tuloksen erät	42
3. Investoinnit ja yrityshankinnat	
3.1. Liikearvo	43
3.2. Muut aineettomat hyödykkeet	45
3.3. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	46
3.4. Myytävissä olevat rahoitusvarat	48
3.5. Liiketoimintojen yhdistäminen	49
4. Käyttöpääoma ja muut tase-erät	
4.1. Vaihto-omaisuus	50
4.2. Myyntisaamiset ja muut saamiset	50
4.3. Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	51
4.4. Laskennalliset verovelat ja -saamiset	52
4.5. Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt ja työsuhde-etuudet	54
4.6. Varaukset	58
5. Pääomarakenne ja rahoitusriskit	
5.1. Pääomarakenne	59
5.2. Oma pääoma	61
5.3. Korolliset velat	62
5.4. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin	64
5.5. Rahoitusriskien hallinta	67
5.6. Johdannaisinstrumentit	70
6. Konsernirakenne	
6.1. Lähipiiri	72
6.2. Konsernin tytäryritykset ja osakkuusyrietykset	74
7. Taseen ulkopuoliset erät	
7.1. Vastuusitoumukset ja ehdolliset velat	76
7.2. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat	77
EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS (FAS)	78
OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT	93
HALLITUKSEN VOITONJAKOEHDOTUS JA ALLEKIRJOITUKSET	96
TILINTARKASTUSKERTOMUS	97
TULOSKEHITYS NELJÄNNESVUOSITTAIN	101
TUNNUSLUKIJEN TÄSMÄYTYKSET IFRS-LUKUIHIN	102
TIETOA SIJOITTAJILLE	104

Hallituksen toimintakertomus 2017

Vuonna 2017, Kemira-konsernin liikevaihto nousi 5 % ja oli 2 486,0 miljoonaa euroa (2 363,3) myyntimäärien kasvaessa pääasiassa Pohjois-Amerikan öljy- ja kaasuliiketoiminnan elpymisen ansiosta. Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien nousi 6 %.

Operatiivinen käyttökate nousi 3 % ja oli 311,3 miljoonaa euroa (302,5), kun korkeammat myyntimäärät enemmän kuin kompensoivat muuttuvien kustannusten nousun vaikutuksen. Operatiivinen käyttökateprosentti oli 12,5 % (12,8 %).

Käyttökate laski 1 % ja oli 282,4 miljoonaa euroa (284,2), mikä johtui pääasiassa 12,7

Avainluvut

Milj. euroa	2017	2016
Liikevaihto	2 486,0	2 363,3
Operatiivinen käyttökate	311,3	302,5
Operatiivinen käyttökate, %	12,5	12,8
Käyttökate	282,4	284,2
Käyttökate, %	11,4	12,0
Operatiivinen liikevoitto	170,3	170,1
Operatiivinen liikevoitto, %	6,9	7,2
Liikevoitto	141,4	147,0
Liikevoitto, %	5,7	6,2
Rahoituskulut, netto	-28,9	-19,1
Voitto ennen veroja	112,6	128,0
Tilikauden voitto	85,2	97,9
Osakekohtainen tulos, euroa	0,52	0,60

*12 kuukauden liukuva keskiarvo (Sidotun pääoman tuotto, % perustuu liikevoittoon)

Kemira esittää IFRS-raportoinnissa tiettyjä taloudellisia tunnuslukuja (vaihtoehtoiset tunnusluvut), jotka eivät ole IFRS-standardien mukaan määriteltyjä tunnuslukuja. Kemira uskoo, että vaihtoehtoiset tunnusluvut, kuten orgaaninen kasvu*, käyttökate, operatiivinen käyttökate, rahavirta investointien jälkeen ja velkaantumisasaste, antavat hyödyllistä ja vertailukelpoista tietoa pääomamarkkinoille ja Kemiran johdolle yhtiön liiketoiminnan kehityksestä ja taloudellisesta tilanteesta. Tiedot vaihtoehtoiset tunnusluvut ovat myös palkitsemisen kriteerejä. Kemiran esittämiä vaihtoehtoisia tunnuslukuja ei pidä tarkastella erillään vastaavista IFRS-tunnusluvuista, ja niitä tulee lukea yhdessä lähinnä vastaavien IFRS-tunnuslukujen kanssa. Tunnuslukujen laskentakaavat ovat luettavissa tässä raportissa ja osoitteessa www.kemira.fi > Sijoittajat > Taloustieto. Kaikki osavuositarkastuksen luvut on pyöristetty erikseen, minkä seurauksena yksittäisten lukujen summat saattavat hieman poiketa esitetystä summasta.

*Liikevaihdon kasvu paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien

miljoonan euron korvauksesta liittyen vahingonkorvausvaateen sopimiseen. Vaade liittyi vanhaan epäiltyyn kilpailulainsäädännön rikkomukseen vetyperoksidiliiketoiminnassa vuosina 1994–2000.

Osakekohtainen tulos laski 0,52 euroon (0,60) pääasiassa epäiltyyn rikkomukseen liittyvän korvauksen ja korkeampien rahoituskulujen vuoksi. Edellisvuonna rahoituskulut sisälsivät sähköntuotanto-omistuksen myynnistä saadun 5 miljoonan euron myyntivoiton.

Hallitus ehdottaa vuoden 2018 yhtiökokoukselle 0,53 euron osinkoa (0,53) osakkeelta eli yhteensä 81 miljoonaa euroa (81).

Milj. euroa	2017	2016
Sidotu pääoma*	1 763,2	1 718,2
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto*, %	9,7	9,9
Sidotun pääoman tuotto*, %	8,0	8,6
Liiketoiminnan rahavirta	205,1	270,6
Investoinnit ilman yritysostoja	190,1	212,6
Investoinnit	190,1	210,6
Rahavirta investointien jälkeen	13,0	97,8
Omavaraisuus, % kauden lopussa	44	45
Osakekohtainen oma pääoma, euroa	7,61	7,68
Velkaantuneisuus, % kauden lopussa	59	54
Henkilöstö kauden lopussa	4 732	4 818

Taloudellinen tulos 2017

Liikevaihto nousi 5 % korkeampien myyntimäärien ansiosta pääasiassa Pohjois-Amerikan öljy- ja kaasuliiketoiminnassa. Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien nousi 6 %.

Liikevaihto	2017 milj. euroa	2016 milj. euroa	Muutos-%	Orgaaninen kasvu*, %	Valuutta- kurssien vaikutus, %	Yritys- ostojen ja -myyntien vaikutus, %
Pulp & Paper	1 476,9	1 457,3	+1	+2	0	0
Industry & Water	1 009,1	906,0	+11	+12	-1	0
Yhteensä	2 486,0	2 363,3	+5	+6	-1	0

* Liikevaihdon kasvu paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien

Maantieteellisesti liikevaihto jakautui seuraavasti: EMEA (Europe, Middle East, Africa) 52 % (52 %), Americas 39 % (38 %) sekä APAC (Asia Pacific) 9 % (10 %).

Operatiivinen käyttökate nousi 3 % pääasiassa sen vuoksi, että korkeammat myyntimäärät enemmän kuin kompensoivat muuttuvien kustannusten nousun vaikutuksen. Myyntihinnat alkoivat vuoden aikana elpyä. Tammikuussa Venatorin tehtaalla sattuneen force majeure -tulipalon negatiivinen vaikutus oli noin 6 miljoonaa euroa, ja vakuutuskorvaus kattoi lähes koko myyntikatemenojen.

Varianssianalyysi, milj. euroa	1–12
Operatiivinen käyttökate, 2016	302,5
Myyntimäärät	+54,2
Myyntihinnat	-5,3
Muuttuvat kustannukset	-42,3
Kiinteät kustannukset	-5,7
Valuuttakurssimuutokset	+1,6
Muut	+6,2
Operatiivinen käyttökate, 2017	311,3

Operatiivinen käyttökate	2017 milj. euroa	2016 milj. euroa	Muutos-%	2017, kate-%	2016, kate-%
Pulp & Paper	197,7	195,3	+1	13,4	13,4
Industry & Water	113,6	107,2	+6	11,3	11,8
Yhteensä	311,3	302,5	+3	12,5	12,8

Käyttökate laski 1 % ja ero operatiiviseen käyttökatteeseen selittyy vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät johtuivat pääasiassa organisaation uudelleenjärjestelykuluista ja 12,7 miljoonan euron korvauksesta liittyen vahingonkorvausvaateen sopimiseen. Vaade liittyi vanhaan epäiltyyn kilpailulainsäädännön rikkomukseen vetyperoksidiliiketoiminnassa vuosina 1994–2000. Edellisvuonna vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liittyivät pääasiassa tuotannon uudelleenjärjestelyihin sekä yritysoston integraatioon.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, milj. euroa	2017	2016
Käyttökatteessa	-28,9	-18,3
Pulp & Paper	-17,9	-7,5
Industry & Water	-11,0	-10,8
Poistoissa ja arvonalentumisissa	0,0	-4,8
Pulp & Paper	0,0	-2,5
Industry & Water	0,0	-2,3
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liikevoitossa yhteensä	-28,9	-23,1

Poistot ja arvonalentumiset nousivat 141,0 miljoonaan euroon (137,2). Luvussa ovat mukana myös 16,7 miljoonan euron (19,2) hankintamenoallokaatioon liittyvät poistot.

Operatiivinen liikevoitto oli edellisvuoden tasolla korkeampien poistojen ja arvonalentumisten kumotessa korkeamman operatiivisen käyttökatteen vaikutuksen. Liikevoitto laski 4 %. Ero operatiiviseen liikevoittoon selittyy vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä.

Rahoituskulut, netto olivat -28,9 miljoonaa euroa (-19,1). Edellisvuonna rahoituskulut sisälsivät sähköntuotanto-omistuksen myynnistä (Pohjolan Voima Oy) saadun 5 miljoonan euron myyntivoiton. Sähköjohdannaisten käypien arvojen muutos oli 0,2 miljoonaa euroa (2,2). Valuuttakurssimuutoksilla oli -3,2 miljoonan euron (-1,1) vaikutus nettorahoituskuluihin.

Tuloverot laskivat -27,4 miljoonaan euroon (-30,1). Laskuun vaikutti pienempi voitto ennen veroja. Raportoitu veroaste oli molempina vuosina 24 %.

Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos laski 14 % pääasiassa 12,7 miljoonan euron vahingonkorvausvaateen sopimisesta vuonna 2017 maksetun korvauksen sekä sähköntuotanto-omistuksen myynnistä kesäkuussa 2016 saadun 5 miljoonan euron myyntivoiton vuoksi.

Rahoitusasema ja rahavirta

Liiketoiminnan nettorahavirta tammi-joulukuussa 2017 laski 205,1 miljoonaan euroon (270,6), mikä johtui pääasiassa uudelleenjärjestelykuluista, korkeammasta käyttöpääomasta ja 12,7 miljoonan euron korvauksesta liittyen vahingonkorvausvaateen sopimiseen. Vaade liittyi vanhaan epäiltyyn kilpailulainsäädännön rikkomukseen vetyperoksidiliiketoiminnassa vuosina 1994–2000.

Rahavirta investointien jälkeen laski 13,0 miljoonaan euroon (97,8). Edellisvuoden rahavirta sisälsi Suomessa sijaitsevien sähköntuotanto-omistusten myynnistä saadun 35 miljoonaa euroa.

Korollisten velkojen määrä oli vuoden 2017 lopussa 861 miljoonaa euroa (807). Konsernin korollisten velkojen keskimääräinen korko oli 2,0 % (2,1 %). Konsernin korollisen lainasalkun duraatio oli 33 kuukautta (26).

Seuraavien 12 kuukauden aikana erääntyvän lyhytaikaisen velan määrä oli 191 miljoonaa euroa (158). Rahavarat 31.12.2017 olivat 166 miljoonaa euroa (173). Konsernilla on 400 miljoonan euron nostamaton valmiusluotto.

Toukokuussa 2017 Kemira vaihtoi 100 miljoonalla eurolla vuonna 2019 erääntyvää joukkovelkakirjalainaa uuteen liikkeeseenlaskettuun 200 miljoonan euron vakuudettomaan joukkovelkakirjalainaan. Uusi laina erääntyy vuonna 2024.

Kemira-konsernin nettovelka oli vuoden lopussa 694 miljoonaa euroa (634). Omavaraisuusaste oli 44 % (45 %) ja velkaantuneisuus oli 59 % (54 %). Oma pääoma oli 1 172,8 miljoonaa euroa (1 182,9).

Konsernin merkittävimmät valuuttavirtariskit liittyvät Ruotsin kruunuun, Yhdysvaltain dollariin ja Kanadan dollariin. Vuoden lopussa Ruotsin kruunumääräinen 12 kuukauden valuuttavirtariski oli vasta-arvoltaan noin 58 miljoonaa euroa, keskimääräisen suojausasteen ollessa 63 %. Yhdysvaltain dollarimääräinen valuuttavirtariski oli vasta-arvoltaan noin 30 miljoonaa euroa, keskimääräisen suojausasteen ollessa 58 %. Kanadan dollarimääräinen valuuttavirtariski oli vasta-arvoltaan noin 36 miljoonaa euroa, keskimääräisen suojausasteen ollessa 63 %. Kemira altistui myös pienemmille valuuttavirtariskeille Kiinan renminbin,

Norjan kruunun ja Brasilian realin osalta. Näiden yhteenlaskettu 12 kuukauden valuuttavirtariski oli vuoden lopussa vasta-arvoltaan noin 56 miljoonaa euroa.

Koska Kemiran konsernitilinpäätös laaditaan euroissa, Kemira altistuu myös valuutan translaatoriskille siltä osin kun sen muualla kuin Suomessa sijaitsevien tytäryhtiöiden tulos- ja tase-erät raportoidaan muissa valuutoissa kuin euroissa. Kemiran merkittävimmät ulkomaisten valuuttojen määräiset oman pääoman erät ovat Yhdysvaltain dollareina, Ruotsin kruunuina, Kanadan dollareina, Kiinan renminbeinä ja Brasilian realeina. Edellä mainittujen valuuttojen vahvistuminen suhteessa euroon kasvattaisi Kemiran liikevaihtoa ja käyttökatetta translaatiovaikutuksen kautta.

Investoinnit

Vuonna 2017 investoinnit laskivat 10 % 190,1 miljoonaan euroon (210,6). Investoinnit jakautuivat seuraavasti: laajennusinvestoinnit 35 % (45 %), parannusinvestoinnit 34 % (27 %) ja ylläpitoinvestoinnit 31 % (28 %).

Suurimmat investoinnit vuoden aikana olivat natriumklooraattikapasiteetin laajennus Joutsenossa sekä kapasiteetin lisäykset useilla tehtailla ja AkzoNobelin paperikemikaaliliiketoiminnan integraatioon liittyvät investoinnit.

Tutkimus ja tuotekehitys

Vuonna 2017 tutkimukseen ja tuotekehitykseen käytettiin 30,3 miljoonaa euroa (32,1) eli 1,2 % (1,4 %) konsernin liikevaihdosta.

Kemiran tutkimus- ja tuotekehitystoiminta on ensisijaisen tärkeä kasvun mahdollista- ja ja erottautumisen edistäjä. Uudet tuotelanseeraukset edistävät Kemiran asiakkaiden prosessien tehokkuutta ja kestävyyttä sekä parantavat kannattavuutta. Kemiran tuleva markkina-asema ja kannattavuus riippuvat yhtiön kyvystä ymmärtää asiakkaiden nykyisiä

ja tulevia tarpeita ja markkinatrendejä ja vastata niihin sekä sen kyvystä innovoida uusia erilaisia tuotteita ja sovelluksia.

Konsernin tavoitteena on kasvattaa uusista tuotteista ja sovelluksista syntyvää liikevaihtoa. Vuonna 2017 innovaatiomyyntiin (uusista tuotteista tai viimeisten viiden vuoden aikana lanseeratuista tuotteista ja sovelluksista saadun liikevaihdon) osuus Kemiran liikevaihdosta nousi 10 %:iin (9 %).

Vuoden 2017 lopussa Kemiralla oli 389 (348) patenttiperhettä, 1 525 (1 236) myönnettyä patenttia ja 1 017 (860) vireillä olevaa patenttihakemusta. Lukujen kasvu liittyy AkzoNobelin paperikemikaaliliiketoiminnan oston. Patenttiperhe sisältää yhden keksinnön ja lukuisia patenteja tai sovelluksia eri maissa. Vuonna 2017 Kemira sai 52 (48) uutta patenttia ja lanseerasi 11 (14) uutta tuotetta.

Henkilöstö

Konsernin palveluksessa oli kauden lopussa 4 732 työntekijää (4 818). Kemiralla oli työntekijöitä Suomessa yhteensä 803 (796), muualla EMEA:ssa 1 768 (1 813), Americas-alueella 1 514 (1 558) ja APAC-alueella 647 (651).

Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista

Kemiran liiketoimintamallin kautta aiheutuvat olennaiset vaikutukset

Kemira arvioi järjestelmällisesti omien toimintojensa ja liikesuhteidensa kautta aiheutuvia taloudellisia, ympäristö- ja sosiaalisia vaikutuksia. Olennaisimmat vastuullisuuden osa-alueet liittyvät asiakkaidemme resurssitehokkuutta parantaviin tuotteisiin, kemikaaliturvallisuuden hallintaan tuotteiden koko elinkaaren ajan, oman operatiivisen toimintamme vastuullisuuden varmistamiseen, toimitusketjun vastuulliseen ja läpinäkyvään hallintaan, työntekijöiden sitoutumisen ja osaamisen kehittämiseen sekä hyvien liiketapaperiaatteiden noudattamiseen kaikissa toiminnoissa ja liikesuhteissa. Kemiran toimintojen kautta aiheutuvat vaikutukset ja niihin liittyvien riskien tunnistaminen, vähentäminen sekä mahdollisuuksien hyödyntäminen ovat integroitu osaksi Kemiran johtamisjärjestelmää.

Kemira on sitoutunut ottamaan vastuuta toimintansa aiheuttamista vaikutuksista, vähentämään niihin liittyviä riskejä ja hyödyntämään niistä syntyviä mahdollisuuksia. Kemira on YK:n Global Compact -aloitteen allekirjoittamalla sitoutunut toimimaan yleisten kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti sekä noudattamaan ja edistämään ihmisoikeuksia, edistämään asianmukaisia työoloja, vähentämään ympäristövaikutuksia ja osallistumaan korruption vastaiseen työhön. Kemira Oyj on allekirjoittanut myös Responsible Care® -aloitteen, joka on kemianteollisuuden oma vastuullisuusohjelma, parantaakseen työyhteisön hyvinvointia, luonnonvarojen kestävää käyttöä ja turvallisuutta, sekä jakaakseen sidosryhmille tietoa tuotannon ja tuotteiden vastuullisuudesta.

Yritysvastuun painopisteet

Kemiran yritysvastuuhjelman tarkoituksena on huomioida toiminnastamme aiheutuvat pääasialliset vaikutukset ja niihin liittyvät riskit ja mahdollisuudet. Painopistealueita ovat kestävät tuotteet ja ratkaisut, vastuullisuus toiminnoissa ja toimitusketjussa sekä henkilöstön ja yrityskulttuurin kehittäminen. Kemira mittaa edistymistä painopistealueilla asettamalla konsernitason tunnuslukuja ja tavoitteita, jotka johtoryhmä hyväksyy ja hallitus käy läpi. Vuoden 2017 tulokset on esitetty Yritysvastuun saavutukset -taulukossa.

Kestävät tuotteet ja ratkaisut

Kemira on sitoutunut edistämään kestävää kehitystä tuotteissaan ja ratkaisuisaan. Kemiran uusien tuotteiden kehittämisprosessissa (NPD) arvioidaan jokaisen uuden tuotteen ta-

loudellisia sekä ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksia verrattuna olemassa oleviin, vertailupohjana käytettäviin ratkaisuihin. NPD-projektin onnistuminen edellyttää parannusta sekä kestävydessä että asiakashyödyissä kussakin päätöksentekovaiheessa, jotta projektin jatkaminen ja viime kädessä tuotteen lanseeraus on perusteltua.

Kemiran tuotevastuullisuus määrittää periaatteet tuotteisiin liittyvän työterveyden, turvallisuuden ja ympäristönäkökohtien ennakoiwaan hallintaan tuotteen koko elinkaaren ajan. Pyrimme myös löytämään haitattomampia ja kestävämpiä raaka-ainevaihtoehtoja. Lisäksi varmistamme, että tuotteitamme voidaan turvallisesti kuljettaa, käsitellä ja varastoida sekä asianmukaisesti poistaa käytöstä ja hävittää.

Toimintojen ja toimitusketjujen vastuullisuus

Kemira on sitoutunut varmistamaan toimintojen vastuullisuuden yrityksen omaisuuden, ympäristön, työntekijöiden, urakoitsijoiden, asiakkaiden ja yhteisöjen suojaamiseksi. Kemiran ympäristö-, terveys-, turvallisuus- ja laatuasioiden hallintakäytäntö (EHSQ) määrittää toimintaperiaatteet, joilla hallitaan toimintojemme ympäristöön, terveyteen, turvallisuuteen ja laatuun liittyviä näkökohtia. Kemiran päämääränä on, että kaikilla tehtailta olisi sertifioitavat ympäristö-, terveys-, turvallisuus- ja laatuasioiden hallintajärjestelmät. Työterveys ja turvallisuus on elintärkeää kaikissa toiminnoissa. Pyrimme jatkuvaan parantamiseen ympäristövaikutuksien vähentämisessä. Kemiran tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 20 %-yksikköä vuoteen 2020 mennessä vuoteen 2012 verrattuna.

Kemira on sitoutunut varmistamaan, että toimitusketjussa noudatetaan vastuullisen liiketoiminnan periaatteita. Kemiran liikekumppaneille tarkoitetuissa liiketapaperiaateissa on määritetty vastuullista liiketapaa, ihmisoikeuksien kunnioittamista, asiallisia työoloja ja ympäristövastuuta koskevat vaatimukset. Kemira edellyttää, että kaikki toimittajat ja liikekumppanit noudattavat näitä liiketapaperiaatteita. Strategisten, erittäin tärkeiden ja hankintamääriltään merkittävien toimittajien on osallistuttava vastuullisuuden arviointiprosessiin, joka perustuu YK:n Global Compact -aloitteen ja Responsible Care -ohjelman periaatteisiin. Hankintakuluihin suhteutettuna noin 25 % toimittajista on arvioitu. Arviointitulosten perusteella tehdään toimittajien riskiluokitus ja määritetään luokituksen mukaiset

toimenpiteet. Toimittajat, joille on tehty parannussuunnitelma arvioidaan uudelleen seuraavana vuonna, ja korkean riskitason toimittajat auditoidaan.

Integriteetti ja vastuu henkilöstöstä

Yrityskulttuuri ja henkilöstöön sitoutuminen ovat tärkeitä menestystekijöitä Kemiran liike-toiminnassa. Kemiran suorituskyvyn johtamisprosessi kohdentaa strategiset tavoitteemme kunkin työntekijän henkilökohtaisiin tavoitteisiin, suoriutumisarviointiin ja kehittämissuunnitelmiin. Menettely on osa Kemiran johtamiskulttuuria ja muodostaa johtamisjärjestelmämme selkärangan.

Kemiran liiketapaperiaatteet ovat toimintamme perusta. Liiketapaperiaatteet muodostavat kehykset yrityksen arvoille ja heijastavat sitoutuneisuutta tärkeimpiin sidosryhmiimme. Kemira on sitoutunut YK:n ihmisoikeusjulistuksen ja Global Compact -aloitteen mukaisiin periaatteisiin ja odottaa samaa myös toimittajiltaan ja liikekumppaneiltaan. Liiketapaperiaatteet sisältävät myös Kemiran korruption vastaiset periaatteet. Kemira ei hyväksy epäasianmukaisia maksuja tai lahjuksia, joita annetaan suoraan tai epäsuorasti asiakkaalle, viranomaiselle tai kolmannelle osapuolelle mukaan lukien voitelurahat, sopimattomat lahjat, vieraanvaraisuus, avustukset, palvelukset, lahjoitukset tai muut epäasianmukaiset rahansiirrot. Hyväksymme vain hyvämaineiset myyntiedustajat ja muut kolmannet osapuolet, jotka noudattavat samoja periaatteita.

Liiketapaperiaatteita koskeva koulutus on pakollista kaikille työntekijöillemme, ja neuvonta-, valvonta- ja raportointikäytännöillä varmistetaan, että liiketapaperiaatteita noudatetaan. Työntekijät voivat ilmoittaa mahdollisista liiketapaperiaatteiden rikkomuksista ja muista huolenaiheistaan Ethics & Compliance Hotline -ilmoituskanavan kautta.

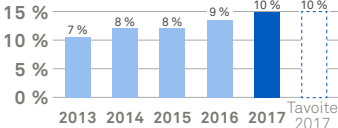
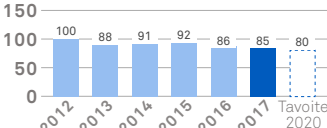
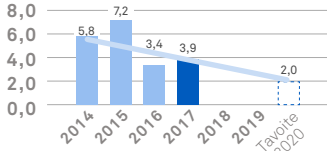
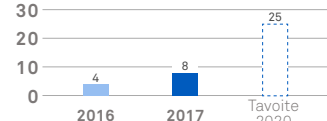
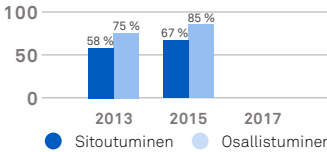
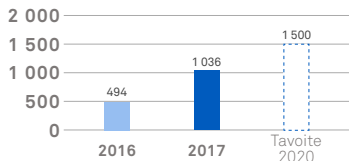
Pakollinen lahjonnanvastainen koulutus kohdistetaan tietyille henkilöstöryhmille, joiden on kokonaisvaltaisesti sisäistettävä Kemiran lahjonnanvastaiset periaatteet. Tietoisuutta lahjonnanvastaisuuden periaatteista lisätään kaikille työntekijöille suunnatussa liiketapa-

periaatteiden koulutuksessa. Kemira on tehnyt selvityksen eettiseen ja vastuulliseen liike-toimintaan liittyviin riskeihin ja erityisesti arvioinut lahjontaan liittyviä riskejä. Vuonna 2017 ei ollut lainkaan vahvistettuja lahjontatapauksia tai niihin liittyviä julkisia oikeustapauksia.

Muiden kuin taloudellisten tietojen raportointi

Lisätietoja on saatavissa Kemiran vuosikertomuksessa 2017, osassa GRI-tiedot. Muiden kuin taloudellisten tietojen raportointi on laadittu Global Reporting Initiative -verkoston (GRI) yhteiskuntavastuun raportointiohjeistuksen (2016) mukaisesti ja on tilintarkastusyhteisön Deloitte varmentama.

Yritysvastuun saavutukset

	Tavoite	Saavutukset 2017	Huomiot	
 Kestävät tuotteet ja ratkaisut	Innovaatiot Innovaatioista tulevan liikevaihdon osuus 10 % kokonaisliikevaihdesta vuoden 2017 loppuun mennessä		Innovaatioista tulevan liikevaihdon osuus kokonaisliikevaihdesta nousi tavoiteltuun 10 %:iin. Lanseeratut uudet tuotteet ovat onnistuneet korvaamaan viimeisen viiden vuoden aikana myydyimmät vanhat tuotteet.	
 Vastuullisuus toiminnoissa ja toimitusketjussa	Ilmastomuutos Kemiran hiili-indeksi ≤ 80 by vuoden 2020 loppuun mennessä (2012 = 100)		Hiili-indeksi laski hieman vuoteen 2016 verrattuna johtuen lisääntyneestä hiilineutraalien energialähteiden käytöstä ja jatkuvasti toteutuvista energiatehokkuusprojekteista.	
 Vastuullisuus toiminnoissa ja toimitusketjussa	Työterveys ja turvallisuus Tavoitteena nolla tapaturmaa pitkällä aikavälillä, TRIF* 2,0 vuoden 2020 loppuun mennessä		Vuonna 2017 TRIF nousi ja oli 3,4. Tapaturmien määrän kasvu liittyi tiloissamme työskenteleviin alihankkijoihin. Myös tapaturmien vakavuusaste nousi, ja kolme tapaturmaa johti pysyvään vammaan.	
 Integriteetti ja vastuu henkilöstöstä	Toimittajien hallinta Keskimäärin 5 yritysvastuuarviointia vuodessa suurimman riskin** toimittajille vuosina 2016–2020, kumulatiivinen tavoite 25 vuoteen 2020 mennessä		Neljä SMETA-arviointia (Sedex Members Ethical Trade Audit) tehtiin yhteistyössä ulkoisen palveluntarjoajan kanssa ilman häiriöitä liiketoimintaan. Suurin osa korjaustoimista liittyi työterveyteen ja turvallisuuteen sekä työkäytäntöihin.	
 Integriteetti ja vastuu henkilöstöstä	Työntekijöiden sitoutumisindeksi, perustuu joka toinen vuosi tehtävään Voices@Kemira-kyselyyn Toimialan taso tai korkeampi		Uudelleenjärjestelyn vuoksi joka toinen vuosi tehtävä työntekijöiden sitoutumista mittaava kysely siirtyi syksystä 2017 kevääseen 2018, jotta esimiehet ehtivät ennen kyselyä työskennellä vähintään kuusi kuukautta uusien tiimiensä kanssa.	
 Integriteetti ja vastuu henkilöstöstä	Tarjotut johtajuuden kehittämistoimet keskimäärin Kaksi (2) johtajuuden kehittämistoimea esimiesasemassa oleville työntekijöille vuosina 2016–2020, kumulatiivinen tavoite 1 500 vuoteen 2020 mennessä.		Niin sisäiset kuin ulkoiset johtajuuden kehittämistoimet jatkuivat vakaasti vuonna 2017, jolloin toimia oli 542. Yhteensä toimia on tähän mennessä 1 036. Toimiin kuului myös työssäoppimismahdollisuuksia konsernin kehittämisprojekteissa.	

* TRIF = Työtapaturmien kokonaismäärä (TRI) (miljoonaa työtuntia kohti, Kemira + alihankkija)
 ** alhaisimmat yritysvastuuarviointipisteet

Segmentit

Pulp & Paper

Pulp & Paper -segmentti auttaa ainutlaatuisen kemikaaliosaamisensa avulla massan- ja paperinvalmistajia innovoimaan ja tehostamaan toimintaansa. Segmentti kehittää ja myy uusia, asiakkaiden tarpeet täyttäviä tuotteita ja pyrkii varmistamaan, että sillä on johtava paperikoneen märenpään tuote- ja palveluvalikoima, joka keskittyy pakkauskartonkiin ja pehmopaperiin. Pulp & Paper hyödyntää vahvaa sovellusvalikoimaansa Pohjois-Amerikassa ja EMEA-alueella sekä rakentaa vahvaa asemaa Aasian ja Etelä-Amerikan kehittyvillä markkinoilla.

Milj. euroa	2017	2016
Liikevaihto	1 476,9	1 457,3
Operatiivinen käyttökate	197,7	195,3
Operatiivinen käyttökate, %	13,4	13,4
Käyttökate	179,9	187,8
Käyttökate, %	12,2	12,9
Operatiivinen liikevoitto	104,8	111,6
Operatiivinen liikevoitto, %	7,1	7,7
Liikevoitto	86,9	101,6
Liikevoitto, %	5,9	7,0
Sidottu pääoma*	1 165,2	1 111,8
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto*, %	9,0	10,0
Sidotun pääoman tuotto*, %	7,5	9,1
Investoinnit ilman yritysostoja	138,3	127,1
Investoinnit yritysostot mukaan lukien	138,3	125,1
Rahavirta investointien jälkeen	15,7	105,7

*12 kuukauden liukuva keskiarvo

Segmentin **liikevaihto** kasvoi 1 % korkeampien myyntimäärien ansiosta. Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien nousi 2 %. Venatorin tehtaan force majeure -tulipalo tammikuussa ja raaka-aineen toimitusvaikeudet Kiinassa laskivat segmentin liikevaihtoa yli 30 miljoonalla eurolla.

EMEA-alueella liikevaihto nousi 3 % ja oli 780,0 miljoonaa euroa (760,2) myyntimäärien kasvaessa useissa tuoteryhmissä ja erityisesti massakemikaalien kysynnän jatkuessa vahvana. Uuden natriumkloraatin tuotantolinjan käynnistymisellä Joutsenossa oli positiivinen vaikutus liikevaihtoon.

Americas-alueella liikevaihto laski 3 % ja oli 505,9 miljoonaa euroa (519,1) valuuttakurssien negatiivisen vaikutuksen ja Pohjois-Amerikassa alhaisemman kysynnän vuoksi. Pohjois-Amerikassa oli myös hintapaineita. Etelä-Amerikassa erityisesti valkaisu- ja kemikaalien myyntimäärät kasvoivat, minkä lisäksi valuuttakurssimuutokset nostivat liikevaihtoa.

APAC-alueella liikevaihto nousi 7 % ja oli 191,0 miljoonaa euroa (178,0) myyntimäärien kasvaessa huolimatta joidenkin AKD-tuotteiden raaka-aineiden toimitusvaikeuksista. Natriumkloraatin ja prosessikemikaalien, erityisesti polymeerien, kysyntä oli vahvaa. Valuuttakurssimuutoksilla oli negatiivinen vaikutus liikevaihtoon.

Operatiivinen käyttökate nousi 1 % pääasiassa korkeampien myyntimäärien ansiosta, kun taas muuttuvat kustannukset kasvoivat ja myyntihinnat laskivat. **Käyttökate** laski 4 % johtuen 12,7 miljoonan euron korvauksesta liittyen vahingonkorvausvaateen sopimiseen. Vaade liittyi vanhaan epäiltyyn kilpailulainsäädännön rikkomukseen vetyperoksidiliiketoiminnassa vuosina 1994–2000.

Industry & Water

Industry & Water -segmentti palvelee kunnallisia ja runsaasti vettä käyttäviä teollisuudena-loja. Vedenkäsittelyssä autamme asiakkaitamme tehostamaan vedenkäsittelyprosessin eri vaiheita. Öljy- ja kaasuteollisuudessa autamme tehostamaan talteenottoa nykyisistä varannoista ja vähentämään veden ja energian käyttöä.

Milj. euroa	2017	2016
Liikevaihto	1 009,1	906,0
Operatiivinen käyttökate	113,6	107,2
Operatiivinen käyttökate, %	11,3	11,8
Käyttökate	102,5	96,4
Käyttökate, %	10,2	10,6
Operatiivinen liikevoitto	65,5	58,5
Operatiivinen liikevoitto, %	6,5	6,5
Liikevoitto	54,4	45,4
Liikevoitto, %	5,4	5,0
Sidottu pääoma*	596,7	605,2
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto*, %	11,0	9,7
Sidotun pääoman tuotto*, %	9,1	7,5
Investoinnit ilman yritysostoja	51,7	85,5
Investoinnit yritysostot mukaan lukien	51,7	85,5
Rahavirta investointien jälkeen	46,9	35,6

*12 kuukauden liukuva keskiarvo

Segmentin **liikevaihto** kasvoi 11 %. Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien nousi 12 %. Kasvua edistivät korkeammat myyntimäärät, kun taas myyntihinnat jäivät edellisvuoden tasolle trendin ollessa kuitenkin vuoden aikana kasvusuhteinen. Valuuttakurssimuutoksilla oli negatiivinen vaikutus liikevaihtoon.

Oil & Gas -liiketoiminnan liikevaihto kasvoi 56 % ja oli 197,0 miljoonaa euroa (126,1). Vedenkäsittelyliiketoiminnassa myyntimäärät jatkoivat hyvää kasvuaan.

EMEA-alueella liikevaihto kasvoi 1 % ja oli 511,1 miljoonaa euroa (507,5) koagulanttien korkeamman kysynnän ansiosta. Intian-sopimuksen päättymisen sen sijaan vaikutti polymeritoimituksiin negatiivisesti. Myyntihinnat nousivat useissa tuoteryhmissä korkeampien raaka-ainekustannusten myötä.

Americas-alueen liikevaihto kasvoi 26 % ja oli 472,2 miljoonaa euroa (376,0) Pohjois-Amerikan öljy- ja kaasuliiketoiminnan elpymisen ansiosta, johtuen osittain myös laitetoimintuksen tuottamasta noin 25 miljoonan euron liikevaihdosta. Valuuttakurssimuutoksilla oli negatiivinen vaikutus liikevaihtoon. Myyntihinnat olivat hieman edellisvuotta matalammalla tasolla trendin ollessa kuitenkin kasvusuhteinen.

APAC-alueella liikevaihto nousi 15 % ja oli 25,8 miljoonaa euroa (22,4) vedenkäsittelyssä käytettävien polymeerien korkeamman kysynnän ansiosta. Matalammilla myyntihinnoilla ja valuuttakurssimuutoksilla oli negatiivinen vaikutus liikevaihtoon.

Operatiivinen käyttökate nousi 6 %, kun korkeammat myyntimäärät enemmän kuin kompensoivat muuttuvien kustannusten nousun vaikutuksen. Myös **käyttökate** nousi 6 %.

Emoyhtiön tulos

Kemira Oyj:n liikevaihto vuonna 2017 kasvoi 1 397,2 miljoonaan euroon (1 364,2). Käyttökate oli 82,1 miljoonaa euroa (77,0). Käyttökate parani pääasiassa liikevaihdon kasvun ansiosta. Emoyhtiön rahoitustuotot ja -kulut olivat 4,6 miljoonaa euroa (182,2). Rahoitustuotot ja -kulut laskivat pääasiassa konserniyhtiöistä saatujen matalampien osingon maksujen vuoksi. Tilikauden voitto oli 41,3 miljoonaa euroa (215,8). Investoinnit olivat 27,1 miljoonaa euroa (17,7) ilman sijoituksia tytäryhtiöihin.

Kemira Oyj:n osakkeet ja osakkeenomistajat

Kemira Oyj:n osakepääoma 31.12.2017 oli 221,8 miljoonaa euroa ja osakkeiden määrä 155 342 557. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa.

Joulukuun lopussa Kemira Oyj:llä oli 35 571 rekisteröityä osakkeenomistajaa (32 622). Ulkomaisten osakkeenomistajien osuus oli 25,8 % (25,1 %) hallintarekisteröidyt omistukset mukaan lukien. Kotitalouksien osuus oli 17,9 % (16,0 %). Kemiralla oli hallussaan omia osakkeita 2 988 935 kappaletta (2 975 327), mikä vastaa 1,9 % (1,9 %) Kemira Oyj:n osakkeista.

Kemira Oyj:n osakekurssi laski 5 % vuoden alusta, ja Kemira Oyj:n osakkeiden päätöskurssi Nasdaq Helsingissä oli joulukuun 2017 lopussa 11,50 euroa (31.12.2016: 12,13). Osakkeen ylin hinta oli 12,44 euroa ja alin 10,33 euroa tammi-joulukuussa 2017. Osakkeen keskimääräinen hinta oli 11,47 euroa. Yhtiön markkina-arvo omilla osakkeilla vähennettynä oli joulukuun 2017 lopussa 1 752 miljoonaa euroa (1 848).

Tammi-joulukuussa 2017 Kemira Oyj:n osakkeiden Nasdaq Helsingissä vaihdettujen osakkeiden määrä oli 615 miljoonaa euroa (1-12/2016: 703). Osakkeiden keskimääräinen päivävaihto oli 215 814 (256 233) osaketta. Kemira Oyj:n osakkeiden kokonaisvaihto tammi-joulukuussa 2017 oli 85 miljoonaa osaketta (95), josta 36 % (32 %) tapahtui muilla kaupankäyntipaikoilla (BATS, Chi-X, Turquoise). Lähde: Nasdaq ja Kemira.fi.

Omistusjakauma 31.12.2017

Yritykset	40,9 %
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	3,5 %
Julkisyhteisöt	7,9 %
Kotitaloudet	17,9 %
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	4,0 %
Hallintarekisteröidyt ja ulkomaiset osakkeenomistajat	25,8 %

Osakkeenomistuksen jakautuminen 31.12.2017

Osakkeiden lukumäärä	Omistajia kpl	Omistajia %	Osakkeet, kpl	% osakkeista ja äänistä
1–100	8 637	24,3	514 591	0,3
101–500	14 959	42,0	4 118 698	2,7
501–1 000	5 701	16,0	4 397 344	2,8
1 001–5 000	5 271	14,8	11 068 718	7,1
5 001–10 000	537	1,5	3 900 966	2,5
10 001–50 000	368	1,0	7 203 461	4,7
50 001–100 000	31	0,1	2 354 524	1,5
100 001–500 000	51	0,1	10 501 334	6,8
500 001–1 000 000	6	0,0	3 911 277	2,5
1 000 001–	10	0,0	107 371 644	69,1
Yhteensä	35 571	100,0	155 342 557	100,0

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2017

	Omistaja	Osakkeiden lukumäärä, kpl	% osakkeista ja äänistä
1	Oras Invest Oy	28 278 217	18,2
2	Solidium Oy	25 896 087	16,7
3	Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	5 329 836	3,4
4	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	3 238 000	2,0
5	Nordea-rahastot	1 434 248	0,9
6	Pohjola Varainhoito	1 403 177	0,9
7	Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas	1 297 637	0,8
8	Etola Erkki Olavi	1 250 000	0,8
9	Valtion Eläkerahasto	990 000	0,6
10	Laakkonen Mikko	600 000	0,4
11	Säästöpankki-rahastot	561 418	0,4
12	OP-Henkivakuutus Oy	536 642	0,4
13	Aktia-rahastot	470 000	0,3
14	Holding Manutas Oy	400 000	0,3
15	Paasikivi Pekka	395 000	0,3
	Kemira Oyj	2 988 935	1,9
	Hallintarekisteröidyt ja ulkomaiset omistajat	40 024 574	25,8
	Muut yhteensä	40 248 786	25,9
	Kaikki yhteensä	155 342 557	100,0

Yhtiökokouksen päätökset

Varsinainen yhtiökokous

Kemira Oyj:n varsinainen yhtiökokous 24.3.2017 vahvisti osakekohtaiseksi osingoksi 0,53 euroa. Osinko maksettiin 11.4.2017.

Vuoden 2017 varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 800 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta ("Hankkimisvaltuutus"). Hankkimisvaltuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Valtuutusta ei ollut käytetty 31.12.2017 mennessä.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään myös enintään 15 600 000 uuden osakkeen antamisesta sekä enintään 7 800 000 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman osakkeen luovuttamisesta ("Osakeantivaltuutus"). Osakeantivaltuutus on voimassa 31.5.2018 saakka. Osakeantivaltuutusta on käytetty hallituksen jäsenten palkitsemiseen liittyen.

Yhtiökokous valitsi Kemira Oyj:n tilintarkastajaksi Deloitte Oy:n. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Jukka Vattulainen.

Konsernin hallinto- ja ohjausjärjestelmä sekä rakenne

Kemira Oyj:n hallinto perustuu yhtiöjärjestykseen, Suomen osakeyhtiölakiin ja Nasdaq Helsinki Oy:n antamiin listattuja yhtiöitä koskeviin sääntöihin ja määräyksiin. Lisäksi Kemira noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Yhtiön selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä esitetään erillisenä raporttina yhtiön internetsivuilla.

Hallitus

Varsinainen yhtiökokous 24.3.2017 valitsi kuusi hallituksen jäsentä. Hallitukseen valittiin uudelleen sen jäsenet Wolfgang Büchele, Kaisa Hietala, Timo Lappalainen, Jari Paasikivi ja Kerttu Tuomas sekä uutena jäsenenä Shirley Cunningham. Jari Paasikivi valittiin jatkamaan hallituksen puheenjohtajana, ja Kerttu Tuomas valittiin uudelleen varapuheenjohtajaksi. Vuonna 2017 Kemira Oyj:n hallitus kokoontui 10 kertaa osallistumisprosentin ollessa 98,4 %.

Kemira Oyj:n hallitus on perustanut kaksi valiokuntaa: henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan ja tarkastusvaliokunnan. Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajana toimii Jari Paasikivi ja jäsenenä Timo Lappalainen ja Kerttu Tuomas. Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta kokoontui vuoden 2017 aikana kuusi kertaa osallistumisprosentin ollessa 100 %. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana toimii Timo Lappalainen ja jäsenenä Kaisa Hietala ja Jari Paasikivi. Tarkastusvaliokunta kokoontui vuoden 2017 aikana viisi kertaa osallistumisprosentin ollessa 100 %.

Muutokset yhtiön johdossa vuonna 2017

Projekteista ja tuotantoteknologiasta vastannut johtaja Michael Löffelmann siirtyi 20.1.2017 Kemirasta johtotehtäviin toiseen yhtiöön. Kehitysjohtaja Esa-Matti Puputti otti vastuun projekteista ja tuotantoteknologiasta.

Kemira ilmoitti 9.3.2017 yhdistävänsä Municipal & Industrial- ja Oil & Mining -segmentit yhdeksi uudeksi segmentiksi Industry & Water. Suunniteltujen organisaatiomuutosten vuoksi Oil & Mining -segmentin johtaja Tarjei Johansen jätti yhtiön maaliskuussa. Municipal & Industrial -segmentin johtaja Antti Salminen nimitettiin uuden Industry & Water -segmentin johtajaksi.

Teknologiajohtaja ja johtoryhmän jäsen Heidi Fagerholm jätti 11.9.2017 tehtävänsä Kemirassa ja siirtyi johtotehtäviin toiseen yhtiöön.

Matthew R. Pixton nimitettiin 22.12.2017 Kemiran teknologiajohtajaksi (CTO) ja johtoryhmän jäseneksi 1.1.2018 alkaen.

Rakenne

Kemira ilmoitti 9.3.2017 yhdistävänsä Municipal & Industrial- ja Oil & Mining -segmentit yhdeksi uudeksi segmentiksi Industry & Water 1.6.2017 alkaen. Kemiran uudessa organisaatiossa on kaksi segmenttiä: Pulp & Paper ja Industry & Water.

Vuoden aikana ei ole tehty konsernin rakenteeseen vaikuttavia yritysostoja tai -myyntejä.

Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät

Huntsman Pigmentsin (nykyinen Venator) Porin-tehtaalla sattui 30.1.2017 laaja tulipalo. Kemiran tilat tehtaalla eivät suoraan altistuneet palolle, eikä kukaan loukkaantunut. Venator on Kemiran rautakoagulanttituotannon keskeinen raaka-ainetoimittaja. Venator myös ostaa kemikaaleja ja energiaa Kemiralta.

Venator kommentoi Porin-tehtaan tilannetta lokakuussa 2017 kolmannen neljänneksen tulosjulkistuksen yhteydessä: ”Olemme jo päässeet 20 %:n kapasiteettiin. Aiomme palauttaa kannattavimpien erikoistuotteiden tuotannon mahdollisimman pian vuonna 2018. Loput 40 % tehtaan kapasiteetista on hyödyketuotantoa, joka voidaan palauttaa hitaammassa tahdissa markkinoiden, kustannusten ja ennakoidun pitkän aikavälin tuoton mukaan.”

Vahinko aiheuttaa Kemiralle liikevaihdon menetystä, lisäkustannuksia sekä vaihtoehtoisten raaka-aineiden saatavuuteen ja käytettävyyteen liittyviä riskejä. Kemira arvioi liikevaihdon menetyksen olevan noin 20 miljoonaa euroa vuonna 2018. Käyttökatteeseen kohdistuvan negatiivisen vaikutuksen (ennen vakuutuskorvausta) odotetaan olevan jopa 1–2 miljoonaa euroa neljänneistä kohti korkeampien kustannusten ja liikevaihdon menetyksen vuoksi. Kemiralla on liiketoiminnan keskeytymisvakuutus, jonka vakuutusarvo on 10 miljoonaa euroa kriittistä toimittajaa koskevaa tapausta kohti. Kemira odottaa saavansa korvattua suurimman osan myyntikatemenetyksestään vuonna 2017. Vuonna 2017 negatiivinen vaikutus käyttökatteeseen (ennen vakuutuskorvausta) oli noin 6 miljoonaa euroa, ja vakuutuskorvaus kattoi lähes koko myyntikatemenetyksen.

Asiakaskysynnän muutokset

Tiettyjen kemikaalien (esimerkiksi pakkaus- ja kartonkikemikaalien) käytön tai asiakkaiden tuotteiden tai toiminnan kysynnän merkittävä ja odottamaton lasku voi vaikuttaa kielteisesti Kemiran liiketoimintaan. Tiettyjen raaka-aineiden tai hyödykkeiden, kuten esimerkiksi öljyn, kaasun ja metallien hintojen merkittävä lasku voi saada asiakkaat siirtymään vähemmän kemikaaleja kuluttaviin toimintoihin. Sekä kasvanut tietoisuus ja huoli ilmastomuutoksesta että kestävämmät tuotteet voivat muuttaa asiakaskysyntää, esimerkiksi kohti vähemmän kemikaaleja kuluttavia vedenkäsittelyteknologioita, mikä voi vaikuttaa kielteisesti erityisesti Kemiran Industry & Water -segmentin kilpailukykyyn. Toisaalta asiak-

kaiden mahdolliset toimet tuotantokapasiteetin lisäämiseksi voivat kasvattaa kemikaalien kysyntää ja siten haastaa Kemiran nykyisen tuotantokapasiteetin riittävyyden. Jos Kemira ei ole valmis vastaamaan muuttuviin odotuksiin, sen markkina-asema voi heiketä.

Tämän riskin hallitsemiseksi ja lieventämiseksi Kemira seuraa järjestelmällisesti johtavia markkinoiden kehitystä kuvaavia indikaattoreita ja varhaisia varoitusmerkkejä. Kemira panostaa vastuulliseen liiketoimintaan ja pyrkii parantamaan liiketoiminnan kehitysyksiköiden, T&K-toiminnon ja myyntiyrityksien välistä yhteistyötä ymmärtääkseen paremmin asiakkaiden tulevia tarpeita ja odotuksia. Kemira varmistaa kykynsä reagoida kysynnän muutoksiin oikea-aikaisilla investoinneilla sekä säännöllisillä keskusteluilla asiakkaidensa kanssa. Kemiran maantieteellinen kattavuus ja asiakastoimialojen moninaisuus suojaavat osittain kysynnän muutoksiin liittyviltä riskeiltä.

Lainsäädännön muutokset

Kemiran liiketoimintaa sitovat erilaiset lait ja määräykset, jotka ovat merkittäviä Kemiran strategian kehittämisen ja toteuttamisen kannalta. Kemira katsoo lakien ja määräysten luovan lähtökohtaisesti mahdollisuuksia, mutta jotkut esimerkiksi biologisesti hajoavien raaka-aineiden ja biologisen vedenkäsittelyn käyttöä edistävät, alumiinin tai fosfaattien käyttöä rajoittavat sekä fosforin talteenottoa tai kierrätystä koskevat uudet lakiehdotukset voivat vaikuttaa kielteisesti Kemiran liiketoimintaan. Merkittävät muutokset esimerkiksi kemikaali-, ympäristö- tai kuljetuslainsäädännössä ja -sääntelyssä voivat vaikuttaa Kemiran kannattavuuteen korkeampien tuotanto- ja kuljetuskustannusten muodossa. Kyseiset muutokset voivat kuitenkin myös luoda Kemiralle uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Uusien aineiden lisääminen REACH-lupamenettelyn tai rajoitusten piiriin voi myös lisätä Kemiran velvoitteita, ja vastaavasti tarvittavan luvan puuttuminen voisi vaikuttaa negatiivisesti Kemiran toimintaan. Myös muutokset tavaroiden tuontia ja vientiä sekä tullausta koskevassa sääntelyssä luovat osaltaan tarpeen seurata ja hallinnoida tuotteiden ja kansainvälisen kaupankäynnin säännöstenmukaisuutta muun muassa tuotteiden vaatimustenmukaisen maahantuonnin varmistamiseksi.

Kemira seuraa jatkuvasti lainsäädäntöä koskevaa vuoropuhelua ollakseen tietoinen sen myyntiin, tuotesuunnitteluun ja tuotekehitykseen mahdollisesti vaikuttavaan lainsäädän-

töön ja sääntelyyn suunnitelluista ja tulossa olevista muutoksista. Kemira on luonut sisäisen prosessin, jolla hallinnoidaan mahdollisesti huolenaiheita aiheuttavia aineita Kemiran portfolioissa. Prosessissa tarkastellaan muun muassa mahdollisuuksia korvata tällaiset aineet vaihtoehtoisilla aineilla, jos niitä koskeva sääntely tiukkenee. Kemira on myös keskittänyt huomiotaan kansainvälisen kaupankäynnin säännöstenmukaisuuden varmistamiseen sekä lisännyt tähän tarvittavia resursseja.

Sääntelyn vaikutukset otetaan järjestelmällisesti huomioon strategisessa päätöksenteossa. Kemira osallistuu myös aktiivisesti sääntelyä koskevaan vuoropuheluun silloin kuin se on toimialan ja liiketoiminnan näkökulmasta perusteltua.

Kilpailu

Kilpailluilla ja nopeasti muuttuvilla markkinoilla toimiminen luo itsessään riskin tavoitteiden saavuttamiselle. Kemiran päätoimialoille pyrkivät uudet toimijat saattavat käyttäen aggressiivisia keinoja kilpailuedun saavuttamiseksi, mikä saattaa heikentää Kemiran tulosta. Tärkeimpien kilpailijoiden tai asiakkaiden aseman vahvistuminen saattaa muuttaa markkinadynamiikkaa, mikä voi johtaa muutoksiin myös Kemiran markkina-asemassa.

Kemira pyrkii itsekkin kasvamaan sille hieman vieraammilla toimialoilla, joilla vallitsee uudenlainen kilpailutilanne. Pidemmällä tarkastelujaksolla täysin uudenlaiset teknologiat voivat huomattavasti muuttaa nykyistä kilpailutilannetta. Riskiä hallitaan sekä konsernitason tasolla että segmenteittäin jatkuvan kilpailutilanneseurannan avulla. Kemira pyrkii vastaamaan kilpailutilanteeseen asiakassuhteiden sekä tuotteiden ja palvelujen aktiivisella kehittämisellä erottuakseen paremmin kilpailijoista.

Maailmantalouden tilanne ja geopolittiset muutokset

Maailman talouden epävarmuuksiin ja geopolittiseen kehitykseen liittyy suoria tai epäsuoria riskejä, kuten maailman BKT:n hitaampi kasvu sekä mahdolliset odottamattomat kaupankäyntiin vaikuttavat poliittiset päätökset. Nämä seikat voivat vaikuttaa epäsuotuisasti Kemiran tuotteiden kysyntään. Myös erilaiset poliittiset toimet tai muutokset erityisesti Kemiran toiminnalle keskeisissä maissa voivat aiheuttaa häiriöitä tai muita epäsuotuisia seurauksia Kemiran liiketoiminnalle.

Heikko talouskehitys voi johtaa asiakkaiden toiminnan lakkauttamiseen tai konsolidointiin, mikä pienentää asiakaskuntaa. Tämä voi vaikuttaa myös Kemiran asiakkaiden maksukykyyn, minkä seurauksena Kemiran luottotappiot saattavat kasvaa. Epäsuotuisa taloustilanne voi myös kasvattaa raaka-aineiden saatavuus- ja hintariskejä.

Kemiran maantieteellinen kattavuus ja asiakastoimialojen moninaisuus suojaavat vain osittain näiltä riskeiltä. Kemira seuraa jatkuvasti sekä maailmantalouden tilannetta että maailmanpoliittisia liikkeitä ja muutoksia, ja pyrkii mukauttamaan liiketoimintaansa.

Vahinkoriskit

Kemiran tuotantotoimintaan liittyy useita vahinkoriskejä, kuten tulipalot ja räjähdykset, laiterikot, luonnonkatastrofit, poikkeukselliset sääolosuhteet, ympäristöonnettomuudet ja niihin mahdollisesti liittyvät korvausvastuut sekä työterveys- ja työturvallisuusriskit. Vahinkotapahtumat voivat olla seurausta eri tekijöistä, kuten esimerkiksi luvattomasta pääsystä tietohallintojärjestelmiin, jonka seurauksena saattaa aiheutua järjestelmävahinkoja ja niistä edelleen johtuvia taloudellisia vahinkoja. Systemaattisella asetettujen tavoitteiden toteuttamisella, sertifioituilla johtamisjärjestelmillä, tehokkailla vahingontorjuntaohjelmilla, riittävillä kunnossapitotoimilla ja pätevällä henkilöstöllä on vahinkoriskien hallinnassa keskeinen merkitys. Kemiralla on lisäksi useita vakuutusohjelmia, jotka suojaavat yhtiötä vahinkoriskien taloudellisilta vaikutuksilta.

Innovaatio ja T&K-toiminta

Kemiran tutkimus- ja tuotekehitystoiminta on ensisijaisen tärkeä orgaanisen kasvun ja erottautumisen edistäjä. Uudet tuotelanseeraukset edistävät Kemiran tai sen asiakkaiden prosessien tehokkuutta ja vastuullisuutta sekä parantavat Kemiran kannattavuutta. Kemiran tuleva markkina-asema ja kannattavuus riippuvat sen kyvystä ymmärtää asiakkaiden nykyisiä ja tulevia tarpeita ja markkinatrendejä ja vastata niihin sekä sen kyvystä innovoida uusia erilaisia tuotteita ja sovelluksia. Epäonnistuminen innovoinnissa, uusien teknologioiden tunnistamisessa tai uusien tuotteiden ja palvelukonseptien kaupallistamisessa voi johtaa siihen, ettei kasvutavoitteita saavuteta.

Innovaatioon ja tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan liittyviä riskejä hallitaan tutkimus- ja tuotekehitysprojektien tehokkaalla hallinnalla yhteistyössä T&K-toiminnon ja kahden seg-

mentin kanssa. Kemira on parantanut liiketoiminnan kehitysyksiköiden, T&K-toiminnon ja myynti- ja markkinointiyksiköiden välistä yhteistyötä ymmärtääkseen paremmin asiakkaiden tulevia tarpeita ja odotuksia. Kehittämällä jatkuvasti tuotekehitysprosessejaan Kemira pyrkii myös nopeuttamaan innovaatioprojektien toteutusta. Kemira jatkaa erilaistaviin ja vastuullisiin tuotteisiin ja prosesseihin keskittymistä sekä seuraa jatkuvasti uusien tuotteiden ja sovellusten myyntiä.

Yrityssostot

Yrityssostot ovat yksi mahdollinen keino konsernin tavoitteiden saavuttamisessa ja strategioiden toteuttamisessa orgaanisen kasvun lisäksi. Konsolidointeja ohjaa kemikaalivalmistajien pyrkimys hyödyntää synergioita ja saada jalansijaa uusilla markkinoilla.

Kemiran markkina-asema voi heiketä, jos se ei kykene hyödyntämään uusia yrityssostomahdollisuuksia. Yrityssostoihin sisältyy riskejä, jotka liittyvät esimerkiksi ostettujen toimintojen ja niiden henkilöstön integroinnissa onnistumiseen. Epäonnistuminen integroinnissa voi vaikeuttaa yrityssostoihin liittyvien taloudellisten tavoitteiden saavuttamista.

Kemira on luonut toimintamalleja sekä kohdistanut konsernitason resursseja yrityssostojen aktiiviseen hallintaan ja toteutuksen tukemiseen. Mahdollisten yrityssostojen arvioinnissa sekä niihin liittyvissä transaktioissa ja integraatioissa käytetään myös ulkoisia neuvonantajia.

Raaka-aineiden sekä hyödykkeiden hinnat ja saatavuus

Kannattavuuden jatkuva parantaminen on tärkeä osa Kemiran strategiaa. Raaka-aine-, hyödyke- tai logistiikkakustannusten huomattavat korotukset voisivat vaarantaa Kemiran kannattavuustavoitteiden saavuttamisen, jos Kemira ei kykene viipymättä siirtämään korotuksia tuotteidensa hintoihin. Esimerkiksi huomattavat muutokset öljyn ja sähkön hinnoissa voivat vaikuttaa merkittävästi Kemiran kannattavuuteen. Raaka-aineiden toimittajakentässä tapahtuvat muutokset, kuten konsolidoinnit tai kapasiteetin supistukset, voivat nostaa raaka-aineiden hintoja. Myös merkittävät raaka-aineiden kysynnän muutokset teollisuudenaloilla, joilla niitä eniten käytetään, voivat vaikuttaa raaka-ainehintoihin.

Tiettyjen raaka-aineiden huono saatavuus voi vaikeuttaa Kemiran tuotantoa, mikäli siihen ei ole riittävästi varauduttu kartoittamalla vaihtoehtoisia toimittajia tai mahdollisuuksia

prosessimuutoksiin. Raaka-aine- ja hyödykeriskejä pystytään tehokkaasti seuraamaan ja hallitsemaan Kemiran keskitetyn hankintayksikön (Sourcing) avulla. Riskienhallintatoimiin kuuluvat muun muassa tärkeimpien raaka-aineiden ja hyödykkeiden saatavuuden ennakointi, raaka-aineiden osto- ja myyntisopimusten synkronointi, joidenkin kriittisten raaka-aineiden omatuotanto, strategiset investoinnit energiayhtiöihin sekä käytetyn energian ja sähkön osittainen suojaus.

Toimittajat

Kemiran liiketoimintojen jatkuvuus riippuu laadukkaiden tuotteiden ja palvelujen täsmällisistä toimituksista. Liiketoiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi Kemiralla on tällä hetkellä lukuisia kumppanuuksia ja sopimuksia tuotteiden ja palvelujen toimittajien kanssa. Tietyt raaka-aineina käytetyt tuotteet ovat kriittisiä, sillä niitä voidaan hankkia taloudellisesti vain yhdestä ainoasta lähteestä. Kyseisten raaka-aineiden toimitusten yhtäkkinen keskeytyminen tai merkittävä väheneminen voi vaikuttaa Kemiran liiketoimintoihin, mikä puolestaan vaikuttaa Kemiran kykyyn saavuttaa kannattavuustavoitteensa. Hankintatoimen, toimittajien valinnan sekä sopimusten ja toimittajasuhteiden tehon hallinta voi vaikeuttaa Kemiran asiakaslupauksen täyttämistä.

Kemira pyrkii jatkuvasti tunnistamaan, analysoimaan ja osallistamaan toimittajia toimitusten sekä lopputuotteiden ja palvelujen kilpailukykyisten hintojen varmistamiseksi. Yhteistyötä kehitetään tärkeimpien toimittajien kanssa uuden arvon löytämiseksi ja luomiseksi sekä riskien pienentämiseksi. Toimittajien suorituskykyä seurataan säännöllisesti osana toimittajien suorituskyvyn hallintaprosessia.

Osaamisen hallinta

Kilpailukyvyyn ja kasvun varmistamiseksi sekä toimintojen tehostamiseksi on äärimmäisen tärkeää palkata ja pitää palveluksessa oikeanlaisia taitoja ja osaamista tarjoavia työntekijöitä (esim. tutkimus- ja tuotekehitys-, myynti-, asiakaspalvelu- ja markkinointiosastajat). Kemira pyrkii jatkuvasti tunnistamaan suuria potentiaaleja ja avainosaajia tulevaisuuden tarpeisiin. Palkitsemis-, koulutus- ja urakehitysohjelmien järjestelmällinen kehittäminen ja parantaminen auttaa Kemiraa varmistamaan osaavan henkilöstön saatavuuden tulevaisuudessakin.

Yksityiskohtainen selvitys Kemiran riskienhallinnan periaatteista ja organisoinnista on luetavissa yhtiön kotisivuilla osoitteessa www.kemira.fi. Selvitys rahoitusriskeistä on julkaistu tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Katsauskauden jälkeisiä tapahtumia

Nimitystoimikunnan ehdotukset varsinaiselle yhtiökokoukselle 2018

Kemira Oyj:n nimitystoimikunta ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että yhtiön hallitukseen valitaan kuusi jäsentä ja että hallitukseen valitaan uudelleen sen nykyiset jäsenet Wolfgang Büchele, Shirley Cunningham, Kaisa Hietala, Timo Lappalainen, Jari Paasikivi ja Kerttu Tuomas. Lisäksi nimitystoimikunta ehdottaa, että Jari Paasikivi valitaan hallituksen puheenjohtajaksi ja Kerttu Tuomas varapuheenjohtajaksi. Kaikki valittavaksi ehdotetut henkilöt ovat antaneet suostumuksensa ehdokkuudelle.

Nimitystoimikunta ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että hallituksen jäsenille maksettavat palkkiot pysyvät muuttumattomina. Palkkiot olisivat näin ollen seuraavat: puheenjohtaja 80 000 euroa vuodessa, varapuheenjohtaja ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja 49 000 euroa vuodessa ja muut jäsenet 39 000 euroa vuodessa. Kokouspalkkiot ovat kustakin hallituksen ja valiokuntien kokouksista seuraavat: Suomessa asuvat jäsenet 600 euroa, muualla Euroopassa asuvat jäsenet 1 200 ja Euroopan ulkopuolella asuvat jäsenet 2 400 euroa. Matkustuskustannukset ehdotetaan korvattavaksi yhtiön matkustuspolitiikan mukaan.

Nimitystoimikunta ehdottaa lisäksi, että hallituksen vuosipalkkio maksetaan yhtiön osakkeiden ja rahaosuuden yhdistelmänä siten, että vuosipalkkiosta 40 % maksetaan yhtiön hallussa olevina tai mikäli tämä ei ole mahdollista markkinoilta hankittavina Kemiran osakkeina ja 60 % maksetaan rahana. Osakkeet luovutetaan hallituksen jäsenille ja tarvittaessa hankitaan markkinoilta suoraan hallituksen jäsenten lukuun kahden viikon kuluessa siitä, kun Kemiran osavuositarkastus ajalta 1.1.–31.3.2018 on julkaistu. Kokouspalkkiot ehdotetaan maksettavaksi rahana.

Nimitystoimikunnassa ovat toimineet puheenjohtajana Oras Invest Oy:n hallituksen puheenjohtaja Pekka Paasikivi ja jäsenenä Solidium Oy:n toimitusjohtaja Antti Mäkinen, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varman varatoimitusjohtaja Reima Rytsölä ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen sijoitusjohtaja Mikko Mursula sekä Kemira Oyj:n hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi asiantuntijajäsenenä.

Osinko ja osinkopolitiikka

Kemira Oyj:n voitonjakokelpoiset varat 31.12.2017 olivat 782 601 045 euroa, josta tilikauden tuloksen osuus oli 41 340 931 euroa. Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia.

Kemira Oyj:n hallitus ehdottaa 21.3.2018 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että 31.12.2017 päättyneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen perusteella maksetaan 0,53 euron osakekohtainen osinko eli yhteensä 81 miljoonaa euroa.

Kemiran osinkopolitiikan mukaisesti tavoitteena on jakaa vakaata ja kilpailukykyistä osinkoa.

Vuoden 2018 näkymät

Kemira odottaa operatiivisen käyttökatteen kasvavan edellisvuoden tasosta (2017: 311,3 miljoonaa euroa).

Keskipitkän ja pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet (ennallaan)

Kemiran tavoitteena on markkinoita nopeampi liikevaihdon kasvu ja operatiivinen käyttökatteprosentti 14–16 %. Velkaantumisasettotavoite on alle 60 %.

Helsingissä 7.2.2018

Kemira Oyj

Hallitus

Kaikki tässä katsauksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

Konsernin tunnusluvut

Kemira esittää IFRS-raportoinnissa tiettyjä taloudellisia tunnuslukuja (vaihtoehtoiset tunnusluvut), jotka eivät ole IFRS-standardien mukaan määriteltyjä tunnuslukuja. Kemira uskoo, että vaihtoehtoiset tunnusluvut, kuten orgaaninen kasvu*, käyttökate, operatiivinen käyttökate, rahavirta investointien jälkeen ja velkaantumisaste, antavat hyödyllistä ja vertailukelpoista tietoa pääomamarkkinoille ja Kemiran johdolle yhtiön liiketoiminnan kehityksestä ja taloudellisesta tilanteesta. Tietty vaihtoehtoiset tunnusluvut ovat myös palkitsemisen kriteerejä.

	2017	2016	2015	2014	2013
Tuloslaskelma ja kannattavuus					
Liikevaihto, milj. euroa	2 486	2 363	2 373	2 137	2 229
Operatiivinen käyttökate, milj. euroa	311	303	287	253	252
Operatiivinen käyttökate, %	12,5	12,8	12,1	11,8	11,3
Käyttökate (EBITDA), milj. euroa ¹⁾	282	284	264	253	142
Käyttökate (EBITDA), %	11,4	12,0	11,1	11,8	6,4
Operatiivinen liikevoitto, milj. euroa	170	170	163	158	164
Operatiivinen liikevoitto, %	6,9	7,2	6,9	7,4	7,4
Liikevoitto (EBIT), milj. euroa ¹⁾	141	147	133	153	43
Liikevoitto (EBIT), %	5,7	6,2	5,6	7,1	1,9
Osuus osakkuusyritysten tuloksista, milj. euroa ¹⁾	0	0	0	0	-1
Rahoituskulut (netto), milj. euroa	29	19	31	31	39
% liikevaihdosta	1,2	0,8	1,3	1,4	1,7
Korkokate ¹⁾	9,8	14,9	8,6	8,2	3,6
Voitto ennen veroja, milj. euroa	113	128	102	122	3
% liikevaihdosta	4,5	5,4	4,3	5,7	0,1
Tilikauden tulos (emoyhtiön omistajien osuus), milj. euroa	79	92	71	90	-32
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), % ²⁾	6,5	7,2	6,6	8,2	1,3
Oman pääoman tuotto (ROE), %	6,7	7,8	6,1	7,9	-2,7
Sidottu pääoma, milj. euroa	1 763	1 718	1 660	1 428	1 496
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto (ROCE), %	9,7	9,9	9,8	11,1	10,9
Sidotun pääoman tuotto (ROCE), %	8,0	8,6	8,0	10,7	2,8

Kemiran esittämiä vaihtoehtoisia tunnuslukuja ei pidä tarkastella erillään vastaavista IFRS-tunnuslukuista, ja niitä tulee lukea yhdessä lähinnä vastaavien IFRS-tunnuslukujen kanssa. Tunnuslukujen laskentakaavat ovat luettavissa tässä tilinpäätöksessä ja osoitteessa www.kemira.fi > Sijoittajat > Taloustieto.

* Liikevaihdon kasvu paikallisissa valuutoissa pois lukien yritysostot ja -myynnit.

	2017	2016	2015	2014	2013
Tutkimus- ja kehittämiskulut, milj. euroa	30	32	32	28	32
% liikevaihdosta	1,2	1,4	1,3	1,3	1,4
Rahavirta					
Liiketoiminnan nettorahavirta, milj. euroa	205	271	248	74	200
Luovutustulot käyttöomaisuuden ja tytäryritysten myynnistä, milj. euroa	3	37	3	146	193
Investoinnit, milj. euroa	190	211	305	145	198
% liikevaihdosta	7,6	8,9	12,9	6,8	8,9
Investoinnit ilman yritysostoja, milj. euroa	190	213	182	146	139
% liikevaihdosta	7,6	9,0	7,7	6,8	6,2
Rahavirta investointien jälkeen, milj. euroa	13	98	-54	75	196
Rahavirtatuotto sijoitetulle pääomalle (CFROI), %	9,3	12,5	12,1	3,9	10,0
Tase ja vakavaraisuus					
Pitkäaikaiset varat, milj. euroa	1 842	1 822	1 825	1 613	1 501
Oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus), milj. euroa	1 159	1 170	1 180	1 151	1 113
Oma pääoma ml. määräysvallattomien omistajien osuus, milj. euroa	1 173	1 183	1 193	1 163	1 126
Vieras pääoma, milj. euroa	1 502	1 438	1 402	1 132	1 086
Taseen loppusumma, milj. euroa	2 675	2 621	2 595	2 296	2 211
Nettokäyttöpääoma	211	195	218	222	198
Korolliset nettovelat, milj. euroa	694	634	642	486	456

	2017	2016	2015	2014	2013
Omavaraisuusaste, %	44	45	46	51	51
Velkaantuneisuus (gearing), %	59	54	54	42	41
Korolliset nettovelat / käyttökate	2,5	2,2	2,4	1,9	3,2
Henkilömäärä					
Henkilöstö kauden lopussa	4 732	4 818	4 685	4 248	4 453
Henkilömäärä keskimäärin	4 781	4 802	4 559	4 285	4 632
josta Suomessa	822	807	793	823	1 027
Valuuttakurssit					
Merkittävimmät valuuttakurssit 31.12.					
USD	1,199	1,054	1,089	1,214	1,379
CAD	1,504	1,419	1,512	1,406	1,467
SEK	9,844	9,553	9,190	9,393	8,859
CNY	7,804	7,320	7,061	7,536	8,349
BRL	3,973	3,431	4,312	3,221	3,258
Osakekohtaiset tunnusluvut					
Osakekohtainen tulos, laimentamaton ja laimennettu, euroa ³⁾	0,52	0,60	0,47	0,59	-0,21
Liiketoiminnan nettorahavirta/osake, euroa ³⁾	1,35	1,78	1,63	0,49	1,32
Osinko/osake, euroa ^{3) 4)}	0,53	0,53	0,53	0,53	0,53
Osinkosuhde, % ^{3) 4)}	102,7	88,0	113,5	89,6	-255,0
Efektiivinen osinkotuotto/osake, % ^{3) 4)}	4,6	4,4	4,9	5,4	4,4
Oma pääoma/osake, euroa ³⁾	7,61	7,68	7,76	7,57	7,32
Hinta/osakekohtainen tulos (P/E) ³⁾	22,29	20,14	23,29	16,72	-58,50
Hinta/oma pääoma per osake ³⁾	1,51	1,58	1,40	1,31	1,66
Hinta/liiketoiminnan rahavirta per osake ³⁾	8,54	6,83	6,68	20,24	9,23
Osingonjako, milj. euroa ⁴⁾	80,7	80,8	80,7	80,6	80,6

	2017	2016	2015	2014	2013
Osakkeen hinta ja kaupankäynti					
Osakkeen hinta, ylin, euroa	12,44	12,55	12,27	12,27	13,02
Osakkeen hinta, alin, euroa	10,33	8,92	9,14	9,11	10,55
Osakkeen hinta, keskimäärin, euroa	11,47	10,96	10,86	10,87	11,76
Osakkeen hinta 31.12., euroa	11,50	12,13	10,88	9,89	12,16
Osakkeen vaihto (1 000 kpl)	54 169	64 827	74 877	75 018	64 937
Osuus osakekannasta, %	36	42	49	49	42
Osakekannan markkina-arvo 31.12., milj. euroa ³⁾	1 752,1	1 848,2	1 654,4	1 503,8	1 848,8
Osakemäärät ja osakepääoma					
Keskimääräinen osakemäärä, laimentamaton (1 000) ³⁾	152 359	152 314	152 059	152 048	152 039
Keskimääräinen osakemäärä, laimennettu (1 000) ³⁾	152 594	152 526	152 395	152 203	152 179
Osakemäärä 31.12., laimentamaton (1 000) ³⁾	152 354	152 367	152 062	152 051	152 042
Osakemäärä 31.12., laimennettu (1 000) ³⁾	152 512	152 619	152 544	152 373	152 091
Osakkeiden lisäykset (1 000)	-14	305	11	9	1
Osakepääoma, milj. euroa	221,8	221,8	221,8	221,8	221,8

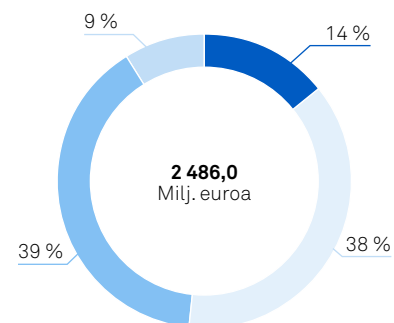
1) Osuus osakkuusyritysten tuloksesta esitetään nettorahoituskulujen jälkeen.

2) Vuoden 2013 tunnuslukua on oikaistu vähentämällä rahoituskuluista Sachtleben osakkuusyritykseen liittyvä noin 23 milj. euron alaskirjaus.

3) Osakkeiden lukumäärä, joka ei sisällä konsernin omistamia osakkeita.

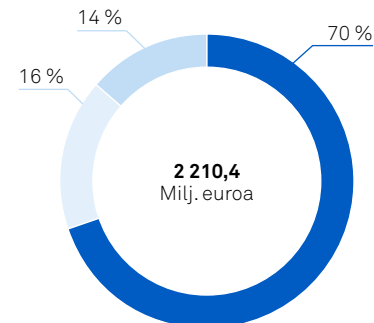
4) Osinko vuodelta 2017 on hallituksen ehdotus osingoksi.

Liikevaihdon maantieteellinen jakauma

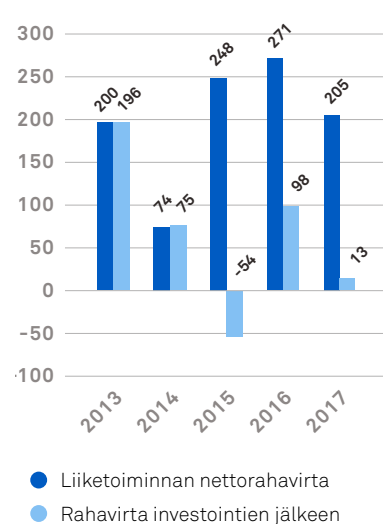
- Suomi, kotipaikkavaltio
- Muu Eurooppa, Lähi-itä ja Afrikka
- Americas -alue
- APAC -alue

Liiketoiminnan kulut

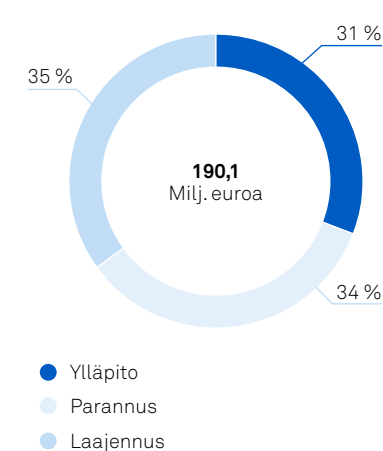

- Materiaalit ja palvelut
- Henkilöstökulut
- Muut liiketoiminnan kulut

Rahavirta

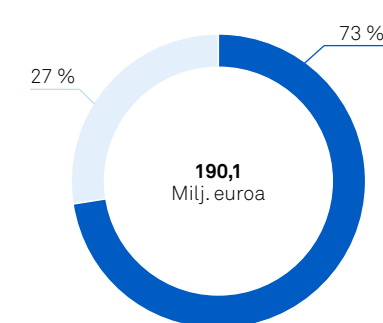

Investoinnit segmenteittäin ilman yritysostoja

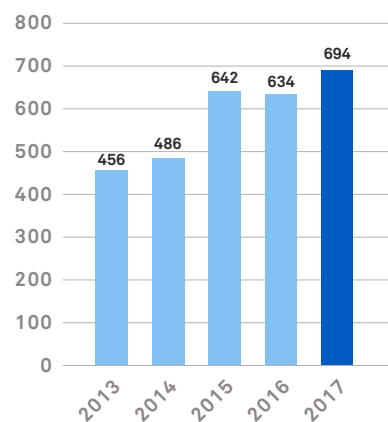
- Ylläpito
- Parannus
- Laajennus

Investoinnit segmenteittäin ilman yritysostoja

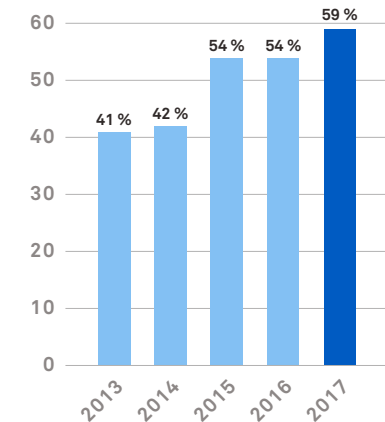

- Pulp & Paper
- Industry & Water

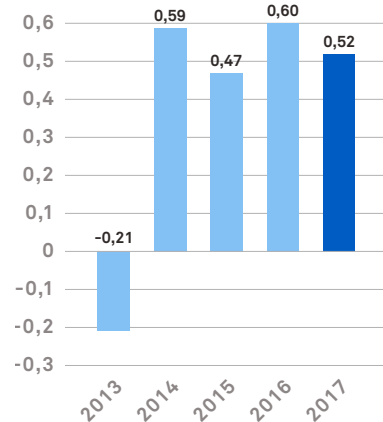
Korolliset nettovelat

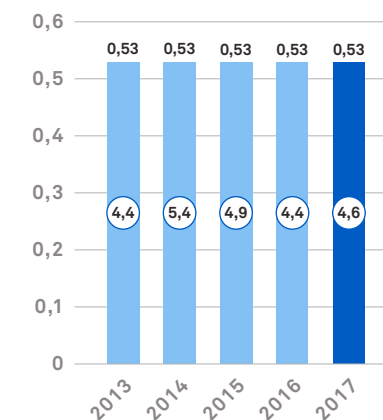
Velkaantuneisuus

Osakekohtainen tulos

Osinko per osake ja efektiivinen osinkotuotto

- Osinko per osake¹⁾
 - Efektiivinen osinkotuotto, %¹⁾
- 1) Osinko vuodelta 2017 on hallituksen esitys osingoksi yhtiökokoukselle.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Operatiivinen käyttökate	=	Liikevoitto + poistot + arvonalentumiset +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Operatiivinen sidotun pääoman tuotto prosentti (Operatiivinen ROCE) (%)	=	$100 \times \frac{\text{Operatiivinen liikevoitto + osuus osakkuusyritysten tuloksista 3)}}{\text{Sidottu pääoma 4)}}$
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ¹⁾	=	Uudelleenjärjestely- ja kustannussäästöohjelmat + transaktio- ja integraatiokulut yrityshankinnoissa + liiketoimintojen ja omaisuuden myynti + muut erät	Sidotun pääoman tuotto prosentti (ROCE) (%)	=	$100 \times \frac{\text{Liikevoitto + osuus osakkuusyritysten tuloksista}}{\text{Sidottu pääoma 4)}}$
Operatiivinen liikevoitto	=	Liikevoitto +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Pääoman kiertonopeus	=	$\frac{\text{Liikevaihto}}{\text{Sidottu pääoma 4)}}$
Korolliset nettovelat	=	Korolliset velat - rahavarat	Korolliset nettovelat / käyttökate	=	$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Liikevoitto + poistot, arvonalentumiset ja arvonalentumisten peruutukset}}$
Omavaraisuusaste (%)	=	$100 \times \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}}$	Nettorahoituskustannus (%)	=	$100 \times \frac{\text{Rahoituskulut, netto - osinkotuotot - valuuttakurssierot}}{\text{Korolliset nettovelat 2)}}$
Velkaantuneisuus (%)	=	$100 \times \frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääoma}}$	Nettokäyttöpääoma	=	Vaihto-omaisuus + myyntisaamiset + muut saamiset, pois lukien johdannaissaamiset, jaksotetut korkotuotot ja muut rahoituserät - ostovelat - muut velat, pois lukien johdannaissovelat, jaksotetut korkokulut ja muut rahoituserät
Korkokate	=	$\frac{\text{Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset}}{\text{Rahoituskulut, netto}}$	Sidottu pääoma	=	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet + aineettomat hyödykkeet + nettokäyttöpääoma + osakkuusyrityssijoitukset
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI) (%)	=	$100 \times \frac{(\text{Voitto ennen veroja + korkokulut ja muut rahoituskulut})}{(\text{Taseen loppusumma - korottomat velat}) 2)}}$			
Oman pääoman tuotto (ROE) (%)	=	$100 \times \frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto}}{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma 2)}}$			
Rahavirtatuotto sijoitetulle pääomalle (CFROI) (%)	=	$100 \times \frac{\text{Liiketoiminnasta kertynyt nettorahavirta}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat 2)}}$			
Rahavirta investointien jälkeen	=	Liiketoiminnan nettorahavirta + investointien nettorahavirta			

1) Taloudelliset tunnusluvut, jotka eivät ole IFRS-standardien mukaan määriteltyjä tunnuslukuja voivat sisältää tuottoja ja kuluja, jotka vaikuttavat Kemiran taloudellisen raportoinnin vertailukelpoisuuteen. Yleensä nämä vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ovat uudelleenjärjestely- ja kustannussäästöohjelmia; transaktio- ja integraatiokuluja yrityshankinnoista sekä liiketoimintojen ja omaisuuden myyntejä.

2) Keskimäärin

3) Liikevoitto ja osuus osakkuusyritysten tuloksesta ovat 12 kuukauden liukuva keskiarvo katsauskauden lopussa.

4) 12 kuukauden liukuva keskiarvo

Tunnuslukujen laskentakaavat

Osakekohtaiset tunnusluvut

Osakekohtainen tulos (EPS)	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden voitosta}}{\text{Keskimääräinen osakemäärä}}$
Liiketoiminnan nettorahavirta / osake	=	$\frac{\text{Liiketoiminnasta kertynyt nettorahavirta}}{\text{Keskimääräinen osakemäärä}}$
Osinko / osake	=	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{Osakkeiden lukumäärä 31.12.}}$
Osinkosuhde (%)	=	$100 \times \frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos (EPS)}}$
Efektiivinen osinkotuotto / osake (%)	=	$100 \times \frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakkeen hinta 31.12.}}$
Oma pääoma / osake	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma 31.12.}}{\text{Osakkeiden lukumäärä 31.12.}}$
Osakkeen hinta keskimäärin	=	$\frac{\text{Osakkeen vaihto euroa vuodessa}}{\text{Osakkeen vaihto kpl vuodessa}}$
Hinta / osakekohtainen tulos (P/E)	=	$\frac{\text{Osakkeen hinta 31.12.}}{\text{Osakekohtainen tulos (EPS)}}$
Hinta / oma pääoma per osake	=	$\frac{\text{Osakkeen hinta 31.12.}}{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma per osake}}$
Hinta / liiketoiminnan nettorahavirta per osake	=	$\frac{\text{Osakkeen hinta 31.12.}}{\text{Liiketoiminnan nettorahavirta per osake}}$
Osakkeiden vaihdon osuus osakekannasta (%)	=	$100 \times \frac{\text{Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä päämarkkinapaikassa}}{\text{Keskimääräinen osakemäärä}}$

Konsernin tuloslaskelma

Milj. euroa	Liite	1.1. – 31.12.2017	1.1. – 31.12.2016
Liikevaihto	2.1.	2 486,0	2 363,3
Liiketoiminnan muut tuotot	2.2.	6,8	5,1
Liiketoiminnan kulut	2.2.	-2 210,4	-2 084,2
Käyttökate		282,4	284,2
Poistot ja arvonalentumiset	2.4.	-141,0	-137,2
Liikevoitto		141,4	147,0
Rahoitustuotot	2.5.	4,7	9,5
Rahoituskulut	2.5.	-30,4	-27,5
Kurssierot	2.5.	-3,2	-1,1
Rahoituskulut, netto	2.5.	-28,9	-19,1
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	6.2.	0,2	0,1
Voitto ennen veroja		112,6	128,0
Tuloverot	2.6.	-27,4	-30,1
Tilikauden tulos		85,2	97,9
Tilikauden tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		78,6	91,8
Määräysvallattomille omistajille	6.2.	6,6	6,1
Tilikauden tulos		85,2	97,9
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos, euroa			
Laimentamaton ja laimennettu	2.7.	0,52	0,60

Liitetiedot muodostavat kiinteän osan konsernitilinpäätöksestä.

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. euroa	Liite	1.1. – 31.12.2017	1.1. – 31.12.2016
Tilikauden tulos		85,2	97,9
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Myytävissä olevat rahoitusvarat		24,0	-31,6
Muuntoerot		-46,4	11,3
Rahavirran suojaus		3,4	8,5
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten järjestelyiden uudelleenarvostus		9,6	-10,7
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	2.8.	-9,4	-22,5
Tilikauden laaja tulos		75,8	75,4
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		68,7	69,6
Määräysvallattomille omistajille	6.2.	7,2	5,8
Tilikauden laaja tulos		75,8	75,4

Konsernin laajan tuloslaskelman erät on esitetty verovaikutuksella oikaistuna. Kuhunkin muuhun laajan tuloksen erään liittyvät tuloverot on esitetty liitetiedossa 2.8. Muut laajan tuloksen erät.

Liitetiedot muodostavat kiinteän osan konsernitilinpäätöstä.

Konsernin tase

Milj. euroa	Liite	31.12.2017	31.12.2016
VARAT			
PITKÄAIKAISET VARAT			
Liikearvo	3.1.	505,0	522,4
Muut aineettomat hyödykkeet	3.2.	100,5	115,9
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	3.3.	922,9	915,6
Osuudet osakkuusyriksissä	6.2.	0,7	1,2
Myytavissa olevat rahoitusvarat	3.4.	235,8	202,5
Laskennalliset verosaamiset	4.4.	24,8	27,5
Muut pitkäaikaiset varat	5.4.	3,8	4,4
Saamiset etuuspohjaisista järjestelyistä	4.5.	48,0	32,1
Pitkäaikaiset varat yhteensä		1 841,5	1 821,6
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	4.1.	223,8	216,9
Korolliset saamiset	4.2.	5,3	0,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	4.2.	418,8	386,1
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		18,7	22,7
Rahavarat	5.4.	166,1	173,4
Lyhytaikaiset varat yhteensä		832,8	799,3
Myytävänä oleviksi luokitellut pitkäaikaiset omaisuuserät	6.2.	0,6	-
Varat yhteensä		2 674,9	2 620,9

Liitetiedot muodostavat kiinteän osan konsernitilinpäätöksestä.

Milj. euroa	Liite	31.12.2017	31.12.2016
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
OMA PÄÄOMA			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma		221,8	221,8
Ylikurssirahasto		257,9	257,9
Käyvän arvon ja muut rahastot		98,7	72,2
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		196,3	196,3
Muuntoerot		-47,7	-0,8
Omat osakkeet		-20,1	-20,0
Kertyneet voittovarot		452,1	442,6
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	5.2.	1 159,0	1 170,0
Määräysvallattomien omistajien osuus	6.2.	13,8	12,9
Oma pääoma yhteensä		1 172,8	1 182,9
PITKÄAIKAISET VELAT			
Korolliset velat	5.3.	669,1	649,5
Muut velat	4.3.	21,4	21,4
Laskennalliset verovelat	4.4.	62,4	63,2
Velat etuuspohjaisista järjestelyistä	4.5.	82,3	79,8
Varaukset	4.6.	27,2	26,5
Pitkäaikaiset velat yhteensä		862,5	840,4
LYHYTAIKAISET VELAT			
Korolliset velat	5.3.	191,4	157,9
Ostovelat ja muut velat	4.3.	422,8	405,2
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		14,2	20,3
Varaukset	4.6.	11,3	14,2
Lyhytaikaiset velat yhteensä		639,7	597,6
Velat yhteensä		1 502,1	1 438,0
Oma pääoma ja velat yhteensä		2 674,9	2 620,9

Konsernin rahavirtalaskelma

Milj. euroa	Liite	2017	2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA			
Tilikauden tulos		85,2	97,9
Oikaisut			
Poistot ja arvonalentumiset	2.4.	141,0	137,2
Tuloverot	2.6.	27,4	30,1
Rahoituskulut, netto	2.5.	28,9	19,1
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	6.2.	-0,2	-0,1
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity rahavirtaa		6,3	0,3
Rahavirta ennen nettokäyttöpääoman muutosta		288,7	284,5
Nettokäyttöpääoman muutos			
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)		-24,5	-4,6
Myyntisaamisten ja muiden saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		-47,2	13,3
Ostovelkojen ja muiden velkojen lisäys (+) / vähennys (-)		37,8	20,8
Nettokäyttöpääoman muutos		-33,9	29,5
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		254,8	314,0
Maksetut korot		-25,8	-23,3
Saadut korot		3,9	1,2
Muut rahoituserät, netto		-4,0	1,6
Saadut osingot		0,9	0,2
Maksetut välittömät verot		-24,7	-23,2
Liiketoiminnan nettorahavirta		205,1	270,6

Milj. euroa	Liite	2017	2016
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Tytäryritysten hankinnat ja liiketoimintakaupat vähennettynä hankintahetken rahavaroilla		0,0	2,0
Investoinnit myytävissä oleviin rahoitusvaroihin		-3,6	0,0
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-186,4	-212,6
Lainasaamisten vähennys (+) / lisäys (-)		-5,1	0,9
Tytäryritysten myynnit vähennettynä myyntihetken rahavaroilla		0,0	0,0
Myytävissä olevien rahoitusvarojen myynnit		0,2	35,4
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntitulot		2,8	1,5
Investointien nettorahavirta		-192,2	-172,8
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Pitkäaikaisten lainojen nostot (+)	5.1.	100,0	50,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut (-)	5.1.	-62,1	-48,1
Lyhytaikaisten lainojen nostot (+) / takaisinmaksut (-)	5.1.	36,3	6,8
Maksetut osingot		-86,9	-86,5
Muut rahoituserät		0,0	0,0
Rahoituksen nettorahavirta		-12,7	-77,8
Rahavarojen nettovähennys (-) / -lisäys (+)		0,3	20,0
Rahavarat 31.12.		166,1	173,4
Valuuttakurssivoitot (+) / -tappiot (-) rahavaroista		-7,5	1,9
Rahavarat 1.1.		173,4	151,5
Rahavarojen nettovähennys (-) / -lisäys (+)		0,3	20,0

Liitetiedot muodostavat kiinteän osan konsernitilinpäätöksestä.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Milj. euroa	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma								Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Käyvän arvon ja muut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muuntoerot	Omat osakkeet	Kertyneet voittovarot	Yhteensä		
Oma pääoma 1.1.2016	221,8	257,9	94,2	196,3	-12,4	-22,0	444,5	1 180,3	12,9	1 193,2
Tilikauden tulos							91,8	91,8	6,1	97,9
Myytavissä olevat rahoitusvarat			-31,6					-31,6		-31,6
Muuntoerot					11,6			11,6	-0,3	11,3
Rahavirran suojaus			8,5					8,5		8,5
Etuuspohjaisten järjestelyiden uudelleenarvostus							-10,7	-10,7		-10,7
Tilikauden laaja tulos			-23,1		11,6		81,1	69,6	5,8	75,4
Liiketoimet omistajien kanssa										
Osingonjako							-80,7	-80,7	-5,8	-86,5
Omien osakkeiden siirto osakepalkkiojärjestelmään kuuluville						1,9		1,9		1,9
Omien osakkeiden siirto hallitukselle						0,1		0,1		0,1
Osakeperusteinen palkitseminen							-1,2	-1,2		-1,2
Siirrot omassa pääomassa			1,1				-1,1	0,0		0,0
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä			1,1			2,0	-83,0	-79,9	-5,8	-85,7
Oma pääoma 31.12.2016	221,8	257,9	72,2	196,3	-0,8	-20,0	442,6	1 170,0	12,9	1 182,9
Oma pääoma 1.1.2017	221,8	257,9	72,2	196,3	-0,8	-20,0	442,6	1 170,0	12,9	1 182,9
Tilikauden tulos							78,6	78,6	6,6	85,2
Myytavissä olevat rahoitusvarat			24,0					24,0		24,0
Muuntoerot					-46,9			-46,9	0,5	-46,4
Rahavirran suojaus			3,4					3,4		3,4
Etuuspohjaisten järjestelyiden uudelleenarvostus							9,6	9,6		9,6
Tilikauden laaja tulos			27,4		-46,9		88,2	68,7	7,2	75,8
Liiketoimet omistajien kanssa										
Osingonjako							-80,7	-80,7	-6,2	-86,9
Omien osakkeiden palautus						-0,2		-0,2		-0,2
Omien osakkeiden siirto hallitukselle						0,1		0,1		0,1
Osakeperusteinen palkitseminen							1,1	1,1		1,1
Siirrot omassa pääomassa			-0,9				0,9	0,0		0,0
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä			-0,9			-0,1	-78,7	-79,7	-6,2	-85,9
Oma pääoma 31.12.2017	221,8	257,9	98,7	196,3	-47,7	-20,1	452,1	1 159,0	13,8	1 172,8

Liitetiedot muodostavat kiinteän osan konsernitilinpäätöstä.

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernin perustiedot

Kemira on globaali kemianyhtiö, joka palvelee asiakkaita runsaasti vettä käyttävillä teollisuudenaloilla. Yhtiö tarjoaa asiantuntemusta, sovellusosaamista ja kemikaaleja, jotka parantavat asiakkaiden vesi-, energia- ja raaka-ainetehokkuutta. Kemiran kaksi segmenttiä Pulp & Paper ja Industry & Water keskittyvät asiakkuuksiin massa- ja paperi-, öljy- ja kaivosteollisuudessa sekä vedenkäsittelyssä.

Konsernin emoyhtiö on Kemira Oyj, kotipaikka on Helsinki, kotimaa Suomi ja sen rekisteröity osoite on Porkkalankatu 3, 00180 Helsinki. Yhtiön osakkeet on listattu NASDAQ Helsingissä. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa internetosoitteesta www.kemira.fi.

Kemira Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 7.2.2018 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Tilinpäätöksen laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu noudattaen kansainvälisiä IASB:n (International Accounting Standards Board) julkaisemia IAS- ja IFRS-standardeja (International Financial Reporting Standards) sekä niiden SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaisia ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa n:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti yhteisössä sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätös esitetään miljoonina euroina ja se on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta myytävissä olevia rahoitusvaroja, käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja sekä osakeperusteisia maksuja niiden myöntämishetkellä.

IFRS-standardien mukaisen konsernitilinpäätöksen laatiminen edellyttää tiettyjen keskeisten kirjanpidollisten arvioiden käyttöä. Lisäksi se edellyttää johdolta harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sovellettaessa. Jäljempänä laatimisperiaatteissa kohdassa ”keskeiset kirjanpidolliset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut” kuvataan merkittävää harkintaa vaativat alueet, joilla on tehty konsernitilinpäätöksen kannalta merkittäviä oletuksia ja arvioita.

Kaikki konsernitilinpäätöksen luvut on yksittäisinä pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Tytäryrityksien yhdistelyperiaatteet ja määräysvallattomien omistajien osuudet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyrityksen lisäksi sen tytäryritykset. Tytäryrityksiä ovat kaikki sellaiset yritykset, joissa konsernilla on määräysvalta (osuus äänivallasta pääsääntöisesti yli 50 %). Konsernilla on määräysvalta yrityksessä, jos se olemalla osallisena siinä altistuu sen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yritystä koskevaa valtaansa.

Tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen kokonaisuudessaan siitä päivästä lukien, jona konserni saa niihin määräysvallan. Yhdistely lopetetaan, kun määräysvalta lakkaa.

Kaikki konserniyritysten väliset liiketapahtumat on eliminoitu. Keskinäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamenetelmällä. Tytäryrityksen hankinnasta maksettava vastike määritetään luovutettujen varojen, vastattaviksi otettujen velkojen ja konsernin liikkeeseen laskevien oman pääoman ehtoisten osuuksien käypänä arvona. Luovutettu vastike voi sisältää ehdollisesta vastikejärjestelystä johtuvan omaisuuserän tai velan käyvän arvon. Hankintaan liittyvät menot kirjataan kuluiksi toteutuessaan. Yksilöitävissä olevat liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut varat ja vastattaviksi otetut velat ja ehdolliset velat arvostetaan hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin. Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa

kirjataan hankintakohtaisesti joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien suhteellista osuutta hankinnan kohteen nettovarallisuudesta.

Määrä, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistetun osuuden käypä arvo yhteen laskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta, merkitään taseeseen liikearvoksi. Jos vastikkeen, määräysvallattomien omistajien osuuden ja aiemmin omistetun osuuden yhteismäärä on pienempi kuin tytäryrityksen hankitun nettovarallisuuden käypä arvo ja kyseessä on edullinen hankinta, muutos kirjataan suoraan tuloslaskelmaan.

Tilikauden tulos sekä muihin laajan tuloksen eriin kuuluvat erät kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille ja esitetään tuloslaskelman ja laajan tuloslaskelman yhteydessä. Määräysvallattomien omistajien osuus esitetään omassa pääomassa erillään emoyrityksen omistajille kuuluvasta omasta pääomasta. Laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen ellei määräysvallattomilla omistajilla ole sitovaa velvollisuutta olla kattamatta tappioita sijoituksensa ylittävältä osalta.

Emoyrityksellä tytäryrityksessä olevan omistusosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina. Kun määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta lakkaa, mahdollinen jäljelle jäävä osuus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Osakkuusyrietykset

Konsernin osakkuusyrietykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta (osuus äänivallasta pääsääntöisesti 20-50 %), mutta ei määräysvaltaa. Osakkuusyrietykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Jos konsernin osuus osakkuusyrietyksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, ei kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyrietyksen velvoitteiden täyttämiseen.

seen. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyrietyksen tilikauden tuloksesta on laskettu konsernin omistusosuuden mukaisesti ja esitetty tuloslaskelmassa omana eräänä liikevoiton jälkeen. Konsernin osuus osakkuusyrietyksen muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista on kirjattu konsernin muihin laajan tuloksen eriin.

Valuuttamääräisten erien muuntaminen

Konserniyritysten tilinpäätöksiin sisältyvät erät arvostetaan sen taloudellisen ympäristön valuutassa, jossa kyseinen yritys pääasiallisesti toimii (toimintavaluutta). Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on konsernin esittämisvaluutta sekä konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta.

Konsernitilinpäätöksissä ulkomaisten tytäryritysten tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi tilikauden keskimääräisiä valuuttakursseja ja taseet tilinpäätöspäivän valuuttakursseja käyttäen. Tilikauden tuloksen muuntaminen eri kursseilla kuin taseessa aiheuttaa taseessa omaan pääomaan kirjattavan muuntoeron, jonka muutos esitetään muissa laajan tuloslaskelman erissä. Hankittujen ulkomaisten yksikköjen varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käyvän arvon oikaisut ja liikearvo on käsitelty ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina ja muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssseja käyttäen.

Joihinkin ulkomaisiin tytäryrityksiin annettujen lainojen kurssierot on käsitelty muuntoeroina muissa laajan tuloksen erissä lisäyksenä ja vähennyksenä. Kun määräysvalta tytäryrityksessä menetetään, kertyneet muuntoerot siirretään tuloslaskelmaan osaksi myyntivoittoa tai -tappiota.

Konserniyritykset muuntavat omassa kirjanpidossaan päivittäiset valuuttamääräiset liike-tapahtumat toimintavaluutukseen tapahtumapäivän kurssseja käyttäen. Tilinpäätöksissä valuuttamääräiset saamiset ja velat arvostetaan käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja ja ei-monetaariset erät käyttäen tapahtumapäivän kurssseja. Liiketoimintaan liittyvät kurssierot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuina. Rahoitukseen ja konsernin kokonaistalouden suojaamiseen liittyvät kurssierot esitetään rahoituksen kurssieroissa.

Uudet IFRS-standardit, standardien muutokset ja IFRIC-tulkinnat

IFRS-standardi ja IFRIC-tulkinta	Muutoksen luonne ja vaikutus
IAS 7 muutos Tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja koskeva hanke (sovellettava 1.1.2017 alkaen)	Muutos vaatii esittämään liitetietoja, jotka antavat tilinpäätösten käyttäjille mahdollisuuden arvioida yhtiön rahoituksesta johtuvien velkojen muutoksia, jotka käsittävät sekä rahavirroista syntyvät muutokset, että muutokset, joihin ei liity rahavirtoja. Konsernin rahoituksesta johtuvat velat koostuvat korollisista veloista (liite 5.3. Korolliset velat). Näiden erien kauden alku- ja loppusaldojen täsmäytys on esitetty liitteessä 5.1. Pääomarakenne. Tässä liitteessä esitettyjä lisätietoja lukuun ottamatta näiden muutosten käyttöönotolla ei ole ollut vaikutusta konsernin konsernitilinpäätökseen.
IAS 12 muutos Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen realisoitumattomista tappioista (sovellettava 1.1.2017 alkaen)	Muutokset selventävät, miten yhtiön tulisi arvioida, tuleeko sillä tulevaisuudessa olemaan riittävästi verotettavaa voittoa, jota vastaan se voisi käyttää vähennyskelpoisia väliaikaisia eroja. Muutosten käyttöönotolla ei ole ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen, sillä konserni arvioi jo tulevan verotettavan voiton riittävyttä tavalla, joka on yhdenmukainen näiden muutosten kanssa.
IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista (sovellettava 1.1.2018)	1.1.2018 Kemira ottaa käyttöön IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardin. IFRS 15 sisältää yhden kattavan tuloutusmallin asiakassopimusten perusteella saatavien myyntituottojen kirjaamiseen. IFRS 15 korvaa nykyiset IAS 18 Tuotot ja IAS 11 Pitkäaikaishankkeet -standardit ja niihin liittyvät tulkinnat. IFRS 15:n pääperiaatteena on, että myyntituotot kirjataan siten, että ne kuvaavat luvattujen tavaroiden tai palveluiden luovuttamista asiakkaalle sellaiseen rahamäärään, joka kuvastaa vastiketta johon yhteisö odottaa olevansa oikeutettu kyseisiä tavaroita tai palveluita vastaan. IFRS 15:n mukaan yhteisö kirjaa myyntituoton silloin kun (tai sitä mukaa kuin) suoritevelvoite täytetään, toisin sanoen silloin kun asiakas saa määräysvallan suoritevelvoitteen perusteena olevaan tavaraan tai palveluun. Kemiran liikevaihto muodostuu pääosin sopimustyypeistä, jotka sisältävät kemianteollisuuden tuotteiden myyntiä sekä palveluita, jotka liittyvät näiden tuotteiden myyntiin. Kemiran myyntituottojen tuloutus pysyy olennaisesti muuttumattomana ja tapahtuu hetkellä, jolloin tuotteiden määräysvalta siirtyy asiakkaalle. Kemiran myyntisopimuksissa määräysvalta siirtyy asiakkaalle perustuen toimituslausekkeisiin ja myyntitulojen kirjaaminen tapahtuu yhtenä ajankohtana, eikä uusi IFRS 15 -standardi muuta Kemiran myynnin tuloutusajankohtaa. Kemira tarjoaa asiakkaalleen kemikaalien toimitus- ja käsittelypalveluja tuotteiden myynnin yhteydessä. Tuotteiden toimitus- ja käsittelypalvelut tuloutetaan yhdessä tuotteiden myynnin kanssa, eikä niitä käsitellä erillisinä suoritevelvoitteina IFRS 15 -standardin mukaan. Kemira kirjaa samalle raportointikaudelle tuotteiden myynnin ja toimitus- ja käsittelypalvelut, mikä vastaa nykyistä tuloutuskäytäntöä. Asiakkailla annettavat alennukset eivät ole merkittävä myyntihinnan osatekijä Kemiran myyntisopimuksissa. IFRS 15 standardin käyttöönotto ei muuta alennuksien kirjaamisperiaatteita. IFRS 15 -projektia ja sen uusia tuloutusperiaatteita on laajasti kommunikoitu organisaatiossa. Projektin työn tuloksena on todettu, ettei IFRS 15 standardin käyttöönotolla ole merkittävää vaikutusta Kemiran taloudelliseen raportointiin tai tietojärjestelmiin. Myynnin tuloutukseen liittyviä prosesseja ja kontrolleja on kuitenkin täsmennetty. Kemiran osavuositilaukset tilikaudella 2018 ja konsernitilinpäätös 2018 laaditaan IFRS 15 vaatimusten mukaisesti. 1.1.2018 konserni siirtyy IFRS 15 -standardiin käyttäen täysin takautuvaa menetelmää. Vertailukausien tietoja ei oikaista, koska myynnin tuloutusperiaatteet eivät muutu.

IFRS-standardi ja IFRIC-tulkinta	Muutoksen luonne ja vaikutus
IFRS 9 Rahoitusinstrumentit (sovellettava 1.1.2018)	Kemira ottaa 1.1.2018 käyttöön IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin. Uusi standardi korvaa nykyisen IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen -standardin. IFRS 9 tuo uusia vaatimuksia rahoitusvarojen luokitteluun ja arvostamiseen sekä sisältää uuden, odotettuihin luottotappioihin perustuvan arvonalentumismallin rahoitusvaroille. Rahoitusvelkojen luokittelua ja arvostamista koskevat säännöt perustuvat pitkälti nykyisiin IAS 39 vaatimuksiin. Uudet yleisen suojauslaskennan vaatimukset säilyttävät nykyisen IAS 39:n mukaiset kolme suojauslaskentatyyppiä. Standardi tuo kuitenkin joustavuutta suojauslaskentaan oikeuttaviin transaktiotyyppeihin, erityisesti lisäämällä ehdot täyttäviä suojausinstrumentteja ja suojauslaskentaan oikeuttavien muiden kuin rahoituserien riskikomponenttityyppejä. IFRS 9 muuttaa Kemiran nykyistä myyntisaamisten luottotappioiden kirjaamiskäytäntöä. Myyntisaamisten osalta Kemira ottaa käyttöön yksinkertaistetun arvonalentumismallin, jossa luottotappioiden määrä arvioidaan odotettavissa oleviin luottotappioihin perustuvalla arvonalentumismallilla. Uudessa arvonalentumismallissa luottotappioprosentit vaihtelevat myyntisaamisten ikäjakautuman ja maantieteellisten alueiden: EMEA, Amerikka ja APAC mukaan. Luottotappiovaraus kirjataan edelleen myös perustuen saamiskohtaiseen riskiarvioon. Uuteen luottotappioiden arvonalentumismallin perustuen 1.1.2018 kirjataan 0,4 milj. euron (mukaan lukien laskennallinen verovaikutus 0,1 milj. euroa) oikaisu omaan pääomaan kertyneisiin voittovaroihin ja tämän jälkeen luottotappiovarauksen muutokset tullaan kirjaamaan tulosvaikutteisesti. Vertailukausia ei tulla oikaistamaan takautuvasti. IFRS 9 vaikuttaa lainasaamisten arvostukseen, koska odotettavissa olevat luottotappiot vähentävät lainasaamisten määrää. Lainasaamisten arvostuksesta syntynyt odotettavissa oleva luottotappio 1,0 milj. euroa (mukaan lukien laskennallinen verovaikutus 0,3 milj. euroa) kirjataan oman pääoman kertyneisiin voittovaroihin 1.1.2018. Tulevat muutokset kirjataan jatkossa tulosvaikutteisesti. Vertailukausia ei oikaista takautuvasti. 1.1.2018 alkaen listaamattomat PVO/TVO -osakkeet luokitellaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta -ryhmään kun taas IAS 39:n mukaan PVO/TVO -osakkeet on aiemmin luokiteltu myytävissä olevat rahoitusvarat -ryhmään. IFRS 9:n mukaan käyvän arvon muutokset kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon, mukaan lukien myyntivoitot tai -tappiot. Saadut osingot kirjataan tulosvaikutteisesti. Vertailukausia ei oikaista takautuvasti lukuun ottamatta luokittelumuutosta. Aikaisempina tilikausina konserni on soveltanut IAS 39 vaatimusten mukaista rahavirtojen suojauslaskentaa sähköjohdannaissopimuksiin. IFRS 9 antaa mahdollisuuden suojata sähkön hintariskin komponentteja Nordpool-sähköpörssin noteeraamaa systeemihintaa ja aluehintaa erikseen. IAS 39:n mukaan rahavirran suojauslaskennan piirissä olevien sähköjohdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja mahdollinen tehottomuus kirjataan tuloslaskelmaan. Kemira ottaa käyttöön IFRS 9 mukaisen sähköjohdannaisten suojauslaskennan 1.1.2018 alkaen, jolloin tehokas osa rahavirran suojaukseen liittyvistä käyvän arvon muutoksista kirjataan laajan tuloksen eriin ja tehottomuutta ei yleensä synny, koska sähkön hintariskin komponentteja suojataan erikseen. Vertailukausia ei oikaista takautuvasti. Oman pääoman kokonaisvaikutus myyntisaamisista ja lainasaamista on yhteensä 1,0 milj. euroa.
IFRS 2 -muutos Osakeperusteisten maksujen luokittelu ja arvostaminen (sovellettava 1.1.2018). Muutosta ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.	Muutokset IFRS 2 Osakeperusteiset maksut -standardiin selventävät osakeperusteisesti käteisvaroina maksettavien liiketoimien arvostusperustetta sekä sellaisten muutosten kirjanpitoikäisyyttä, joiden seurauksena palkitsemisjärjestely muuttuu käteisvaroina maksettavasta omana pääomana maksettavaksi. Mikäli verolaki tai sääntely edellyttää yhtiötä pidättämään tietyn määrän oman pääoman ehtoisia instrumentteja, rahalliselta arvoltaan työntekijöiden verovelvoitetta vastaavan määrän työntekijän verovelan kuittaamiseksi ja myöhemmin maksamiseksi veroviranomaiselle, on tällainen järjestely luokiteltava kokonaisuudessaan omana pääomana maksettavaksi liiketoimeksi, jos tämä olisi ollut järjestelyn luokittelu ilman nettosuoritusominaisuutta. Muutosten käyttöönotolla on vaikutusta konsernin tilinpäätökseen, sillä konsernilla on osakeperusteinen järjestely, jossa konserni maksaa työntekijän verovelan veroviranomaisille. Ennen muutoksen käyttöönottoa tämä järjestelyn ominaisuus käsiteltiin käteisvaroina maksettavana järjestelynä. Muutoksen käyttöönoton yhteydessä konserni kirjaa tähän järjestelyyn liittyvän velan pois taseesta ja uudelleen luokittelee sen omaan pääomaan.

IFRS-standardi ja IFRIC-tulkinta	Muutoksen luonne ja vaikutus
IFRS 16 Vuokrasopimukset (sovellettava 1.1.2019)	IFRS 16 Vuokrasopimukset (voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) -standardi sisältää kattavan mallin vuokrajärjestelyiden tunnistamiseen ja tilinpäätöskäsittelyyn sekä vuokralle ottajille että vuokralle antajille. Standardi korvaa nykyisen IAS 17 Vuokrasopimukset -standardin ja siihen liittyvät tulkinnat. IFRS 16:n mukaan vuokrasopimuksen ja palvelusopimuksen ero perustuu siihen, onko asiakkaalla määräysvalta yksilöityyn omaisuuserään. Vuokralle ottajat eivät jatkossa erottele operatiivisia (taseen ulkopuolisia) ja rahoitusleasingeja (taseessa), vaan näiden sijaan kaikista vuokralle ottajien vuokrasopimuksista kirjataan käyttöoikeusomaisuuserä ja vuokrasopimusvelka (ts. kaikki taseeseen), lyhytaikaisia ja vähäarvoisia vuokrasopimuksia lukuun ottamatta. Toisin kuin vuokralle ottajien kirjanpitokäsittely, IFRS 16:n vuokralle antajien vuokrasopimusten kirjaamista koskevat vaatimukset perustuvat pitkälti nykyisen IAS 17 -standardin vaatimuksiin, ja jatkossakin vuokralle antajien vaaditaan luokittelevan vuokrasopimukset operatiivisiin vuokrasopimuksiin ja rahoitusleasingeihin. Lisäksi IFRS 16 sisältää kattavat liitetietovaatimukset. Tilinpäätöspäivänä 31.12.2017 konsernin operatiiviset vuokrasopimukset ovat 197,6 milj. euroa. Konserni arvioi olemassa olevia operatiivisia vuokrasopimuksiaan ja määrittää näiden sopimusten perusteella taseeseen kirjattavat käyttöoikeusomaisuuserät ja vuokrasopimusvelat. Vuokrasopimuksiin liittyvän kirjanpitokäytännön muutoksen arvioidaan vaikuttavan merkittävästi konsernin taloudellisiin lukuihin. Tase ja jotkin tunnusluvut kuten velkaantumisaste, nettovelka, EBITDA ja ROCE, tulevat olennaisesti muuttumaan. IFRS 16 tulee myös vaikuttamaan luokitteluun tuloslaskelmassa ja rahavirrassa. Vaikutusten arviointi sekä tarpeellisten prosessien, kontrollien ja työkalun implementointi jatkuu vuonna 2018. Konserni siirtynee IFRS 16 -standardiin soveltaen mukautettua takautuvaa menetelmää nykyisiin ja uusiin sopimuksiin 1.1.2019. Vertailukausia ei oikaista ja aikaisempien vuosien tiedot esitetään nykyisen IAS 17 -standardin mukaisesti.
IFRIC 23 Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus (sovellettava 1.1.2019). Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.	Tulkinta käsittelee verotettavan tulon (verotuksellisen tappion), verotuksellisten arvojen, käyttämättömien verotuksellisten tappioiden, käyttämättömien verotukseen liittyvien hyvitysten ja verokantojen määrittelyä silloin, kun IAS 12 mukaisesta tuloverokäsittelystä on epävarmuutta. Tulkinta käsittelee nimenomaisesti seuraavia kysymyksiä: • Tulisiko verokäsittelyä tarkastella yhdessä. • Oletuksia veroviranomaisten suorittamasta tutkinnasta. • Verotettavan tulon (verotuksellisen tappion) määrittämistä, verotuksellisten arvojen, käyttämättömien verotuksellisten tappioiden, käyttämättömien verotukseen liittyvien hyvitysten ja verokantojen määrittelyä. • Tosiseikkojen ja olosuhteiden muutosten vaikutuksia. Konserni on parhaillaan selvittämässä tulkinnan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Keskeiset kirjanpidolliset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Tehtyjä arvioita ja harkintaan perustuvia ratkaisuja arvioidaan jatkuvasti, ja ne perustuvat aikaisempaan kokemukseen ja muihin tekijöihin, kuten tulevaisuuden tapahtumia koskeviin odotuksiin, joiden uskotaan olevan olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisia.

Konsernissa tehdään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia. Niiden pohjalta tehtävät kirjanpidolliset arviot vastaavat lähtökohtaisesti vain harvoin tosiasiallisia tuloksia. Seuraavassa on tuotu esille ne tilinpäätöksen erät, joihin liittyy merkittävä riski varojen ja velkojen kirjanpitoarvon olennaisesta muuttumisesta seuraavan tilikauden aikana.

Keskeiset kirjanpidolliset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut	Liitetieto
Liikearvon arvioitu arvon alentuminen	3.1. Liikearvo
PVO-konsernin osakkeiden arvioitu käypä arvo	3.4. Myytävissä olevat rahoitusvarat
Laskennalliset verot	4.4. Laskennalliset verovelat ja -saamiset
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	4.5. Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt ja työsuhde-etuudet
Varaukset	4.6. Varaukset

2. Taloudellinen tulos

2.1. Segmenttitiedot

Vuonna 2017 Kemira yhdisti Municipal & Industrial - ja Oil & Mining -segmentit yhdeksi Industry & Water -segmentiksi. Kemiran uudessa organisaatiossa on kaksi segmenttiä: Pulp & Paper ja Industry & Water.

Pulp & Paper

Pulp & Paper -segmentti auttaa kemikaaliosaamisensa avulla massan- ja paperinvalmistajia innovoimaan ja tehostamaan toimintaansa. Segmentti kehittää ja myy asiakkaiden tarpeet täyttäviä tuotteita ja pyrkii varmistamaan, että sillä on johtava paperikoneen määränpään tuote- ja palveluvalikoima, joka keskittyy pakkauskartonkiin ja pehmopaperiin.

Industry & Water

Industry & Water -segmentti palvelee kunnallisia ja runsaasti vettä käyttäviä teollisuudenaloja. Segmentti tarjoaa asiantuntemusta, sovellusosaamista ja kemikaaleja, jotka parantavat prosessi- ja resurssitehokkuutta. Vedenkäsittelyssä segmentti auttaa asiakkaita tehostamaan vedenkäsittelyprosessin eri vaiheita. Öljy- ja kaasuteollisuudessa segmentti auttaa tehostamaan talteenottoa nykyisistä varannoista ja vähentämään veden ja energian käyttöä.

Tuloslaskelman erät

2017, milj. euroa	Pulp & Paper	Industry & Water	Konserni
Liikevaihto ¹⁾	1 476,9	1 009,1	2 486,0
Käyttökate ²⁾	179,9	102,5	282,4
Poistot ja arvonalentumiset	-92,9	-48,1	-141,0
Liikevoitto ²⁾	86,9	54,4	141,4
Rahoituskulut, netto			-28,9
Osuus osakkuusyritysten tuloksista			0,2
Voitto ennen veroja			112,6
Tuloverot			-27,4
Tilikauden tulos			85,2

1) Liikevaihto muodostuu pääosin tuotteiden myynnistä ulkopuolisille asiakkaille, eikä segmenttien välillä ole sisäistä liikevaihtoa.

2) Sisältävät vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät käyttökatteessa ja liikevoitossa

2017, milj. euroa	Pulp & Paper	Industry & Water	Konserni
Operatiivinen käyttökate	197,7	113,6	311,3
Uudelleenjärjestely- ja kustannussäästöohjelmat			-13,1
Transaktio- ja integraatiokulut yrityshankinnoissa			0,3
Liiketoimintojen ja omaisuuden myynti			-1,9
Muut erät			-14,4
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-17,9	-11,0	-28,9
Käyttökate	179,9	102,5	282,4
Operatiivinen liikevoitto	104,8	65,5	170,3
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät käyttökatteessa	-17,9	-11,0	-28,9
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät poistoissa ja arvonalentumisissa	0,0	0,0	0,0
Liikevoitto	86,9	54,4	141,4

Neljännesvuositiedot vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä on esitetty kohdassa Tunnuslukujen täsmäytys IFRS-lukuihin.

Taseen erät

2017, milj. euroa	Pulp & Paper	Industry & Water	Konserni
Segmentin varat	1 380,8	769,6	2 150,3
Täsmäytys raportoituhiin varoihin konsernin taseessa:			
Myytävissä olevat rahoitusvarat			235,8
Laskennalliset verosaamiset			24,8
Muut sijoitukset			3,8
Saamiset etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä			48,0
Muut varat			45,4
Rahavarat			166,1
Myyttävänä oleviksi luokitellut pitkäaikaiset omaisuuserät			0,6
Varat yhteensä			2 674,9
Segmentin velat	223,0	187,8	410,8
Täsmäytys raportoituhiin velkoihin konsernin taseessa:			
Pitkäaikaiset korolliset velat			669,1
Lyhytaikaiset korolliset velat			191,4
Muut velat			230,8
Velat yhteensä			1 502,1

Muut erät

2017, milj. euroa	Pulp & Paper	Industry & Water	Konserni
Sidottu pääoma segmenteittäin (31.12.)	1 157,7	581,8	1 739,5
Sidottu pääoma segmenteittäin (12 kuukauden liukuva keskiarvo)	1 165,2	596,7	1 763,2
Operatiivinen ROCE, %	9,0	11,0	9,7
Investoinnit	138,3	51,7	190,1

Tuloslaskelman erät

2016, milj. euroa	Pulp & Paper	Industry & Water	Konserni
Liikevaihto ¹⁾	1 457,3	906,0	2 363,3
Käyttökate ²⁾	187,8	96,4	284,2
Poistot ja arvonalentumiset	-86,2	-51,0	-137,2
Liikevoitto ²⁾	101,6	45,4	147,0
Rahoituskulut, netto			-19,1
Osuus osakkuusyritysten tuloksista			0,1
Voitto ennen veroja			128,0
Tuloverot			-30,1
Tilikauden tulos			97,9

1) Liikevaihto muodostuu pääosin tuotteiden myynnistä ulkopuolisille asiakkaille, eikä segmenttien välillä ole sisäistä liikevaihtoa.

2) Sisältävät vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät käyttökatteessa ja liikevoitossa

2016, milj. euroa	Pulp & Paper	Industry & Water	Konserni
Operatiivinen käyttökate	195,3	107,2	302,5
Uudelleenjärjestely- ja kustannussäästöohjelmat			-5,8
Transaktio- ja integraatiokulut yrityshankinnoissa			-5,0
Liiketoimintojen ja omaisuuden myynti			0,5
Muut erät			-8,0
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-7,5	-10,8	-18,3
Käyttökate	187,8	96,4	284,2
Operatiivinen liikevoitto	111,6	58,5	170,1
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät käyttökatteessa	-7,5	-10,8	-18,3
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät poistoissa ja arvonalentumisissa	-2,5	-2,3	-4,8
Liikevoitto	101,6	45,4	147,0

Neljännesvuositiedot vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä on esitetty kohdassa Tunnuslukujen täsmäytys IFRS-lukuihin.

Taseen erät

2016, milj. euroa	Pulp & Paper	Industry & Water	Konserni
Segmentin varat	1 364,7	776,6	2 141,3
Täsmäytys raportoituhiin varoihin konsernin taseessa:			
Myytävissä olevat rahoitusvarat			202,5
Laskennalliset verosaamiset			27,5
Muut sijoitukset			4,4
Saamiset etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä			32,1
Muut varat			39,7
Rahavarat			173,4
Varat yhteensä			2 620,9
Segmentin velat	231,3	160,3	391,6
Täsmäytys raportoituhiin velkoihin konsernin taseessa:			
Pitkäaikaiset korolliset velat			649,5
Lyhytaikaiset korolliset velat			157,9
Muut velat			239,0
Velat yhteensä			1 438,0

Muut erät

2016, milj. euroa	Pulp & Paper	Industry & Water	Konserni
Sidottu pääoma segmenteittäin (31.12.)	1 133,4	616,3	1 749,7
Sidottu pääoma segmenteittäin (12 kuukauden liukuva keskiarvo)	1 111,8	605,2	1 717,0
Operatiivinen ROCE, %	10,0	9,7	9,9
Investoinnit	125,1	85,5	210,6

Liikevaihto asiakkaan maantieteellisen sijainnin mukaan

Milj. euroa	2017	2016
Suomi, kotipaikkavaltio	354,4	334,7
Muu Eurooppa, Lähi-itä ja Afrikka	932,9	904,6
Americas-alue	979,0	896,3
APAC-alue	219,7	227,7
Yhteensä	2 486,0	2 363,3

Pitkäaikaiset varat maantieteellisen sijainnin mukaan

Milj. euroa	2017	2016
Suomi, kotipaikkavaltio	731,0	660,1
Muu Eurooppa, Lähi-itä ja Afrikka	476,4	459,4
Americas-alue	433,3	504,4
APAC-alue	128,0	138,1
Yhteensä	1 768,7	1 762,0

Tiedot merkittävistä asiakkaista

Konsernilla on useita merkittäviä asiakkaita. Yhdeltäkään yksittäiseltä ulkopuoliselta asiakkaalta ei ole kertynyt vähintään 10 % liikevaihdosta vuosina 2017 tai 2016.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Segmenttiraportointi

Segmenttitiedot esitetään perustuen konsernin sisäiseen organisaatioon ja raportointirakenteeseen. Kemiran johto arvioi segmenttien taloudellista suoriutumista perustuen operatiiviseen käyttökanteeseen ja operatiiviseen liikevoittoon sekä muihin tunnuslukuihin. Segmenttien varat ja velat käsittävät ne varat ja velat, jotka ovat suoraan tai perustellusti

kohdistettavissa segmenteille. Segmenttien varoihin on laskettu aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, osuudet osakkuusyrityksissä, vaihto-omaisuus ja lyhytaikaiset korottomat saamiset. Segmenttien velkoihin sisältyvät lyhytaikaiset korottomat velat. Maantieteellisesti Kemiran toiminta on jaettu kolmeen alueeseen: Eurooppa, Lähi-itä ja Afrikka (EMEA), Amerikka (Americas) ja Aasia ja Tyynenmeren alue (APAC).

Myynnin tulouttaminen

Liikevaihto määritetään saadun tai saatavan vastikkeen käyvän arvon perusteella, ja se sisältää myytyjen tuotteiden ja toimitettujen palveluiden kokonaislaskutusarvon, josta on vähennetty oikaisuerinä myynnin välilliset verot, alennukset ja valuuttamääräisten myyntisaamisten kurssierot.

Myyntituotot tavaroiden myynnistä kirjataan tuloslaskelmaan, kun tavaroiden omistukseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Myyntituotot palveluista kirjataan sille tilikaudelle, jonka aikana palvelut suoritetaan. Pitkäaikaishankkeet kirjataan projektin toteuttamisaikana valmiusasteen mukaisesti.

2.2. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. euroa	2017	2016
Pitkäaikaisten varojen myyntivoitot	1,8	0,9
Vuokratuotot	1,1	1,2
Palvelut	3,7	2,6
Romun ja jätteen myynti	0,1	0,1
Muut liiketoiminnan tuotot	0,2	0,3
Yhteensä	6,8	5,1

Liiketoiminnan kulut

Milj. euroa	2017	2016
Valmisteverastojen muutos (varaston lisäys + / vähennys -)	-4,5	3,6
Valmistus omaan käyttöön ¹⁾	-3,2	-2,7
Yhteensä	-7,7	0,9
Materiaalit ja palvelut		
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	1 502,1	1 389,0
Aine- ja tarvikevarastojen muutos (varaston lisäys + / vähennys -)	11,5	6,3
Ulkopuoliset palvelut	40,2	36,7
Yhteensä	1 553,8	1 432,0
Henkilöstökulut	364,0	364,6
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrat	51,1	53,6
Muut liiketoiminnan kulut ²⁾	249,3	233,1
Yhteensä	300,4	286,7
Liiketoiminnan kulut yhteensä	2 210,4	2 084,2

1) Valmistus omaan käyttöön sisältää lähinnä pitkäaikaisten varojen hankintoihin kohdistuvia palkka- ja henkilömenoja sekä varastosta otettuja aineita ja tarvikkeita.

2) Vuonna 2017 muihin liiketoiminnan kuluihin sisältyy tutkimus- ja kehittämismenoja 30,3 milj. euroa (32,1) mukaan lukien saadut avustukset. Tutkimus- ja kehitystoimintaa varten saadut julkiset avustukset olivat 0,5 milj. euroa (0,8). Nämä vähentävät tutkimus- ja kehittämismenoja.

Henkilöstökulut

Milj. euroa	Liite	2017	2016
Palkat ja palkkiot			
Palkat		279,5	280,7
Kemira Oyj:n toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten palkat	6.1.	1,3	1,9
Osakeperusteiset maksut	2.3.	3,5	2,3
Yhteensä		284,3	284,9
Henkilösivukulut			
Kulut etuuspohjaisista järjestelyistä	4.5.	3,5	3,6
Eläkekulut maksupohjaisista järjestelyistä		20,5	22,5
Muut henkilösivukulut		55,7	53,6
Yhteensä		79,7	79,7
Henkilöstökulut yhteensä		364,0	364,6

Henkilömäärä

	2017	2016
Henkilömäärä keskimäärin maantieteellisen sijainnin mukaan		
EMEA-alue	2 611	2 609
Americas-alue	1 532	1 578
APAC-alue	638	615
Yhteensä	4 781	4 802
Henkilömäärä Suomessa keskimäärin		
Henkilömäärä Suomessa keskimäärin	822	807
Henkilömäärä Suomen ulkopuolella keskimäärin	3 959	3 995
Yhteensä	4 781	4 802
Henkilömäärä 31.12.	4 732	4 818

Deloitte-ketjun palkkiot ja palvelut

Milj. euroa	2017	2016
Tilintarkastuspalkkiot	1,7	1,5
Palkkiot veropalveluista	0,2	0,2
Palkkiot muista palveluista	0,7	0,4
Yhteensä	2,6	2,1

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Julkiset avustukset

Investointeihin saadut julkiset avustukset on kirjattu aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisenä käyttöaikana. Tutkimustoimintaan saadut avustukset kirjataan kulujen vähennykseksi ja tietyt muut avustukset kirjataan muihin liiketoiminnan tuottoihin.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot kirjataan kuluiksi tuloslaskelmaan toteutuessaan. Kehitysmenot aktivoidaan aineettomaksi hyödykkeeksi, kun pystytään osoittamaan, miten kehityshanke tulee kerryttämään todennäköistä taloudellista hyötyä ja kehittämisvaiheessa aiheutuvat menot ovat luotettavasti mitattavissa. Aktivoidut kehitysmenot esitetään omana eränään ja poistetaan taloudellisenä vaikutusaikanaan. Aktivoidut kehitysmenot sisältävät ne materiaali-, työ- ja testausmenot sekä mahdolliset aktivoidut vieraan pääoman menot, jotka johtuvat välittömästi hyödykkeen saattamisesta valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen. Aiemmin kuluiksi kirjattuja kehitysmenoja ei aktivoida myöhemmillä kausilla.

2.3. Osakeperusteiset maksut

Osakepohjainen kannustinjärjestelmä 2015–2017

Kemiran osakepalkkiojärjestelmässä on kolme ansaintajaksoa: kalenterivuodet 2015, 2016 ja 2017. Kemiran hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja kullekin kriteerille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa.

Palkkiot ansaintajaksoilta maksetaan osittain Kemiran osakkeina ja osittain rahana. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta osallistujalle aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja. Mikäli osallistujan työ- tai toimisuuhde päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta.

Palkkiona maksettuja osakkeita ei saa luovuttaa sitouttamisjakson aikana, joka päättyy kahden vuoden kuluttua ansaintajakson päättymisestä. Mikäli osallistujan työ- tai toimisuuhde päättyy sitouttamisjakson aikana, hänen on pääsääntöisesti palautettava palkkiona annetut osakkeet vastikkeetta.

	Osakepalkkiojärjestelmä 2015	Osakepalkkiojärjestelmä 2016 ²⁾	Osakepalkkiojärjestelmä 2017
Ansaintajakso (kalenterivuosi)	2015	2016	2017
Osakkeiden omistusvelvollisuus	2 vuotta	2 vuotta	2 vuotta
Osakkeiden antamisvuosi	2016	-	2018
Luovutettujen osakkeiden määrä (31.12.2017)	268 851 ¹⁾	-	- ³⁾
Osallistujien lukumäärä (31.12.2017)	81	-	79
Ansaintakriteeri	Konsernin liikevaihto ja operatiivinen käyttökate-%	Konsernin liikevaihto ja operatiivinen käyttökate-%	Tuottoarvo (Intrinsic arvo) ⁴⁾

- 1) Tilikauden 31.12.2017 päättyessä ansaintajakson 2015 sitouttamisjakso päättyi ja osakepalkkiojärjestelmän perusteella maksetut 268 851 osaketta vapautuvat tammikuussa 2018.
- 2) Asetettuja tavoitteita ei saavutettu, joten osakepalkkioita ei maksettu osakepalkkiojärjestelmän perusteella.
- 3) Osakepalkkiojärjestelmän ehtojen mukaisesti noin 150 000 osaketta tullaan luovuttamaan henkilöille vuoden 2018 aikana.
- 4) Palkkion määrä perustuu tuottoarvoon (Intrinsic arvo), joka lasketaan käyttämällä Kemiran operatiivista käyttökate- ja korollisia nettovelkoja.

Vuoden 2018 osakepohjaisen kannustinjärjestelmän määrittely on tilinpäätöspäivänä 31.12.2017 kesken. Mahdollisen uuden osakepohjaisen kannustinjärjestelmän palkkio määräytyy asetettujen tavoitteiden perusteella ansaintajakson päättymisen jälkeen.

Osakepalkkiojärjestelmän osakkeiden määrän muutokset

	Osakepalkkiojärjestelmä 2015	Osakepalkkiojärjestelmä 2016	Osakepalkkiojärjestelmä 2017 ³⁾
1.1.2016			
Osakkeiden luovutukset henkilöille	294 445	-	-
Osakkeiden palautukset henkilöiltä	-1 873	-	-
31.12.2016	292 572	-	-
1.1.2017	292 572	-	-
Osakkeiden luovutukset henkilöille	-	-	-
Osakkeiden palautukset henkilöiltä	-23 721	-	-
31.12.2017	268 851	-	-

Osakeperusteisten maksujen vaikutus liikevoittoon

Milj. euroa	2017	2016
Osakkeina maksettavat palkkiot	1,4	0,9
Rahana maksettavat palkkiot	2,1	1,4
Yhteensä	3,5	2,3

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Osakeperusteiset maksut

Konsernilla on omana pääomana maksettavaksi luokiteltuja osakeperusteisia palkitsemisjärjestelyjä, joiden perusteella henkilöt suorittavat työtä osakeperusteisia palkkioita vastaan. Mahdollinen palkkio annetaan osittain osakkeina ja osittain rahana. Osakkeina mahdollisesti annettavat palkkiot kirjataan henkilöstökuluksi tuloslaskelmaan ja omaan pääomaan. Rahana mahdollisesti maksettavat palkkiot kirjataan henkilöstökuluksi tuloslaskelmaan ja velaksi taseeseen. Kuluksi kirjattava määrä jaksotetaan oikeuden

syntymisajanjaksolle, jonka kuluessa oikeuden syntymisehdot palkkioihin on määrä täyttyä.

Osakeperusteisten palkkioiden myöntämishetkellä määritetty kulu perustuu konsernin arvioon niiden osakkeiden määrästä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson lopussa. Arvio siitä, miten moneen osakkeeseen odotetaan syntyvän oikeus, tarkistetaan tilinpäätöspäivänä. Alkuperäisiin arvioihin tehtävien tarkistusten mahdollinen vaikutus merkitään henkilöstökuluksi tuloslaskelmaan. Omaan pääomaan ja velan käypään arvoon tehdään vastaava oikaisu.

2.4. Poistot ja arvonalentumiset

Milj. euroa	2017	2016
Poistot aineettomista hyödykkeistä ja aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä		
Muut aineettomat hyödykkeet ¹⁾	26,2	28,3
Rakennukset ja rakennelmat	17,5	16,9
Koneet ja kalusto	91,2	81,7
Muut aineelliset hyödykkeet	6,2	5,5
Yhteensä	141,0	132,4
Arvonalentumiset aineettomista hyödykkeistä ja aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä		
Muut aineettomat hyödykkeet	0,0	1,8
Liikearvo	0,0	0,1
Maa-alueet	0,0	0,4
Rakennukset ja rakennelmat	0,0	0,3
Koneet ja kalusto	0,0	2,2
Yhteensä	0,0	4,8
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	141,0	137,2

1) Liiketoimintojen hankinnoista syntyneitä aineettomien hyödykkeiden poistoja on tilikaudella kirjattu 16,7 miljoonaa euroa (19,2).

Liikearvon arvonalentumistestaus on esitetty liitetiedossa 3.1. Liikearvo.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Poistot

Poistot on laskettu tasapoistoina kohteiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan mukaan. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Tavallisimmat konsernin laskentaperiaatteiden mukaiset poistoajat on esitetty seuraavassa taulukossa.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoajat vuosissa

Rakennukset ja rakennelmat	20–40
Koneet ja kalusto	3–15
Kehittämismenot	enintään 8
Asiakassuhteet	5–7
Teknologia	5–10
Kilpailukieltosopimukset	3–5
Muut aineettomat hyödykkeet	5–10

Poistojen tekeminen aloitetaan, kun omaisuuserä on valmis käytettäväksi ja poistot lopetetaan ajankohtana, jolloin omaisuuserä luokitellaan IFRS 5:n mukaisesti myytävänä olevaksi omaisuuseräksi tai sisältyy myytävänä olevaksi luokiteltuun luovutettavien erien ryhmään.

2.5. Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. euroa	2017	2016
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot	0,8	0,1
Korkotuotot		
Korkotuotot lainoista ja saamisista	1,1	1,7
Korkotuotot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatuista rahoitusvaroista	2,5	0,4
Muut rahoitustuotot ¹⁾	0,3	7,3
Yhteensä	4,7	9,5
Rahoituskulut		
Korkokulut		
Korkokulut muista veloista	-20,3	-19,9
Korkokulut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatuista rahoitusveloista	-6,1	-3,8
Muut rahoituskulut	-4,0	-3,8
Yhteensä	-30,4	-27,5
Kurssierot		
Kurssierot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatuista varoista ja veloista	9,0	-1,9
Muut kurssierot	-12,2	0,8
Yhteensä	-3,2	-1,1
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-28,9	-19,1
Nettorahoituskulut liikevaihdosta %	1,2	0,8
Nettokorot liikevaihdosta %	1,0	0,9

Milj. euroa	2017	2016
Suojauslaskennan piirissä olevista rahoitusinstrumenteista aiheutuneet muutokset laajassa tuloslaskelmassa		
Rahavirran suojaus: laajaan tuloslaskelmaan merkitty määrä	3,4	8,5
Yhteensä	3,4	8,5
Kurssierot		
Realisoituneet	6,3	0,3
Realisoitumattomat	-9,4	-1,4
Yhteensä	-3,2	-1,1

1) Vuonna 2017 sähköjohdannaisten käypien arvojen muutos on 0,2 milj. euroa (2,2). Vuosi 2016 sisälsi myyntivoittoa Pohjolan Voima Oy:n osakkeista 5 milj. euroa.

2.6. Tuloverot

Milj. euroa	2017	2016
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot	-21,6	-19,6
Edellisten tilikausien verot	0,1	-1,8
Laskennallisten verojen muutos	-5,9	-8,7
Yhteensä	-27,4	-30,1

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytys

Milj. euroa	2017	2016
Voitto ennen veroja	112,6	128,0
Verot emoyhtiön verokannan mukaan 20 %	-22,5	-25,6
Ulkomaisten tytäryhtiöiden verokantojen vaikutus	-2,0	-3,0
Verovapaat tulot ja vähennyskeltottomat kulut	-3,2	-2,9
Osakkuusyritysten vaikutus	0,0	0,0
Verotappiot	-5,9	-5,5
Edellisten tilikausien verot	0,1	-1,8
Verokantamuutoksien vaikutus	8,4	-0,2
Aikaisempien tilikausien lähdeverojen käyttäminen	0,0	3,1
Aikaisempien tilikausien laskennallisten verojen muutos	-2,3	5,8
Muut	0,0	0,0
Tuloverot tuloslaskelmassa	-27,4	-30,1

Konsernilla on tytäryhtiöitä noin 40 maassa ja näin ollen jatkuvasti meneillään verotarkastuksia, joiden lopputulokset eivät vielä ole tiedossa. Aikaisempien vuosien päättyneet verotarkastukset eivät ole aiheuttaneet olennaisia muutoksia konsernin tuloveroihin. Lisäksi konsernilla on Suomessa vireillä veroriita korkeimmassa hallinto-oikeudessa liittyen

tiettyjen korkojen vähennyskelpoisuuteen. Mahdollisella epäsuotuisalla päätöksellä ei ole vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan, suotuisan päätöksen seurauksena konsernin käytössä olevat verotappiot kasvaisivat olennaisesti.

Konsernin tytäryhtiöllä on verotappiota 125,5 milj. euroa (108,1), joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista. Kirjaamattomat tappiot ovat pääosin valuuttamääräisiä ja syntyneet lähinnä Brasiliassa ja Kiinassa.

22.12.2017 hyväksytyn verolainsäädännön muutoksen seurauksena Yhdysvaltojen yhteisöverokanta laski 35 %:sta 21 %:iin, mikä on otettu huomioon laskennallisten verosaamisten ja -velkojen määrässä. Verokannan muutoksen vaikutus laskennallisissa veroissa on 8,4 milj. euroa positiivinen. Laskennalliset verovelat liittyvät pääosin kirjanpidon ja verotuksen välisiin väliaikaisiin eroihin poistoissa. Lisäksi Yhdysvaltalaisen yhtiöiden omistamien tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista säädettiin kertaluonteinen vero, jonka vaikutus on 2,0 milj. euroa. Erä sisältyy "Verovapaat tulot ja vähennyskeltottomat kulut" -lukuun.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tuloverot

Konsernin verokulu sisältää kauden verotettavaan tuloon perustuvan veron, aikaisempien tilikausien verojen oikaisut ja laskennallisen veron. Verot merkitään tuloslaskelmaan, paitsi jos ne liittyvät muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin. Tällöin myös vero kirjataan vastaavasti muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan.

Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot lasketaan niiden verolakien perusteella, jotka on tilinpäätöspäivään mennessä säädetty tai käytännössä hyväksytty maissa, joissa yhtiön tytär- ja osakkuusyritykset toimivat ja kerryttävät verotettavaa tuloa. Johto arvioi veroilmoituksissa tehtyjä ratkaisuja säännöllisesti tilanteissa, joissa sovellettava verolainsäädäntö jättää tilaa tulkinnalle. Tarvittaessa kirjataan varauksia niiden määrien perusteella, jotka verottajalle odotetaan maksettavan.

2.7. Osakekohtainen tulos

	2017	2016
Osakekohtainen tulos, laimentamaton		
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos, milj. euroa	78,6	91,8
Keskimääräinen painotettu osakemäärä ¹⁾	152 359 250	152 314 390
Laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa	0,52	0,60
Osakekohtainen tulos, laimennettu		
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos, milj. euroa	78,6	91,8
Keskimääräinen painotettu osakemäärä ¹⁾	152 359 250	152 314 390
Oikaisut:		
Osakepohjaisen palkitsemisjärjestelmän perusteella mahdollisesti liikkeelle laskettavat omat osakkeet keskimäärin	234 668	211 454
Keskimääräinen painotettu osakemäärä laimennettua osakekohtaista tulosta laskettaessa	152 593 919	152 525 844
Laimennettu osakekohtainen tulos, euroa	0,52	0,60

1) Osakkeiden keskimääräinen painotettu lukumäärä, joka ei sisällä konsernin hallussa olevia omia osakkeita.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön omistajille kuuluva tulos tilikauden aikana ulkona olleiden osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla, lukuun ottamatta Kemira Oyj:n hallussa pitämiä omia osakkeita. Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos lasketaan käyttämällä keskimääräistä painotettua osakemäärää huomioiden kaikkien laimentavien potentiaalisten osakkeiden laimentava vaikutus, kuten osakepohjaisen palkitsemisjärjestelmän osakkeet.

2.8. Muut laajan tuloksen erät

Muut laajan tuloksen erät

Milj. euroa	2017	2016
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Myytavissä olevat rahoitusvarat	30,0	-39,5
Muuntoerot	-58,1	23,4
Rahavirran suojaus	4,3	10,6
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Etuuspohjaisten järjestelyiden uudelleenarvostus	12,6	-17,3
Muut laajan tuloksen erät ennen veroja	-11,2	-22,8
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	1,8	0,3
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	-9,4	-22,5

Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot

Milj. euroa	2017			2016		
	Ennen veroja	Vero-kulu (-)/-tuotto (+)	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Vero-kulu (-)/-tuotto (+)	Verojen jälkeen
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi						
Myytavissä olevat rahoitusvarat	30,0	-6,0	24,0	-39,5	7,9	-31,6
Muuntoerot	-58,1	11,7	-46,4	23,4	-12,1	11,3
Rahavirran suojaus	4,3	-0,9	3,4	10,6	-2,1	8,5
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi						
Etuuspohjaisten järjestelyiden uudelleenarvostus	12,6	-3,0	9,6	-17,3	6,6	-10,7
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	-11,2	1,8	-9,4	-22,8	0,3	-22,5

3. Investoinnit ja yrityshankinnat

3.1. Liikearvo

Milj. euroa	Liite	2017	2016
Kirjanpitoarvo 1.1.		522,4	518,3
Tytäryritysten hankinnat ja liiketoimintakaupat	3.5.	0,0	0,0
Vähennykset ja muut muutokset		0,0	-0,1
Valuuttakurssierot		-17,4	4,2
Kirjanpitoarvo 31.12.		505,0	522,4

Arvon alentumistestaus

Konserni tekee liikearvon testauksen vuosittain 30.9. arvonalentumisen varalta, tai kun esiintyy viite siitä, että kerrytettävissä oleva rahamäärä saattaa olla alle kirjanpitoarvon. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät perustuvat käyttöarvolaskelmiin. Käyttöarvolaskelmissa käytetyt keskeiset oletukset ovat pitkän aikavälin kasvuoletama ja diskonttauskorko. Vuonna 2017 arvonalentumistestauslaskelma ei osoittanut arvonalentumista (2016: ei arvonalentumista).

Liikearvo on kohdistettu kahdelle itsenäiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle, jotka ovat konsernin raportoitavat segmentit. Raportoitava segmentti on alin taso, jolla konserni seuraa liikearvoa sisäistä raportointia varten. Konsernin kaksi raportoitavaa segmenttiä ovat Pulp & Paper ja Industry & Water. Yhteenveto testatuista kirjanpitoarvoista ja liikearvosta konsernin raportoitavilla segmenteillä on esitetty seuraavassa taulukossa.

Milj. euroa	2017		2016	
	Kirjanpitoarvo	josta liikearvoa	Kirjanpitoarvo	josta liikearvoa
Pulp & Paper	1 158	350	1 086	360
Industry & Water	581	155	584	162
Yhteensä	1 739	505	1 670	522

Keskeiset oletukset liikearvon arvonalentumistestauksessa

Pitkän aikavälin kasvuoletama

Pitkän aikavälin kasvuoletusta käytetään liikearvon arvonalentumistestauksessa. Pitkän aikavälin kasvuolettamana on käytetty konsernin laatimia ja ylimmän johdon hyväksymiä rahavirtaennusteita viiden vuoden ennustejaksolta. Rahavirtojen kasvuennusteet heijastavat ylimmän johdon näkemystä myynnin ja kustannuserien kehittymisestä ennustejakson aikana. Viisivuotisen ennustejakson jälkeiset rahavirrat on ekstrapoloitu olettaen kasvun olevan nolla.

Diskonttauskorko

Diskonttauskorot perustuvat oikaistuun konsernin pääoman keskimääräiseen kustannukseen (WACC) ennen veroja. Riskioikaistu WACC on määritelty jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle erikseen. Laskelmissa käytetyt diskonttauskorot konsernin raportoitavilla segmenteillä on esitetty seuraavassa taulukossa.

%	2017	2016
Pulp & Paper	6,6	6,5
Industry & Water	6,6	- 1)

1) Vertailutietoa ei ole saatavilla, koska Kemiran segmenttirakenne on muuttunut vuonna 2017. Vuonna 2016 Municipal & Industrial -segmentin diskonttauskorko oli 6,5 % ja Oil & Mining -segmentin diskonttauskorko oli 6,8 %. Kemira yhdisti Municipal & Industrial- ja Oil & Mining -segmentit yhdeksi Industry & Water -segmentiksi. Kemiran uudessa organisaatiossa on kaksi segmenttiä: Pulp & Paper ja Industry & Water.

Herkkyysanalyysi

Herkkyysanalyysi on tehty olettamuksilla sekä ennustekauden aikaisten rahavirtojen että ennustejakson jälkeisten rahavirtojen kasvuvauhdin heikkenemisen suhteen. Lisäksi on huomioitu olettaus yleisen korkotason noususta sekä kannattavuuden heikkenemisestä. Jos rahavirrat pienenevät 10 % tai diskonttauskorko kasvaa 2 prosenttiyksikköä, ei näistä aiheudu arvonalentumiskirjausta kumpaankaan raportoitavaan segmenttiin.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Liikearvo

Liikearvo muodostuu yrityskaupan yhteydessä. Liikearvo on määrä, jolla suoritettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus ja aiemmin omistetun osuuden hankinta-ajan kohdan käypä arvo yhteenlaskettuina ylittävät hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon. Liikearvo arvostetaan hankintamenoa vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Liikearvo testataan mahdollisen arvonalentumisen varalta vuosittain ja aina kun esiintyy jokin viite siitä, että arvo saattaa olla alentunut. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille.

Arvonalentumistestaus

Konserni arvioi jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Mikäli viitteitä arvonalentumisesta ilmenee, arvioidaan omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä kerrytettävissä oleva rahamäärä käyttöarvon tai myytäessä saatavan nettomyyntihinnan perusteella. Vuosittaiset arvonalentumistestit tehdään aina liikearvoille ja sellaisille aineettomille hyödykkeille, jotka eivät ole vielä valmiita käytettäväksi.

Rahavirtaa tuottavaksi yksiköksi on määritelty toimintasegmentti. Toimintasegmentit ovat Pulp & Paper ja Industry & Water. Kahta tai useampaa toimintasegmenttiä ei ole yhdistetty yhteen raportoitavaan segmenttiin. Liikearvon arvonalentuminen testataan vertaamalla raportoitavien segmenttien (Pulp & Paper ja Industry & Water) kerrytettävissä olevaa rahamäärää sen kirjanpitoarvoon. Konsernilla ei ole muita rajoittamattoman taloudellisen vaikutusajan omaavia aineettomia hyödykkeitä kuin liikearvo. Liikearvot on kohdistettu raportoitaville segmenteille.

Raportoitavien segmenttien kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritelty käyttöarvona, jonka muodostavat yksikköön tulevat diskontatut vastaiset rahavirrat. Vastaisia rahavirtoja koskevat arviot perustuvat omaisuuserän jatkuvalle käytölle ja johdon viimeisimmille viisivuotisenennusteille. Ennustejakson jälkeiset rahavirrat on ekstrapoloitu olettaen vuosittaisen kasvun olevan nolla. Rahavirta-arviot eivät sisällä omaisuuserien suorituskyvyn paranemisen, investointien tai vastaisten uudelleenjärjestelyjen vaikutuksia.

Arvonalentumistappio kirjataan siinä tapauksessa, että omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan.

Jos viimeisimmän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeen on tapahtunut positiivinen muutos kerrytettävästä rahamäärästä tehdyissä arvioissa, peruutetaan aikaisempina vuosina tehty arvonalentumiskirjaus korkeintaan siihen arvoon asti, joka omaisuuserälle olisi määritetty, jos siitä ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu arvonalentumistappiota. Liikearvosta kirjattuja arvonalentumistappioita ei peruuteta.

Keskeiset kirjanpidolliset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Liikearvon arvioitu arvonalentuminen

Liikearvon ja muun omaisuuden arvonalentumistestien yhteydessä määritellään tulevia rahavirtoja, jotka perustuvat tärkeimmiltä oletuksiltaan bruttokatetasoihin, diskonttauskorkoon ja ennusteiden ajanjaksoon. Huomattava negatiivinen kehitys rahavirtojen toteutumisessa ja korkokehityksessä voi johtaa arvonalentumisen kirjaustarpeeseen.

3.2. Muut aineettomat hyödykkeet

2017, milj. euroa	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakko-maksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	269,4	4,2	273,6
Lisäykset	7,5	6,3	13,8
Vähennykset ja muut muutokset	-4,7		-4,7
Valuuttakurssierot	-4,9		-4,9
Hankintameno 31.12.	267,3	10,5	277,8
Kertyneet poistot 1.1.	-157,7		-157,7
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	4,7		4,7
Tilikauden poistot	-26,0		-26,0
Valuuttakurssierot	1,8		1,8
Kertyneet poistot 31.12.	-177,2		-177,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	90,0	10,5	100,5
2016, milj. euroa			
Hankintameno 1.1.	255,7	12,8	268,5
Lisäykset	22,8	-8,5	14,3
Tytäryritysten hankinnat ja liiketoimintakaupat	-4,0		-4,0
Vähennykset ja muut muutokset	-6,6	-0,1	-6,7
Valuuttakurssierot	1,5		1,5
Hankintameno 31.12.	269,4	4,2	273,6
Kertyneet poistot 1.1.	-133,8		-133,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	6,8		6,8
Tilikauden poistot	-28,6		-28,6
Arvonalentumiset	-1,8		-1,8
Valuuttakurssierot	-0,3		-0,3
Kertyneet poistot 31.12.	-157,7		-157,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	111,7	4,2	115,9

Konsernilla on Euroopan yhteisön päästökauppadirektiivin tarkoittamia päästöoikeuksia ja -kiintiöitä Helsingborgin toimipaikalla Ruotsissa. Nettomääräisesti päästöoikeudet olivat konsernitasolla 122 464 hiilidioksiditonnia ylijäämäiset vuonna 2017 (56 165 ylijäämäiset).

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Muut aineettomat hyödykkeet

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy mm. tietokoneohjelmistot ja -lisenssit sekä yrityskauppojen yhteydessä hankitut patentit, teknologiat, kilpailukieltosopimukset ja asiakassuhteet. Aineettomat hyödykkeet on arvostettu taseessa poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Konsernilla ei ole aineettomia hyödykkeitä, joilla olisi rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika liikearvoa lukuun ottamatta.

Päästöoikeudet

Päästöoikeudet käsitellään hankintamenoan arvostettavina aineettomina hyödykkeinä. Ilmaiseksi saadut päästöoikeudet on arvostettu nimellisarvoon (nollan suuruiseksi). Varaus päästöoikeuksien palautusvelvoitteen täyttämiseksi kirjataan, elleivät vastikkeetta saadut päästöoikeudet riitä kattamaan todellisten päästöjen määrää. Konsernin taseessa ei ole päästöoikeuksiin liittyviä eriä, mikäli toteutuneet päästöt alittavat vastikkeetta saatujen päästöoikeuksien määrän ja päästöoikeuksia ei ole ostettu markkinoilta.

3.3. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

2017, milj. euroa	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat ¹⁾	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	53,1	480,9	1 452,7	61,7	154,4	2 202,8
Lisäykset	0,2	40,7	183,2	9,6	-61,0	172,7
Vähennykset ja muut muutokset	-0,7	-1,1	-10,5			-12,3
Uudelleenryhmittelyt		0,2	-0,2			0,0
Valuuttakurssierot	-1,7	-21,6	-73,5	-4,9	-4,0	-105,6
Hankintameno 31.12.	51,0	499,0	1 551,7	66,3	89,4	2 257,5
Kertyneet poistot 1.1.	-9,9	-261,2	-985,4	-30,7		-1 287,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		0,7	10,4			11,1
Tilikauden poistot		-17,1	-88,5	-6,0		-111,5
Arvonalentumiset	0,0					0,0
Valuuttakurssierot		9,7	40,7	2,5		53,0
Kertyneet poistot 31.12.	-9,8	-267,8	-1 022,9	-34,1		-1 334,7
Kirjanpitoarvo 31.12. ²⁾	41,1	231,2	528,8	32,2	89,4	922,9

1) Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat koostuvat pääosin tehdasinvestoinneista.

2) Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy myös rahoitusleasingsopimuksilla vuokrattuja hyödykkeitä. Nämä on esitetty liitetiedossa 5.3. Korolliset velat.

2016, milj. euroa	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat ¹⁾	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	54,5	446,3	1 319,2	54,7	127,8	2 002,5
Lisäykset		39,0	130,4	6,5	22,4	198,3
Vähennykset ja muut muutokset	-0,6	-2,2	-0,5	-0,7	-0,7	-4,7
Uudelleenryhmittelyt		0,1	4,2	0,4	-4,7	0,0
Valuuttakurssierot	-0,8	-2,3	-0,6	0,8	9,6	6,7
Hankintameno 31.12.	53,1	480,9	1 452,7	61,7	154,4	2 202,8
Kertyneet poistot 1.1.	-9,5	-247,2	-905,5	-25,0		-1 187,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		1,6	1,2	0,6		3,4
Tilikauden poistot		-17,1	-83,4	-5,6		-106,1
Arvonalentumiset	-0,4	-0,3	-2,2			-2,9
Valuuttakurssierot		1,8	4,5	-0,7		5,6
Kertyneet poistot 31.12.	-9,9	-261,2	-985,4	-30,7		-1 287,2
Kirjanpitoarvo 31.12. ²⁾	43,2	219,7	467,3	31,0	154,4	915,6

1) Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat koostuvat pääosin tehdasinvestoinneista.

2) Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy myös rahoitusleasingosimuksilla vuokrattuja hyödykkeitä. Nämä on esitetty liitetiedossa 5.3. Korolliset velat.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu taseessa poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun. Omaisuuserän jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan vähintään jokaisen tilikauden lopussa. Omaisuuserän myyntivoitot sisältyvät liiketoiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot liiketoiminnan muihin kuluihin. Ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta tai rakentamisesta

välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot aktivoidaan osana kyseisen omaisuuserän hankintamenua silloin, kun on todennäköistä, että ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä, ja kun menot on määritettävissä luotettavasti. Säännöllisin määräajoin suoritettavista suurista ja perinpohjaisista tarkastuksista tai kunnossapidoista johtuvat menot käsitellään investointeina ja joiden hankintamenot poistetaan vaikutusaikanaan.

3.4. Myytävissä olevat rahoitusvarat

Milj. euroa	Pohjolan Voima -konsernin osakkeet	Muut noteeraamattomat osakkeet	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	270,0	1,6	271,6
Lisäykset	0,0	0,0	0,0
Vähennykset ¹⁾	-29,5	-0,1	-29,6
Käyvän arvon muutos	-39,5	0,0	-39,5
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	201,0	1,5	202,5
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	201,0	1,5	202,5
Lisäykset	3,3	0,3	3,6
Vähennykset	0,0	-0,3	-0,3
Käyvän arvon muutos	30,0	0,0	30,0
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	234,3	1,5	235,8

Pohjolan voima -konsernin osakkeet

Milj. euroa	Osakesarja	Omistus %	Omaisuuslaji	2017	2016
Pohjolan Voima Oy	A	5	vesivoima	68,9	65,2
Pohjolan Voima Oy	B	2	ydinvoima	40,9	31,9
Pohjolan Voima Oy ²⁾	B2	7	ydinvoima	21,3	18,0
Teollisuuden Voima Oyj	A	2	ydinvoima	78,8	61,5
Muut Pohjolan Voima Oy ja Teollisuuden Voima Oyj	C, C2, G5, G6, M	useita	useita	24,4	24,4
Yhteensä				234,3	201,0

1) Vuonna 2016 Kemira myi 43,33 % osuuden omistuksestaan Pohjolan Voima Oy:n B-osakkeista Etelä-Suomen Voima Oy:lle. Kauppahinta oli 35 milj. euroa ja kaupasta kirjattiin 5 milj. euron myyntivoitto.

2) Laitostoimittaja (AREVA-Siemens -konsortio) on rakentamassa Olkiluoto 3 (OL 3) -ydinvoimalaa Suomessa kiinteähintaisella avaimet käteen sopimuksella. Laitostoimittaja käynnisti keväällä 2005 rakennustyöt sitoutuen käynnistämään OL3 -ydinvoimalan sähköntuotannon keväällä 2009. OL 3 -projekti on kuitenkin viivästynyt alkuperäisestä alkutaulustaan. TVO:n antaman tiedon mukaan OL 3 -ydinvoimalan säännöllinen sähköntuotanto alkaisi toukokuussa 2019. Lisäksi OL 3 -projektiin liittyen on meneillään laitostoimittajan ja laitoksen omistajan TVO Oy:n välillä väliesmenettely, joka

koskee projektin viivästymistä ja siitä aiheutuneita kustannuksia. OL 3 -ydinvoimalan käynnistyminen ja väliesmenettelyn lopullinen ratkaisu tulee vaikuttamaan B2-osakesarjan arvoon.

Kemira Oyj:llä on Pohjolan Voima -konserniin kuuluvasta Pohjolan Voima Oy:stä 5 % omistusosuus ja sen tytäryhtiöstä Teollisuuden Voima Oyj:stä 1 % omistusosuus.

Osakkeet arvostetaan käypään arvoon käyttämällä diskontattujen rahavirtojen menetelmää. Käyvän arvon laskennassa käytetään diskonttauskorkona vuosittain määritettävää keskimääräistä painotettua pääomakustannusta. Vuonna 2017 laskennassa käytetty lyhyen aikavälin diskonttauskorko oli 3,9 % (3,7 %) ja pitkän aikavälin diskonttauskorko oli 4,7 % (4,4 %). Sähkön tulevaisuuden markkinahinnan 10 prosentin lasku pienentäisi osakkeiden käypää arvoa noin 33 milj. euroa tai jos diskonttauskorko nousisi 1 prosenttiyksiköllä, pienensi osakkeiden käypä arvo noin 29 milj. euroa.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon, jos käyvän arvon katsotaan olevan luotettavasti määritettävissä. Myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumattomat arvomuutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään omassa pääomassa käyvän arvon rahastossa verovaikutuksella oikaistuna. Kertyneet käyvän arvon muutokset siirretään tuloslaskelmaan luokittelun oikaisuina silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio. Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät noteeraamattomien yritysten osakkeita, joista merkittävin on Pohjolan Voima Oy:n (PVO) ja Teollisuuden Voima Oyj:n (TVO) osakeomistus.

PVO ja sen tytäryhtiö TVO muodostavat yksityisen, suomalaisten teollisuus- ja voima-yhtiöiden omistaman sähköntuotantokonsernin, joka toimittaa osakkailleen sähköä omakustannushintaan. PVO omistaa ja käyttää mm. kahta ydinvoimalaitosyksikköä Olkiluodossa, Eurajoen kunnassa. Kemira konsernilla on TVO:n A- ja C-sarjojen osakkeita sekä PVO:n A-, B-, C-, G- ja M-sarjojen osakkeita. Eri osakesarjat oikeuttavat eri voimalaitosten tuottamaan sähköön. Kunkin osakesarjan omistajat vastaavat ao. sarjan kiinteistä

kustannuksista osakemäärien suhteessa riippumatta siitä, onko teho- tai energiaosuutta käytetty, ja muuttuvista kustannuksista toimitettujen energiamäärien mukaisessa suhteessa.

Kemira Oyj:n omistus PVO konsernissa, joka oikeuttaa sähkön valmiista voimalaitoksista, on arvostettu käypään arvoon perustuen sähkön hinnan ja omakustannushinnan erotuksen diskontattuun rahavirtaan. Arvostusmallissa sähkön hintana on käytetty Pohjoismaisesta sähköpörssistä saatavia sähkötermiinien noteerauksia Suomen hinta-alueella viiden ensimmäisen vuoden ajalta. Tämän jälkeen arvio Suomen hinta-alueen kehityksestä perustuu fundamenttipohjaiseen Pohjoismaisten sähkömarkkinoiden simulointimallinnukseen. Sähkön hinnassa ja omakustannushinnassa otetaan huomioon inflaation vaikutus tulevana vuosina ja omakustannushinnat määritellään osakesarjakohtaisesti. Tulevaisuuden rahavirrat on diskontattu perustuen kuhunkin osakesarjaan liittyvien laitosten odotettuun käyttöaikaan, vesivoiman osalta mukaan lukien terminaaliarvo. Diskonttokorkona laskennassa on käytetty keskimääräistä painotettua pääomakustannusta, joka määritetään vuosittain.

✕ Keskeiset kirjanpidolliset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

PVO-konsernin osakkeiden arvioitu käypä arvo

Konsernin sijoitukset sisältävät noteeraamattomia osakkeita, joista arvoltaan suurin on yhtiön omistus PVO-konsernissa. Käytössä olevat osakkeet on arvostettu käypään arvoon, joka perustuu sähkön hinnan ja omakustannushinnan erotuksen diskontattuun rahavirtaan. Todellinen käyvän arvon kehitys voi poiketa tehdyistä arvioista mm. sähkön hinnan, inflaation, ennusteiden ajanjakson tai diskonttauskoron takia.

3.5. Liiketoimintojen yhdistäminen

Kemira ja rasvahappokloridivalmistaja perustivat yhteisyrityksen Kiinaan

Kemira ja Shandong Tiancheng Wanfeng Chemical Technology (Tiancheng) ovat allekirjoittaneet 29.9.2017 sopimuksen yhteisyrityksen perustamisesta. Nimellä Kemira TC Wanfeng Chemicals Yanzhou (uusi yhtiö) toimiva yhtiö vahvistaa Kemiran asemaa maailman johtavana sellu- ja paperiteollisuuden kemikaalien valmistajana. Lisäksi yhteisyritys tukee vedenkäsittelyliiketoiminnan kasvua.

Uusi yhtiö tulee valmistamaan pääasiassa AKD-vahaa ja sen keskeistä raaka-ainetta, rasvahappokloridia (FACL). Pääosin uusiutuvasta raaka-aineesta valmistettu AKD-vaha on liimausaine, jota käytetään estämään nesteiden imeytyminen kartongin ja paperin valmistuksessa. AKD-vahan ohella uusi yhtiö aikoo valmistaa polyalumiinikloridia (PAC), joka on vedenkäsittelyssä käytettävä saostuskemikaali.

Kemiran omistusosuus uudesta yhtiöstä on 80 % ja Tianchengin 20 %. Investoinnin arvo 80 %:n omistusosuudella on noin 55 miljoonaa euroa. Yhtiöt ovat sopineet ehdot Tianchengin 20 % omistusosuuden mahdolliselle hankinnalle.

Kaupan loppuun saattaminen edellyttää tiettyjen ehtojen täyttymistä, ja sen odotetaan toteutuvan vuoden 2018 ensimmäisellä puoliskolla.

4. Käyttöpääoma ja muut tase-erät

Nettokäyttöpääoma

Milj. euroa	Liite	2017	2016
Vaihto-omaisuus	4.1	223,8	216,9
Myyntisaamiset ja muut saamiset	4.2	418,8	386,1
Poislukien rahoituserät muissa saamisissa ¹⁾		-21,4	-16,8
Ostovelat ja muut velat	4.3	422,8	405,2
Poislukien rahoituserät muissa veloissa ¹⁾		-12,0	-13,6
Yhteensä		210,5	194,6

1) Sisältää korkokuluja ja -tuottoja, kurssivoittoja ja -tappioita ja suojaukseen liittyviä arvostuseriä.

Neljännesvuositiedot nettokäyttöpääomasta on esitetty kohdassa Tunnuslukujen täsmäytys IFRS-lukuihin.

4.1. Vaihto-omaisuus

Milj. euroa	2017	2016
Aineet ja tarvikkeet	77,9	69,0
Valmiit tuotteet	130,3	134,9
Ennakkomaksut	15,5	13,0
Yhteensä	223,8	216,9

Vuonna 2017 kirjattiin kuluksi vaihto-omaisuutta 4,2 milj. euroa (1,7), jolla vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvoa alennettiin vastaamaan sen nettorealisointiarvoa.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen nettorealisointiarvoon. Vaihto-omaisuuden hankintameno on määritetty luonteensa mukaan

fifo-menetelmää tai painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen. Valmiiden ja kesken-eräisten tuotteiden hankintameno sisältää normaalin toiminta-asteen mukaisen osuuden valmistuksen välillisistä kustannuksista. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liike-toiminnassa saatava myyntihinta, josta on vähennetty arvioitua valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myyntikulut.

4.2. Myyntisaamiset ja muut saamiset

Milj. euroa	2017	2016
Myyntisaamiset ja muut saamiset		
Myyntisaamiset	315,2	291,1
Ennakkomaksut	4,9	4,3
Siirtosaamiset	49,2	40,6
Muut saamiset	49,5	50,1
Yhteensä	418,8	386,1
Korolliset saamiset		
Lainasaamiset	5,3	0,2
Avoinna olevien myyntisaamisten ikäjakauma		
Erääntymättömät myyntisaamiset	266,3	240,2
1–90 päivää myöhässä olevat myyntisaamiset	49,5	48,1
Yli 91 päivää myöhässä olevat myyntisaamiset	-0,6	2,8
Yhteensä	315,2	291,1

Vuonna 2017 myyntisaamisten arvonalentumistappio oli 0,8 milj. euroa (2,2).

Vuonna 2017 yli vuoden kuluttua erääntyviä eriä on siirtosaamisissa 7,9 milj. euroa (5,5) ja muissa korottomissa saamisissa 10,8 milj. euroa (13,3), ennakkomaksuissa 0,4 milj. euroa (0,9) ja lainasaamisissa 0,2 milj. euroa (0,1).

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Myyntisaamiset

Myyntisaamiset kirjataan alun perin käypään arvoon, ja sen jälkeen ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoön arvon alentuminen huomioon ottaen.

Lainat ja muut saamiset

Lainoihin ja saamisiin sisältyy pitkäaikaisia saamisia, jotka on arvostettu jaksotettuun hankintamenoön efektiivisen korkokannan menetelmää käyttäen ottaen huomioon mahdolliset arvonalentumiset.

4.3. Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat

Milj. euroa	2017	2016
Ostovelat ja muut velat		
Saadut ennakot	1,1	1,2
Ostovelat	187,2	159,6
Siirtovelat	203,4	210,8
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	31,1	33,6
Yhteensä	422,8	405,2
Siirtovelat		
Henkilöstökulut	67,7	60,5
Liikevaihtoon ja ostoihin liittyvät erät	96,4	105,9
Korot	8,2	9,1
Kurssierot	0,0	0,2
Muut	31,2	35,1
Yhteensä	203,4	210,8

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Ostovelat ja muut velat

Ostovelat kirjataan alun perin käypään arvoon, ja myöhemmin ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoön.

4.4. Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Milj. euroa	1.1.2017	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu laajaan tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Ostetut ja myydyt tytäryritykset	Valuuttakurssierot ja siirrot erien välillä	31.12.2017
Laskennalliset verovelat							
Kertyneet poistoerot	56,8	-11,2				-4,4	41,3
Myytavissä olevat rahoitusvarat	16,7		6,0				22,7
Etuuspohjaiset järjestelyt	7,8	-0,1	3,3				11,0
Hankitun nettovarallisuuden arvostaminen käypään arvoon ¹⁾	7,3	-2,4				-0,1	4,8
Muut erät	18,7	-2,0	-11,5	0,3		-0,2	5,2
Yhteensä	107,3	-15,6	-2,2	0,3	0,0	-4,7	85,1
Vähennetty laskennallisista verosaamisista	-44,1						-22,7
Laskennalliset verovelat taseessa	63,2						62,4
Laskennalliset verosaamiset							
Varaukset	16,1	-4,8				2,5	13,8
Vahvistetut tappiot	22,8	-6,5				-5,9	10,4
Etuuspohjaiset järjestelyt	8,1	1,0	1,0			-0,1	9,9
Muut erät	24,6	-11,2	-0,6			0,6	13,4
Yhteensä	71,6	-21,6	0,4	0,0	0,0	-2,9	47,6
Vähennetty laskennallisista veroveloloista	-44,1						-22,7
Laskennalliset verosaamiset taseessa	27,5						24,8

1) Yrityshankinnoissa yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat kirjataan käypiin arvoihin, josta aiheutuva laskennallinen vero vaikuttaa liikearvoon.

Verolainsäädännön muutoksen seurauksena Yhdysvaltojen yhteisöverokanta laski 35 %:sta 21 %:iin. Tämän vuoksi asiaankuuluvat laskennalliset verot on määritetty uudella 21 %:n verokannalla tilinpäätöksessä 31.12.2017. Yhdysvaltojen yhteisöverokannan muutoksesta kerrotaan tarkemmin liitteessä 2.6. Tuloverot.

Milj. euroa	1.1.2016	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu laajaan tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Ostetut ja myydyt tytäryritykset	Valuuttakurssierot ja siirrot erien välillä	31.12.2016
Laskennalliset verovelat							
Kertyneet poistoerot	59,2					-2,4	56,8
Myytavissä olevat rahoitusvarat	24,6		-7,9				16,7
Etuuspohjaiset eläkkeet	11,3	0,1	-3,5			-0,1	7,8
Hankitun nettovarallisuuden arvostaminen käypään arvoon ¹⁾	9,8	-2,2				-0,3	7,3
Muut erät	12,3	-6,7	11,9	0,2		1,0	18,7
Yhteensä	117,2	-8,8	0,5	0,2	0,0	-1,8	107,3
Vähennetty laskennallisista verosaamisista	-61,3						-44,1
Laskennalliset verovelat taseessa	55,9						63,2
Laskennalliset verosaamiset							
Varaukset	17,7	-2,6				1,0	16,1
Vahvistetut tappiot	32,3	-5,6				-3,9	22,8
Etuuspohjaiset eläkkeet	4,7	0,2	2,8			0,4	8,1
Muut erät	36,1	-9,5	-2,3			0,3	24,6
Yhteensä	90,8	-17,5	0,5	0,0	0,0	-2,2	71,6
Vähennetty laskennallisista verovelloista	-61,3						-44,1
Laskennalliset verosaamiset taseessa	29,5						27,5

1) Yrityshankinnoissa yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat kirjataan käypiin arvoihin, josta aiheutuva laskennallinen vero vaikuttaa liikearvoon.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Laskennalliset verot

Laskennalliset verot kirjataan omaisuuserien ja velkojen verotuksellisten arvojen ja niiden konsernitilinpäätöksen mukaisten kirjanpitoarvojen välisistä väliaikaisista eroista täysmääräisinä velkamenetelmää käyttäen. Liikearvon alkuperäisestä kirjaamisesta johtuvaa laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata, eikä laskennallista veroa kirjata silloin, kun se

johtuu omaisuuserän tai velan alkuperäisestä kirjaamisesta, kun kyseessä ei ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä liiketapahtuma toteuttamisaikanaan vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon. Laskennalliset verot määritetään niiden verokantojen (ja -lakien) perusteella, jotka on säädetty tai käytännössä hyväksytty tilinpäätöspäivään mennessä ja

joita odotetaan sovellettavan, kun kyseinen laskennallinen verosaaminen realisoituu tai laskennallinen verovelka suoritetaan.

Laskennallisia verosaamisia kirjataan vain siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että käytettävissä on verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikaiset erot pystytään hyödyntämään.

Tytär- ja osakkuusyrityksiin tehdyistä sijoituksista kirjataan laskennallinen vero, paitsi jos konserni pystyy määräämään väliaikaisen eron purkautumisajankohdan eikä väliaikainen ero todennäköisesti purkautu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat vähennetään toisistaan silloin, kun konsernilla on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset ja -velat keskenään ja kun laskennalliset verosaamiset ja -velat liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin joko samalta verovelvolliselta tai eri verovelvollisilta, silloin kuin saaminen ja velka on tarkoitus realisoida nettomääräisesti.

✕ Keskeiset kirjanpidolliset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Laskennalliset verot

Verotuksellisiin tappioihin tai muihin eriiin liittyvien laskennallisten verosaamisten kirjaimista varten johto arvioi määrän, jonka verran yhtiöille todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa, niin että verosaamiset pystytään hyödyntämään. Todellinen tuloskehitys voi poiketa arviosta, jolloin muutos vaikuttaa tulevien tilikausien veroihin.

4.5. Etuus pohjaiset eläkejärjestelyt ja työsuhde-etuudet

Konsernilla on useita etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä ja muista työsuhde-etuuksista johtuvia velvoitteita. Merkittävimmät etuus pohjaiset eläkejärjestelyt ovat Suomessa, Ruotsissa, Saksassa, Iso-Britanniassa, Norjassa ja Kanadassa.

Suomi

Konsernilla on Suomessa merkittävä etuus pohjainen eläkejärjestely Eläkesäätiö Neliapilassa, jossa osan henkilökunnan lisäeläke-etuuksista on järjestetty. Eläkesäätiö Neliapilan piiriin kuuluvat henkilöt, joiden työsuhde Kemiraan on alkanut ennen 1.1.1991, jolloin säätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä. Eläkesäätiö Neliapilan etuus pohjaiset velvoitteet ovat yhteensä 241,1 milj. euroa (258,0) ja eläkevarat 287,4 milj. euroa (288,5).

Eläkesäätiö Neliapilan lisäeläketurva sisältää vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläke-edun sekä hautausavustuksen. Kokonaistavoite-eläke on 66 prosenttia eläkepalkasta. Täysi tavoite saavutetaan 25 vuoden palveluksella. Lisäeläkkeen määrä lasketaan tavoite-eläkkeen ja lakisääteisten eläkkeiden erotuksena. Vuoden 2017 alussa lakisääteistä eläketurvaa muutettiin niin, että alin lakisääteinen eläkeikä nousee vaiheittain 63 vuodesta ylöspäin. Eläkesäätiö Neliapila uusien sääntöjensä puitteissa korvaa osan tästä eläkeiän noususta. Tällä ei ollut olennaista vaikutusta eläkesäätiön kokonaisvastuuseen.

Ruotsi

Ruotsissa on etuus pohjainen eläkejärjestely, joka on toimihenkilöille tarkoitettu ITP 2 -järjestely. Saadakseen täyden eläkkeen työntekijällä on oltava ennakoitu eläkkeeseen oikeuttava työjakso, työn aloittamisesta eläkeikään saakka, vähintään 30 vuoden ajan. Eläkejärjestelyyn sisältyvät normaali vanhuuseläke, täydentävä vanhuuseläke ja perhe-eläke. Lisäksi työnantajalla tulee olla vakuutus eläkevakuutusyhtiö PRI Pensionsgarantin kautta koskien ITP 2 -järjestelyn eläkevastuuta. Ruotsin etuus pohjaiset velvoitteet ovat yhteensä 46,6 milj. euroa (43,8).

Etuuspohjaisten järjestelyjen saamiset ja velat taseessa

Milj. euroa	2017	2016
Etuuspohjaisten veloitteiden nykyarvo	343,9	359,0
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-310,4	-311,3
Ylijäämä (-) / Alijäämä (+)	33,5	47,7
Omaisuserän rajoittamisesta johtuva vaikutus	0,7	0,0
Nettomääräinen saaminen (-) / velka (+) taseessa	34,3	47,7
Velat etuuspohjaisista järjestelyistä	82,3	79,8
Saamiset etuuspohjaisista järjestelyistä	-48,0	-32,1
Nettomääräinen saaminen (-) / velka (+) etuuspohjaisista järjestelyistä taseessa	34,3	47,7

Tulosvaikutteisesti kirjatut etuuspohjaiset järjestelyt

Milj. euroa	2017	2016
Työsuoritukseen perustuvat menot ¹⁾	3,5	3,6
Nettokorkomenot ²⁾	1,3	1,0
Tuloslaskelman etuuspohjaisten järjestelyjen kulut (+) / tuotot (-)	4,8	4,6

- 1) Suomen työeläkelainsäädännön muutos vaikutti Eläkesäätiö Neliapilaan kuuluvien henkilöiden lisäeläketurvan laskentaan. Vuoden 2016 IFRS-tilinpäätöksessä työeläkelainsäädännön lakimuutos 0,5 milj. euroa kirjattiin tulosvaikutteisesti takautuvana työsuoritukseen perustuvana menona.
- 2) Nettokorkomenot on esitetty tuloslaskelmassa rahoitustuotoissa ja -kuluissa.

Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut etuuspohjaiset järjestelyt

Milj. euroa	2017	2016
Etuuspohjaisten järjestelyiden uudelleenarvostuksesta johtuvat erät ³⁾		
Veloitteiden väestötilastollisten oletusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) ⁴⁾	0,1	-2,8
Veloitteiden taloutta koskevien oletusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) ⁵⁾	1,2	36,1
Veloitteiden kokemusperäiset vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+)	-3,4	-3,9
Järjestelyyn varoihin kuuluvat vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) ⁶⁾	-11,2	-12,1
Omaisuserän rajoittamisesta johtuva vaikutus	0,7	0,0
Muut laajan tuloksen etuuspohjaisten järjestelyjen kulut (+) / tuotot (-)	-12,6	17,3

- 3) Etuuspohjaisten järjestelyiden uudelleenarvostus on laajassa tuloslaskelmassa osana muita laajan tuloksen eriä. Erä on esitetty ilman verovaikutusta ja siihen liittyvät tuloverot on esitetty liitetiedossa 2.8. Muut laajan tuloksen erät
- 4) Vuoden 2016 vakuutusmatemaattinen voitto johtuu pääosin muuttuneesta kuolevuustaulukosta Ruotsin ITP 2 -järjestelyssä.
- 5) Vuoden 2016 vakuutusmatemaattiset tappiot johtuvat pääosin diskonttauskorkojen laskusta.
- 6) Vuoden 2017 ja 2016 osalta vakuutusmatemaattiset voitot johtuvat pääasiassa Eläkesäätiö Neliapilan toteutuneista varojen tuotosta.

Etuuspohjaisten veloitteiden nykyarvon muutos tilikauden aikana

Milj. euroa	2017	2016
Etuuspohjaiset veloitteet 1.1.	359,0	337,5
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	3,1	2,8
Korkomenot	5,6	7,3
Vakuutusmatemaattiset tappiot (+) / voitot (-)	-2,1	29,4
Valuuttakurssierot ulkomaisista järjestelyistä	-2,6	-1,5
Maksetut etuudet	-19,2	-19,7
Järjestelyjen supistamiset ja veloitteiden täyttämiset	0,0	-0,3
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	0,0	0,5
Muut erät	0,1	3,0
Etuuspohjaiset veloitteet 31.12.	343,9	359,0

Etuuspohjaisiin järjestelyihin kuuluvien varojen käyvän arvon muutos tilikauden aikana

Milj. euroa	2017	2016
Varojen käypä arvo 1.1.	311,3	309,1
Korkotuotot	4,3	6,3
Työnantajan maksusuoritukset	0,7	0,9
Vakuutusmatemaattiset tappiot (-) / voitot (+)	11,2	12,1
Valuuttakurssierot ulkomaisista järjestelyistä	-1,1	0,1
Maksetut etuudet	-15,6	-16,8
Muut erät	-0,4	-0,4
Varojen käypä arvo 31.12.	310,4	311,3

Etuuspohjaisiin järjestelyihin kuuluvien varojen jakautuminen omaisuuslajeittain

Milj. euroa	2017	2016
Korkosijoitukset ja muut varat	186,9	189,8
Osakkeet ja osakerahastot	106,7	104,6
Konsernin käytössä olevat kiinteistöt	15,5	15,5
Kemira Oyj:n osakkeet	1,3	1,4
Varat yhteensä	310,4	311,3

Merkittävin osa etuuspohjaisiin järjestelyihin kuuluvista varoista on Suomessa Eläkesäätiö Neliapilassa, jonka varat 287,4 milj. euroa (288,5) koostuvat korkorahastoista ja muista varoista 176,9 milj. euroa (180,1), osakkeista ja osakerahastoista 93,7 milj. euroa (91,5), kiinteistöistä 15,5 milj. euroa (15,5) ja Kemira Oyj:n osakkeista 1,3 milj. euroa (1,4). Eläkesäätiö Neliapilassa sijoituspositiota hallinnoidaan siten, että tavoitteena on varojen ja velkojen yhteensovittaminen (ALM). Menettelyn tarkoituksena on pitkäaikaisten sijoitusten sovittaminen yhteen eläkejärjestelyistä aiheutuvien veloitteiden kanssa. Eläkesäätiö Neliapilan

olennaisena sijoitustoiminnan riskinä voidaan pitää markkinariskiä. Rahoitusmarkkinoiden syklisistä vaihteluista johtuvaa markkinariskiä hallitaan huolehtimalla sijoitusposition riittävästä hajauttamisesta.

Kemiran etuuspohjaisiin järjestelyihin kuuluvien varojen toteutunut tuotto (+) / kulu (-) oli 15,4 milj. euroa (18,5).

Keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset, %

	2017	2016
Diskonttauskorko	1,3–3,3	1,3–3,6
Inflaatioaste	1,1–2,5	1,1–2,5
Tulevat palkankorotukset	1,6–3,0	1,7–3,0
Tulevat eläkkeiden korotukset	0,4–3,0	1,1–3,0

Suomessa Eläkesäätiö Neliapilan veloitteen laskemisessa käytetyt keskeiset oletukset olivat seuraavat: diskonttauskorko 1,3 % (1,3 %), inflaatioaste 1,6 % (1,7 %), tulevat palkan- korotukset 1,6 % (1,7 %) ja tulevat eläkkeiden korotukset 1,9 % (2,0 %).

Herkkyysanalyysi

Herkkyysanalyysi perustuu siihen, että yhden oletuksen muuttuessa kaikki muut oletukset säilyvät ennallaan. Käytännössä tämä ei ole todennäköistä, ja joissakin oletuksissa ta- pahtuvat muutokset saattavat korreloida keskenään. Etuuspohjaisen veloitteen herkkyy- merkittävien vakuutusmatemaattisten oletusten muutoksille on laskettu käyttäen samaa menetelmää kuin on käytetty taseeseen merkittävää eläkevelvoitetta laskettaessa.

Jos kaikkien merkittävien maiden järjestelyiden diskonttauskorko laskisi 0,5 prosenttiyksik- köllä, etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin liittyvien veloitteiden nykyarvo nousisi 23,9 milj. euroa (7,0 %).

Suomessa eläkesäätiö Neliapila

	Etuuspohjaiset velvoitteet		Vaikutus etuuspohjaiseen velvoitteeseen	
Milj. euroa	2017	2016	2017	2016
Diskonttauskorko 1,3 % (1,3 %)	241,0	258,0		
Diskonttauskorko +0,5 %	227,2	242,7	-5,7 %	-5,9 %
Diskonttauskorko -0,5 %	256,5	275,0	6,4 %	6,6 %
Tulevat eläkkeiden korotukset 1,9 % (2,0 %)	241,0	258,0		
Tulevat eläkkeiden korotukset +0,5 %	254,8	273,1	5,7 %	5,9 %
Tulevat eläkkeiden korotukset -0,5 %	228,4	244,2	-5,2 %	-5,3 %

Muutos kuolevuusoletukseen, jossa yhden vuoden lisäys odotetussa eliniässä kasvattaa etuuspohjaisen velvoitteen määrää 10,6 milj. euroa (4,4 %).

Ruotsissa ITP 2 -eläkejärjestely

	Etuuspohjaiset velvoitteet		Vaikutus etuuspohjaiseen velvoitteeseen	
Milj. euroa	2017	2016	2017	2016
Diskonttauskorko 2,2 % (2,5 %)	46,6	43,8		
Diskonttauskorko +0,5 %	43,2	40,7	-7,3 %	-7,1 %
Diskonttauskorko -0,5 %	50,4	47,3	8,2 %	8,0 %
Tulevat palkankorotukset 2,5 % (2,5 %)	46,6	43,8		
Tulevat palkankorotukset +0,5 %	47,8	44,9	2,4 %	2,5 %
Tulevat palkankorotukset -0,5 %	45,5	42,8	-2,6 %	-2,2 %

Muutos kuolevuusoletukseen, jossa yhden vuoden lisäys odotetussa eliniässä kasvattaa etuuspohjaisen velvoitteen määrää 2,0 milj. euroa (4,3 %).

Etuuspohjaisiin järjestelyihin suoritettavien maksujen tilikaudella 2018 odotetaan olevan 3,6 milj. euroa.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt ja työsuhte-etuudet

Konsernilla on erilaisia työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuusjärjestelyjä, joihin kuuluu sekä maksupohjaisia että etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä, kunkin toimintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mukaisesti. Eläkejärjestelyt on yleensä hoidettu eläkevakutusyhtiöissä tai erillisessä eläkesäätiössä.

Maksupohjaisella järjestelyllä tarkoitetaan eläkejärjestelyä, jonka mukaan suoritetaan kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle ja konsernilla ei ole oikeudellisia eikä tosiasiallisia velvoitteita lisämaksujen suorittamiseen, jos rahastolla ei ole riittävästi varoja kaikkien nykyisen ja aiempien tilikausien työsuorituksen perustuvien etuuksien maksamiseen kaikille työntekijöille. Muut kuin maksupohjaiset eläkejärjestelyt ovat etuuspohjaisia.

Etuuspohjaisessa järjestelyssä tyypillisesti määritellään eläke-etuus, jonka työntekijä saa eläkkeelle jäädessään, ja etuuden määrä riippuu tavallisesti yhdestä tai useammasta tekijästä, kuten palkkatasosta ja palvelusvuosista.

Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä merkitään taseeseen velaksi velvoitteen raportointikauden päättämispäivän nykyarvo, josta vähennetään järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo. Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvan velvoitteen määrä perustuu riippumattomien vakuutusmatemaatikkojen vuosittaisiin laskelmiin, joissa käytetään ennakoituun etuusoi-keusyksikköön perustuvaa menetelmää. Velvoitteen nykyarvo määritetään diskonttaamalla arvioidut vastaiset rahavirrat korolla, joka vastaa yritysten liikkeeseen laskemien korkea-laatuisten joukkovelkakirjalainojen korkoa. Lainat, joiden korkoa käytetään, on laskettu liikkeeseen samassa valuutassa kuin maksettavat etuudet ja erääntyvät suunnilleen samaan aikaan kuin vastaava eläkevelvoite. Maissa, joissa tällaisille joukkovelkakirjalainoille ei ole syviä markkinoita, käytetään valtion joukkolainojen markkinakorkoja.

Kokemusperusteisista tarkistuksista ja vakuutusmatemaattisten oletusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta oman pääoman hyvitykseksi tai veloituksiksi sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot sisältyvät konsernin tuloslaskelmassa henkilöstökuluihin ja nettokorkomenot rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Aiempien kausien työsuoritukseen perustuvat menot kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti.

Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa julkisesti tai yksityisesti hallinnoitaviin eläkevakuutuksiin maksuja, jotka ovat pakollisia, sopimukseen perustuvia tai vapaaehtoisia. Konsernilla ei ole näiden suoritusten lisäksi muita maksuvelvoitteita. Suoritetut maksut kirjataan henkilöstökuluiksi, kun ne erääntyvät maksettaviksi. Etukäteen suoritettut maksut merkitään varoiksi taseeseen siltä osin kuin ne ovat saatavissa takaisin palautuksina tai tulevien maksujen vähennyksinä.

✕ Keskeiset kirjanpidolliset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt

Etuuspohjaisten eläkevastuiden määrittelyyn liittyy useita vakuutusmatemaattisia oletuksia, joiden huomattavat muutokset voivat vaikuttaa eläkevelan ja eläkekulujen suuruuteen. Vakuutusmatemaattiset laskelmat sisältävät johdon antamia oletuksia, kuten diskonttauskoron, palkankorotus- ja työsuhteiden päättävyysoletukset.

4.6. Varaukset

Milj. euroa	Henkilöstö- kulu- varaukset	Uudelleen- järjestely- varaukset	Ympäristö- varaukset ¹⁾	Muut varaukset	Yhteensä
Pitkäaikaiset varaukset					
1.1.2017	0,7	3,5	17,2	5,1	26,5
Valuuttakurssierot			-0,5	-0,7	-1,1
Uudet varaukset ja varausten lisäykset		1,6	1,3	3,4	6,2
Käytetyt varaukset			-0,3	-0,1	-0,3
Käyttämättömien varausten peruuttaminen	-0,3			-0,2	-0,6
Uudelleenryhmittely		-3,6		0,1	-3,5
31.12.2017	0,3	1,6	17,7	7,6	27,2

Lyhytaikaiset varaukset					
1.1.2017	10,0	2,0	2,2	0,0	14,2
Valuuttakurssierot	-0,2				-0,2
Uudet varaukset ja varausten lisäykset	9,6	0,2	0,1		9,8
Käytetyt varaukset	-12,2	-0,8	-0,5		-13,5
Käyttämättömien varausten peruuttaminen	-2,1	-0,2	-0,2		-2,5
Uudelleenryhmittely		3,5			3,5
31.12.2017	5,1	4,7	1,5	0,0	11,3

Milj. euroa	2017	2016
Varausten kokonaismäärän jakautuminen		
Pitkäaikaiset varaukset	27,2	26,5
Lyhytaikaiset varaukset	11,3	14,2
Yhteensä	38,5	40,7

1) Suurin osa Kemiran liiketoiminnasta on kemianteollisuutta, jonka tuotteita ja toimintaa säätelevät lukuisat kansainväliset sopimukset, sekä alueellinen että kansallinen lainsäädäntö eri puolilla maailmaa. Konserni käsittelee ympäristövastuita ja -riskejä noudattaen vakiintuneita sisäisiä periaatteita ja menettelytapoja. Ympäristön kunnostukseen liittyvien varausten yhteismäärä oli 19,2 milj. euroa (19,4). Suurimmat varaukset koskevat tehtaiden sulkemisia ja järven pohjasedimentin kunnostusta Vaasassa Suomessa.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Varaukset

Uudelleenjärjestelymenoja, henkilöstömenoja, ympäristövelvoitteita, oikeudellisia vaateita ja tappiollisia sopimuksia varten kirjataan varauksia, kun jonkin aikaisemman tapahtuman seurauksena on syntynyt oikeudellinen tai tosiasiallinen olemassa oleva velvoite ja on todennäköistä, että siitä aiheutuu vastaisia menoja ja velvoitteen määrä on arvioitavissa luotettavasti. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan silloin, kun siitä on laadittu yksityiskohmainen, asianmukainen suunnitelma ja suunnitelman toimeenpano on aloitettu tai siitä on tiedotettu niille, joihin järjestely vaikuttaa.

Varauksena kirjattava määrä on niiden menojen nykyarvo, joita olemassa olevan velvoitteen täyttäminen edellyttää tilinpäätöspäivänä. Nykyarvon laskennassa käytetään ennen veroja määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä tarkasteluhetkellä rahan aika-arvosta ja kyseisestä velvoitetta koskevista erityisriskeistä.

Keskeiset kirjanpidolliset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Varaukset

Varausten kirjaaminen tilinpäätökseen edellyttää johdon arviota, koska varauksiin liittyvien velvoitteiden tarkka määrä ei ole tilinpäätöstä laadittaessa selvillä.

5. Pääomarakenne ja rahoitusriskit

5.1. Pääomarakenne

Milj. euroa	2017	2016
Oma pääoma	1 172,8	1 182,9
Taseen loppusumma	2 674,9	2 620,9
Velkaantuneisuus ¹⁾	59 %	54 %
Omavaraisuusaste ²⁾	44 %	45 %

1) Velkaantuneisuus-tunnusluvun laskentakaava on $100 \times \text{Korolliset nettovelat} / \text{Oma pääoma}$.

2) Omavaraisuusaste-tunnusluvun laskentakaava on $100 \times \text{Oma pääoma} / (\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot})$.

Korolliset nettovelat

Milj. euroa	Liite	2017	2016
Pitkäaikaiset korolliset velat	5.3.	669,1	649,5
Lyhytaikaiset korolliset velat	5.3.	191,4	157,9
Korolliset velat		860,5	807,4
Rahavarat	5.4.	166,1	173,4
Korolliset nettovelat		694,4	634,0

Neljännesvuositiedot korollisesta nettovelasta on esitetty kohdassa Tunnuslukujen täsmäytys IFRS-lukuihin.

Korollisten nettovelkojen yhteys rahavirtalaskelmaan

Milj. euroa	Pitkäaikaiset korolliset velat sisältäen lyhennyserät	Lyhytaikaiset korolliset velat	Rahavarat	Korolliset nettovelat
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	-708,1	-85,4	151,5	-642,1
Nettovelan muutokset, joihin liittyy rahavirtoja				
Pitkäaikaisten velkojen nostot (-)	-50,0			-50,0
Pitkäaikaisten velkojen maksut (+)	48,1			48,1
Lyhytaikaisten velkojen nostot (-) ja maksut (+)		-6,8		-6,8
Rahavarojen muutos			20,0	20,0
Nettovelan muutokset, joihin ei liity rahavirtoja				
Valuuttakurssimuutosten vaikutus	-3,1	2,4	1,9	1,2
Muut muutokset, joihin ei liity maksua	0,4	-4,7		-4,3
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	-712,8	-94,6	173,4	-634,0
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	-712,8	-94,6	173,4	-634,0
Nettovelan muutokset, joihin liittyy rahavirtoja				
Pitkäaikaisten velkojen nostot (-)	-100,0			-100,0
Pitkäaikaisten velkojen maksut (+)	62,1			62,1
Lyhytaikaisten velkojen nostot (-) ja maksut (+)		-36,3		-36,3
Rahavarojen muutos			0,3	0,3
Nettovelan muutokset, joihin ei liity rahavirtoja				
Valuuttakurssimuutosten vaikutus	9,7	6,1	-7,5	8,3
Muut muutokset, joihin ei liity maksua	0,8	4,5		5,3
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	-740,1	-120,4	166,1	-694,4

Konsernin keskipitkän ja pitkän aikavälin tavoite on pitää yhtiön velkaantuneisuusaste (gearing) alle 60 %. Velkaantuneisuus lasketaan jakamalla korolliset nettovelat (korolliset velat - rahavarat) omalla pääomalla. Valmiusluoton sopimusehtojen mukaan velkaantuneisuusaste ei saa ylittää 100 %.

Velkaantuneisuuden lisäksi eräissä muissa kahdenvälisissä luotoissa on sopimusehto, jonka mukaan yhtiö vakuuttaa taloudellisen tilansa pysyvän sellaisena, että konsernin oma pääoma on aina vähintään 25 % konsernin taseen loppusummasta (omavaraisuusaste).

Hallitus ehdottaa vuoden 2017 osingoksi 0,53 euroa osakkeelta (0,53), mikä vastaa 103 %:n osinkosuhdetta (88 %). Kemiran osinkopolitiikan mukaisesti tavoitteena on jakaa vakaata ja kilpailukykyistä osinkoa.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Korolliset velat ja rahavarat

Korollisten velkojen ja rahavarojen laatimisperiaatteita kuvataan liitetiedossa 5.4. Rahoitusvarat ja velat arvostusryhmittäin.

Osingonjako

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osinkoa ei vähennetä jakokelpoisesta omasta pääomasta ennen yhtiökokouksen hyväksyntää.

5.2. Oma pääoma

Osakepääoma ja omat osakkeet

Milj. euroa	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä (1 000)	Omien osakkeiden lukumäärä (1 000)	Osakkeiden lukumäärä (1 000)	Osakepääoman kirjanpitoarvo	Omien osakkeiden kirjanpitoarvo
1.1.2016	152 062	3 280	155 343	221,8	22,1
Omien osakkeiden luovutukset avainhenkilöille osakepalkkiojärjestelmästä 2015	294	-294	-	-	-2,0
Omien osakkeiden siirto hallitukselle	13	-13	-	-	-0,1
Omien osakkeiden palautukset osakepalkkiojärjestelmästä 2015	-2	2	-	-	0,0
31.12.2016	152 367	2 975	155 343	221,8	20,0
1.1.2017	152 367	2 975	155 343	221,8	20,0
Omien osakkeiden siirto hallitukselle	10	-10	-	-	-0,1
Omien osakkeiden palautukset osakepalkkiojärjestelmästä 2015	-24	24	-	-	0,2
31.12.2017	152 354	2 989	155 343	221,8	20,1

Kemira Oyj:llä on yksi osakelaji. Kukin osake oikeuttaa yhtiökokouksessa yhteen ääneen. 31.12.2017 Kemira Oyj:n osakepääoma oli 221,8 milj. euroa ja osakkeiden lukumäärä oli 155 342 557 sisältäen 2 988 935 omia osakkeita. Kemira Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiöllä ei ole vähimmäis- ja enimmäispääomaa, eikä osakkeella ole nimellisarvoa. Kaikki liikkeelle lasketut osakkeet ovat täysin maksettuja.

Kemiran hallussa oli 31.12.2017 omia osakkeita yhteensä 2 988 935 kpl (2 975 327 kpl). Omien osakkeiden keskimääräinen hankintahinta oli 6,73 euroa ja osuus osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä 1,9 % (1,9 %). Omien osakkeiden yhteenlaskettu kirjanpidollinen vasta-arvo on 4,3 milj. euroa.

Ylikurssirahasto

Ylikurssirahasto on vuoden 2001 optio-ohjelman merkintöjen kautta karttunut, vanhan osakeyhtiölain (734/1978) mukainen rahasto, joka ei enää muutu.

Käyvän arvon rahastot

Käyvän arvon rahasto on käypään arvoon arvostettujen osakkeiden sekä suojauslaskennan kautta karttuva rahasto.

Muut rahastot

Muut rahastot ovat paikallisten lainsäädäntöjen vaatimia. 31.12.2017 muut rahastot olivat 4,0 milj. euroa (5,0).

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

Muuntoerot

Muuntoerot sisältävät ulkomaisten yritysten tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot. Myös joihinkin ulkomaisiin tytäryrityksiin on annettu lainoja, joiden kurssiero on käsitelty muuntoerona.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Omat osakkeet

Omien osakkeiden hankinta siihen liittyvine menoineen on esitetty konsernitilinpäätöksessä oman pääoman vähennyksenä.

5.3. Korolliset velat

Korollisten velkojen maturiteettijakauma

2017, milj. euroa	2018	2019	2020	2021	2022	2023-	Kirjanpito- arvo yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta	71,0	11,9	205,0	-	-	-	287,9
Joukkovelkakirjalainat	-	100,0	-	-	150,0	200,0	450,0
Rahoitusleasingvelat	0,0	0,0	-	-	-	-	0,1
Muut pitkäaikaiset velat	-	-	2,3	-	-	-	2,3
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	120,4	-	-	-	-	-	120,4
Korollisten velkojen lyhennykset yhteensä	191,4	111,9	207,3	0,0	150,0	200,0	860,5

2016, milj. euroa	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Kirjanpito- arvo yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta	63,0	79,4	10,4	207,3	-	-	360,1
Joukkovelkakirjalainat	-	-	200,0	-	-	150,0	350,0
Rahoitusleasingvelat	0,4	0,1	-	-	-	-	0,5
Muut pitkäaikaiset velat	-	-	-	2,4	-	-	2,4
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	94,5	-	-	-	-	-	94,5
Korollisten velkojen lyhennykset yhteensä	157,9	79,5	210,4	209,7	0,0	150,0	807,4

Konsernin korolliset nettovelat olivat vuoden 2017 lopussa 694,4 milj. euroa (634,0), lisätietoa liitetiedossa 5.1. Pääomarakenne.

Pitkäaikaisten korollisten velkojen maturiteettijakauma valuutoittain

2017 Valuutta, milj. euroa	2018	2019	2020	2021	2022	2023-	Kirjanpito- arvo yhteensä
EUR	10,0	111,6	207,3	-	150,0	200,0	678,9
USD	60,7	-	-	-	-	-	60,7
Muut	0,3	0,2	-	-	-	-	0,6
Yhteensä	71,0	111,9	207,3	0,0	150,0	200,0	740,1

2016 Valuutta, milj. euroa	2017	2018	2019	2020	2021	2022-	Kirjanpito- arvo yhteensä
EUR	19,3	10,0	210,0	209,7	-	150,0	599,0
USD	43,7	69,0	-	-	-	-	112,7
Muut	0,4	0,4	0,3	-	-	-	1,1
Yhteensä	63,4	79,4	210,3	209,7	-	150,0	712,8

Rahoitusleasingsopimukset

Milj. euroa	2017	2016
Rahoitusleasingsopimusten perusteella kirjattu hankintameno	3,5	3,5
Kertyneet poistot	-2,6	-2,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,0	1,5
Vähimmäisvuokrien erääntymisajat		
Vuoden kuluessa	0,0	0,4
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään 5 vuoden kuluttua	0,0	0,1
Yli 5 vuoden kuluessa	-	0,0
Vähimmäisvuokrat yhteensä	0,1	0,5
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo		
Vähimmäisvuokrat yhteensä	0,1	0,5
Tulevat rahoituskulut	0,0	0,0
Yhteensä	0,1	0,5
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvon erääntymisajat		
Vuoden kuluessa	0,0	0,4
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään 5 vuoden kuluttua	0,0	0,1
Yli 5 vuoden kuluessa	-	0,0
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo yhteensä	0,1	0,5

Konsernin rahoitusleasingsopimukset koskevat rakennuksia ja rakennelmia, koneita ja kalustoa ja muita aineellisia hyödykkeitä. Muihin vuokrasopimusjärjestelyihin kuin rahoitusleasingsopimukseen liittyvät vastuut on esitetty liitetiedossa 7.1. Vastuusitoumukset ja ehdolliset velat.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Rahoitusleasing

Konsernin ollessa vuokralle ottajana aineellisia hyödykkeitä koskevissa vuokrasopimuksissa, joissa konsernilla on olennainen osa omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi.

Rahoitusleasingsopimuksilla hankitut hyödykkeet merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Nämä hyödykkeet ja niihin liittyvät vuokraveloitteet esitetään osana konsernin aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ja korollisia velkoja. Rahoitusleasingsopimusten osalta tuloslaskelmassa esitetään leasingomaisuuden poistot ja velasta aiheutuneet korkokulut. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Konsernin ollessa vuokralle antajana rahoitusleasingsopimukset kirjataan taseeseen saamisina, ja muiden vuokrasopimusten hyödykkeet sisältyvät ai-neellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin.

Vuokrasopimuksina käsitellään myös järjestelyt, jotka eivät ole oikeudelliselta muodoltaan vuokrasopimuksia, mutta jotka antavat oikeuden käyttää hyödykettä maksua tai toistuvia maksuja vastaan.

5.4. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin

Rahoitusvarojen kirjanpitoarvot

Milj. euroa	Liite	2017	2016
Suojauslaskennan ulkopuolella olevat käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat	5.6.		
Johdannaiset		3,9	2,8
Suojauslaskennan piirissä olevat johdannaiset	5.6.		
Rahavirran suojaus		7,0	3,8
Käyvän arvon suojaus		2,7	3,4
Lainat ja muut saamiset			
Pitkäaikaiset muut varat		3,8	4,4
Lyhytaikaiset korolliset lainasaamiset		5,3	0,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	4.2.	315,2	291,1
Rahavarat			
Rahat ja pankkisaamiset		124,6	95,1
Talletukset ja rahamarkkinasijoitukset ¹⁾		41,6	78,3
Myytavissä olevat rahoitusvarat	3.4.		
PVO-konsernin osakkeet		234,3	201,0
Muut noteeraamattomat osakkeet		1,5	1,5
Rahoitusvarat yhteensä		739,9	681,6

Rahoitusvelkojen kirjanpitoarvot

Milj. euroa	Liite	2017	2016
Suojauslaskennan ulkopuolella olevat käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat	5.6.		
Johdannaiset		3,7	4,1
Suojauslaskennan piirissä olevat johdannaiset	5.6.		
Rahavirran suojaus		1,7	3,0
Muut rahoitusvelat			
Korolliset velat	5.3.		
Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta		215,2	294,7
Lyhytaikainen osuus		71,0	63,0
Joukkovelkakirjalainat ²⁾		451,5	352,3
Muut pitkäaikaiset velat		2,4	2,4
Lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta		120,4	95,0
Korottomat velat			
Muut pitkäaikaiset velat		21,4	21,4
Muut lyhytaikaiset velat		31,0	33,6
Ostovelat	4.3.	187,2	159,6
Rahoitusvelat yhteensä		1 105,5	1 029,1

1) Talletukset ja rahamarkkinasijoitukset koostuvat pankkitalletuksista sekä muista lyhytaikaisista likvideistä sijoituksista, joiden maturiteetti on enintään kolme kuukautta.

2) Sisältää suojauslaskennan soveltamisesta johtuvaa kirjanpidon oikaisua 1,5 milj. euroa (2,3).

Rahoitusvarojen käyvät arvot

Käypien arvojen hierarkia, milj. euroa	2017				2016			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä netto	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä netto
Myytävissä olevat rahoitusvarat	-	-	235,8	235,8	-	-	202,5	202,5
Muut pitkäaikaiset varat	-	3,8	-	3,8	-	4,4	-	4,4
Valuuttajohdannaiset	-	3,9	-	3,9	-	2,8	-	2,8
Valuuttajohdannaiset, suojauslaskenta	-	0,8	-	0,8	-	-	-	0,0
Korkojohdannaiset, suojauslaskenta	-	2,7	-	2,7	-	3,4	-	3,4
Muut johdannaiset, suojauslaskenta	-	6,2	-	6,2	-	3,8	-	3,8
Muut saamiset	-	5,3	-	5,3	-	0,2	-	0,2
Myyntisaamiset	-	315,2	-	315,2	-	291,1	-	291,1
Rahoitusvarat yhteensä	-	337,9	235,8	573,7	-	305,7	202,5	508,2

Taso 3 täsmäytyslaskelma, milj. euroa	Yhteensä netto 2017	Yhteensä netto 2016
Kirjanpitoarvo 1.1.	202,5	271,6
Vaikutus laajaan tulokseen	30,0	-39,5
Lisäykset	3,6	0,0
Vähennykset	-0,3	-29,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	235,8	202,5

Rahoitusvelkojen käyvät arvot

Käypien arvojen hierarkia, milj. euroa	2017				2016			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä netto	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä netto
Pitkäaikaiset korolliset lainat	-	697,2	-	697,2	-	673,5	-	673,5
Pitkäaikaisten korollisten lainojen lyhytaikainen osuus	-	74,8	-	74,8	-	65,7	-	65,7
Pitkäaikaiset muut velat	-	21,4	-	21,4	-	21,4	-	21,4
Rahoitusleasingvelat	-	0,1	-	0,1	-	0,5	-	0,5
Lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	-	126,8	-	126,8	-	98,7	-	98,7
Lyhytaikaiset muut velat	-	31,0	-	31,0	-	33,6	-	33,6
Valuuttajohdannaiset	-	3,7	-	3,7	-	4,1	-	4,1
Korkojohdannaiset, suojauslaskenta	-	1,6	-	1,6	-	2,2	-	2,2
Muut johdannaiset, suojauslaskenta	-	0,1	-	0,1	-	0,8	-	0,8
Ostovelat	-	187,2	-	187,2	-	159,6	-	159,6
Rahoitusvelat yhteensä	-	1 143,9	-	1 143,9	-	1 060,1	-	1 060,1

Tasojen 1–3 välillä ei ole tapahtunut siirtoja tilikauden aikana.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Kun rahoitusvara tai -velka merkitään kirjanpitoon kaupankäyntipäivänään, konserni arvostaa sen hankintameno, joka on yhtä suuri kuin siitä annetun tai saadun vastikkeen käypä arvo.

Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat on alkuperäisen kirjaamisen jälkeistä arvostusta varten luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamisiin sekä myytävissä oleviin rahoitusvaroihin.

Luokka	Rahoitusinstrumentti	Arvostus
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	Valuuttatermiinit, valuutanvaihtosopimukset, koronvaihtosopimukset, sähkötermiinit, sähköfutuurit, sähköoptiot, sijoitustodistukset ja yritystodistukset	Käypä arvo
Lainat ja saamiset	Pitkäaikaiset lainasaamiset, rahat, pankkisaamiset, pankkitalletukset, myyntisaamiset ja muut saamiset	(Jaksotettu) Hankintameno
Myytävissä olevat rahoitusvarat	Osakkeet	Käypä arvo

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Kaikki johdannaiset merkitään taseeseen käypään arvoon. Käypä arvo on rahamäärä, johon omaisuuserä voidaan vaihtaa tai jolla velka voidaan suorittaa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä. Ne johdannaiset, joihin ei sovelleta IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa kuuluvat käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen luokkaan. Taseessa johdannaiset esitetään siirtosaamisissa ja siirtoveloissa. Käyvän arvon muutoksista syntyvät voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti tapahtumahetkellään.

Suojauslaskennan piirissä olevat johdannaiset

Suojauslaskennan piirissä olevien johdannaisten käypien arvojen muutoksien kirjausperiaatteet on kuvattu liitetiedossa 5.6. Johdannaisinstrumentit.

Lainat ja muut saamiset

Lainoihin ja saamisiin sisältyy pitkäaikaisia saamisia, jotka on arvostettu jaksotettuun hankintamenoa efektiivisen korkokannan menetelmää käyttäen ottaen huomioon mahdolliset arvonalentumiset.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisvaroista, pankkitileillä olevista rahoista, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista. Rahavarioihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti han-

kinta-ajankohdasta lukien. Käytössä olevat luottolimiitit sisältyvät lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevien rahoitusvarojen laatimisperiaatteet on kuvattu liitetiedossa 3.4.

Myytävissä olevat rahoitusvarat.

Rahoitusvarojen arvon alentuminen

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä rahoitusinstrumenttien mahdolliset arvonalentumiset. Rahoitusvaran arvonalentuminen kirjataan, kun on toteutunut tapahtuma, jolla on negatiivinen vaikutus sijoituksen tuleviin rahavirtoihin. Arvonalentumisen määrä jaksotettuun hankintamenoa arvostettujen erien osalta on kirjanpitoarvon ja saamisen tulevien rahavirtojen nykyarvon erotus. Diskonttauksessa käytetään alkuperäistä efektiivistä korkokantaa. Käypään arvoon arvostetuissa erissä käypä arvo määrää arvonalentumisen. Arvonalentumiset kirjataan tulosvaikutteisesti.

Konserni myy tietyt myyntisaamisensa rahoitusyhtiöille sopimuksessa määriteltujen liimittien puitteissa. Myyntiin saamiin liittyvä luottoriski ja sopimusperusteiset oikeudet kyseisiin rahoitusvaroihin siirtyvät myyntihetkellä pois konsernilta. Järjestelyyn liittyvät kulut kirjataan rahoituskuluihin.

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja muihin rahoitusvelkoihin. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin kuuluvat ne johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Muut rahoitusvelat merkitään taseeseen alun perin saatujen nettovarojen arvoon vähennettynä välittömällä kuluilla. Myöhemmin rahoitusvelat arvostetaan taseeseen jaksotettuun hankintamenoa, ja saatujen nettovarojen ja lainanlyhennysten erotus kirjataan korkokuluksi lainan juoksuaikana.

Luokka	Rahoitusinstrumentti	Arvostus
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	Valuuttatermiinit, valuutanvaihtosopimukset, koronvaihtosopimukset, sähkötermiinit, -futuurit ja -optiot	Käypä arvo
Muut rahoitusvelat	Lyhyt- ja pitkäaikaiset lainat, eläkelainat, joukkovelkakirjalainat ja ostovelat	(Jaksotettu) Hankintameno

Käypien arvojen arvostamisessa käytetään seuraavia tasoja:

Taso 1

Käypä arvo määräytyy markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2

Käypä arvo määritetään arvostusmenetelmien avulla. Käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on todettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta; tai arvoa, joka on todettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti määritettävissä.

Taso 3

Käypä arvo määritetään käyttäen arvostusmenetelmiä, joissa käytettävillä tekijöillä on merkittävä vaikutus kirjattuun käypään arvoon, ja nämä tekijät eivät perustu todettavissa oleviin markkinatietoihin. Taso 3 sisältää pääosin Pohjolan Voima -konsernin osakkeita.

5.5. Rahoitusriskien hallinta

Kemiran konsernirahoituksen tehtävänä on varmistaa riittävä rahoitus konsernin tarpeisiin kustannustehokkaasti sekä huolehtia rahoitusriskien hallinnasta. Kemiran hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa on määritelty rahoituksen hallinnon toimintaperiaatteet. Hallitus vahvistaa vuosittain rahoitusriskien sallitut enimmäismäärät sekä rahoituksen toimintasuunnitelman.

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusmarkkinoilla tapahtuvien vaihteluiden vaikutus yhtiön tulokseen ja omaan pääomaan sekä varmistaa yhtiölle riittävät rahoituslähteet. Rahoitusriskien hallinta on keskitetty konsernirahoitukseen, joka käyttää suojautumistarkoituksiin rahoitusinstrumentteja, joiden markkina-arvoa ja riskiä voidaan jatkuvasti ja luotettavasti seurata.

Valuuttariski

Valuuttariski syntyy muista kuin kotivaluutassa olevista kassavirroista, varoista ja veloista. Transaktioriski muodostuu sellaisista kassavirroista ja tase-eristä, joiden muutokset valuuttakurssien johdosta vaikuttavat tulokseen ja kassavirtoihin. Translaatoriski syntyy kun muina kuin euroina raportoivien tytäryhtiöiden tulos- ja tase-erät konsolidoidaan euroissa. Transaktioriskiltä suojaudutaan pääsääntöisesti valuuttatermiineillä.

Konsernin merkittävimmät transaktioriskit syntyvät Ruotsin kruunusta, Kanadan dollarista ja Yhdysvaltain dollarista. Vuoden lopussa SEK-määräinen valuuttavirtariski oli vasta-arvoltaan noin 58 milj. euroa (57), keskimääräisen suojausasteen ollessa 63 % (68 %). Vastaavasti CAD-määräinen valuuttavirtariski oli vasta-arvoltaan noin 36 milj. euroa (23), keskimääräisen suojausasteen ollessa 63 % (64 %) ja USD-määräinen valuuttavirtariski oli vasta-arvoltaan noin 30 milj. euroa (42), keskimääräisen suojausasteen ollessa 58 % (51 %). Lisäksi Kemiralle aiheutuu valuuttavirtariskiä Kiinan renminbin, Norjan kruunun ja Brasilian realin osalta yhteensä vasta-arvoltaan noin 56 milj. euroa.

Transaktioriski, merkittävimmät valuutat, milj. euroa	2017			2016		
	SEK	CAD	USD	SEK	CAD	USD
Operatiivinen nettovaluuttavirtaennuste ¹⁾	-57,6	36,2	30,4	-56,6	22,6	41,6
Nettolainaus	-7,5	2,3	355,7	-2,8	-	408,0
Johdannaiset, operatiivisen nettovaluuttavirran suojaus	41,2	-13,7	-18,8	36,1	-15,5	-21,3
Johdannaiset, nettolainauksen suojaus	8,1	-2,3	-26,6	-	-	1,0
Yhteensä	-15,8	22,5	340,7	-23,3	7,1	429,3

1) Perustuu 12 kuukauden valuuttavirtaennusteeseen.

Operatiivinen nettovaluuttavirtaennuste vuodelle 2018 oli vuodenvaihteessa 2017/2018 205 milj. euroa suojausasteen ollessa 41 % (43 %). Suojausastetta seurataan päivittäin. Ennustetusta virrasta on aina oltava suojattuna vähintään 30 % ja enintään 100 %. Valuuttakurssien heikentyminen 10 %:lla suhteessa euroon vuoden keskikurssia käyttäen ja ilman suojaustoimintaa aiheuttaisi noin 1 milj. euron positiivisen vaikutuksen käyttökatteeseen.

Kemiran translaattoriskin kannalta merkittävimmät valuutat ovat Yhdysvaltain dollari, Ruotsin kruunu, Kanadan dollari, Kiinan renminbi ja Brasilian real.

Konserniyhtiöiden suurimmat omat pääomat ovat Kanadan dollareina, Ruotsin kruunuina ja Yhdysvaltain dollareina. Tavoitteena on suojautua taseriskeiltä pitämällä taseen valuuttamääräiset velat tasapainossa valuutoittain taseen omaisuuserien kanssa. Konsernin ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosisojitusten suojauksessa seurataan omavaraisuusastetta. Ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosisojitusten suojauksessa voidaan käyttää pitkäaikaisia lainoja ja valuuttajohdannaisia. Kyseisiin suojauksiin ei sovelleta suojauslaskentaa. Joihinkin ulkomaisiin tytäryrityksiin on annettu USD-määräisiä lainoja, joiden kurssiero on käsitelty muuntoerona.

Korkoriski

Kemira altistuu korkoriskille koronvaihteluista johtuvan uudelleenhinnoittelun ja joukko-velkakirjalainan sekä johdannaisien käypien arvojen muutoksien kautta. Rahoituspolitiikan mukaan konsernin keskimääräisen koron määräytymisajan mittaavan duraation tulee olla

6–60 kuukautta. Kemiran konsernirahoitus hallinnoi duraatiota kiinteä- ja vaihtuvakorkoisilla lainoilla sekä korkojohdannaissopimuksilla.

Konsernin korollisen lainasalkun duraatio oli vuoden 2017 lopussa 33 kuukautta (26 kuukautta). Ilman korkojohdannaisia duraatio oli 30 kuukautta (22 kuukautta). Vuoden 2017 lopussa konsernin nettolainasalkusta, johdannaiset mukaan lukien, 75 % oli kiinteään korkoon sidottua (72 %). Konsernin nettorahoituskustannus on noin 3,1 % (2,2 %). Luku on saatu jakamalla vuotuiset nettokorot ja muut rahoituskulut ilman kurssieroja ja osinkoja vastaavan ajanjakson keskimääräisellä korollisella nettovelalla. Nettorahoituskustannukseen vaikuttavat eniten euro-, Yhdysvaltain dollari-, sekä Kiinan renminbi määräisten velkojen korkotasot.

Alla olevassa taulukossa on esitetty lainasalkun uudelleenhinnoittelun aikataulu.

2017 Koron määräytyminen, milj. euroa	< 1 vuosi	1–5 vuotta	>5 vuotta	Yhteensä
Vaihtuvakorkoinen nettovelka	174,4	-	-	174,4
Kiinteäkorkoinen nettovelka	25,0	295,0	200,0	520,0
Yhteensä	199,4	295,0	200,0	694,4

2016 Koron määräytyminen, milj. euroa	< 1 vuosi	1–5 vuotta	>5 vuotta	Yhteensä
Vaihtuvakorkoinen nettovelka	179,2	-	-	179,2
Kiinteäkorkoinen nettovelka	31,3	273,5	150,0	454,8
Yhteensä	210,5	273,5	150,0	634,0

Tilinpäätöspäivänä konsernin lainasalkun keskikorko oli noin 2,0 % (2,1 %). Jos markkinoiden korkotaso olisi noussut yhden prosenttiyksikön 1.1.2018, sen vaikutus konsernin maksamiin korkokuluihin seuraavan 12 kuukauden aikana olisi noin 1,7 milj. euroa ennen veroja (0,5). Kemira-konsernin nettovelosta 28 % (19 %), johdannaiset mukaan luettuna, hinnoitellaan uudelleen vuoden 2018 aikana.

Tilinpäätöshetkellä konsernilla oli avoimia korkojohdannaisia. Näihin liittyen rahavirran suojauksen markkina-arvo oli -1,6 milj. euroa (-2,2) ja käyvän arvon suojauksen markkina-arvo oli 2,7 milj. euroa (3,4). Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamaan konsernin lainasalkkua IAS 39:ssä määritetyllä tavalla suojauslaskennan periaatteiden mukaisesti. Yhden prosenttiyksikön nousu korkotasossa lisäisi korkojohdannaisten arvostusta noin 0,5 milj. eurolla (0,4) omassa pääomassa.

Sähkön hintariski

Sähkön hinta vaihtelee markkinatilanteen mukaan hyvinkin voimakkaasti. Kemira-konsernin tavoitteena on sähköostojen suojaustoimenpiteillä tasata raaka-ainekustannuksia. Suojauspolitiikan mukaisesti suojaukset tehdään suhteessa voimassa oleviin myyntisopimuksiin siten, että suojaukset kattavat tehdyt sitoumukset. Suojausinstrumenttina käytetään pääsääntöisesti sähköpörssin johdannaisia. Suojauksiin liittyvät valuutta- ja aluehintariskit on suojattu Suomen osalta tekemällä sopimukset pääosin HELEUR-määräisinä. Ruotsin osalta suojaukset on tehty pääosin MALSEK-määräisinä. Sähköjohdannaiset käsitellään rahavirtojen suojauslaskennan periaatteiden mukaisesti, kuten edellä on todettu. Kohde-etuuden ennakoidut fyysiset toimitukset eli ostot kirjataan vasta toimituskaudella. Mikäli sähkön hinnanmuutosten suojaamiseen käytettyjen johdannaisten markkinahinta muuttuisi +/-10 prosenttia, vaikutus sähkön suojaussopimusten arvoon pääosin omassa pääomassa olisi +/- 5,9 milj. euroa (+/- 5,5).

Luottoriski

Konserni altistuu luottoriskille kaupallisten myyntisaatavien sekä pankkitilisaldojen, talletusten, lyhytaikaisten sijoitusten sekä johdannaissopimusten kautta.

Konsernin rahoituspolitiikassa määritellään sijoitustoiminnan ja johdannaissopimusten vastapuolten luottokelpoisuusvaatimukset sekä sijoituspolitiikka. Konserni pyrkii minimoimaan vastapuoliriskiään käyttämällä vastapuolinaan ainoastaan vakavaraisia rahoituslaitoksia sekä hajauttamalla riskiään näiden kesken.

Rahoituksen vastapuoliriskiä aiheutuu siitä, että rahoitustapahtuman sopimusosapuoli ei välttämättä pysty täyttämään sopimusvelvoitteitaan. Riskit liittyvät lähinnä sijoitustoimintaan ja johdannaissopimusten vastapuoliriskeihin. Konsernirahoitus saa sijoittaa enintään 150 milj. euroa likvidejä varoja suomalaisten yritysten yritystodistusohjelmiin ja pankkien sijoitustodistuksiin.

Konsernirahoitus hyväksyy tytäryhtiöiden uudet pankkisuhteet. Konsernirahoituksen käyttämillä hyväksytyillä rahalaitosvastapuolilla on vähintään investment grade luokitus Standard & Poor'sin luottoluokitustietojen perusteella. Konsernin rahalaitosvastapuolten enimmäisriski on tilinpäätöshetkellä 172,2 milj. euroa (179,6). Vastapuoliriskiä seurataan kuukausitasolla määrittämällä jokaiselle vastapuolelle maksimiriski saatavien markkina-arvon perusteella. Kullekin rahoituslaitokselle on olemassa hyväksytty limiitti. Rahoituksen transaktioihin liittyvistä luottoriskeistä ei tilikauden aikana syntynyt luottotappiota.

Kemiralla on käytössään kaupallisen toiminnan luottoriskeihin liittyvä konsernin laajuinen luottopolitiikka. Luottopolitiikan mukaisesti jokaiselle asiakkaalle on määritelty riskiluokitus ja luottolimiitti, joita seurataan säännöllisesti. Asiakaskohtaisen arvion perusteella Kemira soveltaa konsernitasolla määriteltyjä maksuehtoja ja pyrkii näin minimoimaan luottoriskiä. Tarvittaessa kaupassa käytetään myös vakuuksia tai dokumenttimaksuja, kuten remburseja. Konsernilla ei ole merkittäviä luottoriskikeskittymiä, koska sen asiakaskunta on laaja ja maantieteellisesti jakautunut eri puolille maailmaa.

USA:ssa Kemiralla on 38 milj. dollarin saatavien myyntisopimus, jonka perusteella konsernin USA:ssa sijaitsevat yhtiöt voivat myydä tiettyjä myyntisaataviaan. Saataviin liittyvä luottoriski siirtyy rahoitusyhtiölle ja 96,9 % saatavista on kirjattu pois taseesta. 31.12.2017 myytyjä avoimia saatavia oli 28,1 milj. euroa (30,4), jonka määrä vastaa myös saatavien käypää arvoa. Taseeseen on jätetty 1,8 milj. euroa (1,1) saamisiin ja 0,5 milj. euroa (0,5) velkoihin.

Maksuvalmius- ja uudelleenrahoitusriski

Kemiran maksuvalmius turvataan rahavaroilla, tililimiiteillä sekä valmiusluotolla. Konsernin rahavarat vuoden 2017 lopussa olivat 166,1 milj. euroa (173,4), josta 124,6 milj. euroa (78,3) oli rahaa pankkitileillä ja 41,6 milj. euroa (95,1) pankkitalletuksia. Lisäksi konsernilla on 29.8.2020 erääntyvä 400 milj. euron valmiusluotto pääpankkiensa kanssa. 31.12.2017 valmiusluotto oli kokonaisuudessaan nostamatta.

Konsernilla on myös 600 milj. euron kotimainen yritystodistusohjelma, jolla voidaan laskea liikkeelle maksimissaan vuoden pituisia yritystodistuksia ja rahoittaa kausiluonteisia vaihteluista käyttöpääomassa. Vuoden 2017 lopussa yritystodistusmarkkinoilla ei ollut auki Kemiran yritystodistuksia.

Kemira hallitsee uudelleenrahoitusriskiä hajautetun luottosalkun avulla. Pitkäaikainen rahoitus koostuu joukkovelkakirjalainoista sekä erilaisista kahdenkeskisistä rahoitusjärjestelyistä usean eri rahoituslaitoksen kanssa.

Konsernin rahoituspolitiikan mukaan lainojen keskimääräisen erääntymisajan tulee aina olla vähintään 3 vuotta. Lisäksi konsernin voimassaolevat sitovien luottojärjestelyiden tulee kattaa suunnitellut rahoitustarpeet, pitkien velkojen lyhennyserät, yritystodistuslainojen sekä muiden sitoumuksettomien lyhyiden lainojen rahoitustarpeet seuraavan 12 kuukauden aikana. Vuoden 2017 lopussa velkasalkun keskimääräinen erääntymisaika oli 3,6 vuotta.

Velan rakenne tyypeittäin ja maturiteeteittain

2017 Luottotyyppi, milj. euroa	Nostamatta	2018	2019	2020	2021	2022	2023-	Nostettu Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta	-	71,0	11,9	207,3	-	-	-	290,1
Joukkovelkakirjalainat	-	-	100,0	-	-	150,0	200,0	450,0
Valmiusluotto	400,0	-	-	-	-	-	-	0,0
Rahoitusleasingvelat	-	0,0	0,0	-	-	-	-	0,1
Yritystodistusohjelma	600,0	-	-	-	-	-	-	0,0
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	-	120,4	-	-	-	-	-	120,4
Korolliset velat yhteensä	1 000,0	191,4	111,9	207,3	0,0	150,0	200,0	860,5

2016 Luottotyyppi, milj. euroa	Nostamatta	2017	2018	2019	2020	2021	2022-	Nostettu Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta	-	63,0	79,4	10,2	209,7	-	-	362,3
Joukkovelkakirjalainat	-	-	-	200,0	-	-	150,0	350,0
Valmiusluotto	400,0	-	-	-	-	-	-	0,0
Rahoitusleasingvelat	-	0,4	0,1	-	-	-	-	0,5
Yritystodistusohjelma	600,0	-	-	-	-	-	-	0,0
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	-	94,6	-	-	-	-	-	94,6
Korolliset velat yhteensä	1 000,0	158,0	79,5	210,2	209,7	0,0	150,0	807,4

5.6. Johdannaisinstrumentit

Nimellisarvot, milj. euroa	Maturiteettirakenne						2017 Yhteensä	2016 Yhteensä
	2018	2019	2020	2021	2022	2023-		
Valuuttajohdannaiset								
Valuuttatermiini-sopimukset	341,4	-	-	-	-	-	341,4	260,9
Tulovirta	166,8	-	-	-	-	-	166,8	118,1
joista rahavirran suojaukseen	43,5	-	-	-	-	-	43,5	0,0
Menovirta	174,7	-	-	-	-	-	174,7	142,8
Korkojohdannaiset								
Koronvaihtosopimukset	25,0	115,0	130,0	-	-	-	270,0	304,8
joista rahavirran suojaukseen	25,0	15,0	130,0	-	-	-	170,0	204,8
joista käyvän arvon suojaukseen	-	100,0	-	-	-	-	100,0	100,0
Muut johdannaiset								
Ostetut sähkösopimukset (GWh)	862,7	569,3	333,8	96,4	-	-	1 862,1	1 971,5
Sähkötermiini-sopimukset	810,2	508,1	289,9	96,4	-	-	1 704,5	1 971,5
joista rahavirran suojaukseen	810,2	508,1	289,9	96,4	-	-	1 704,5	1 971,5
Sähköfutuuri-sopimukset	52,5	61,2	43,9	-	-	-	157,6	0,0
joista rahavirran suojaukseen	52,5	61,2	43,9	-	-	-	157,6	0,0

Rahoitusinstrumenttien nimellisarvot eivät välttämättä vastaa osapuolten vaihtamia rahoitusinstrumentteja eivätkä siten yksinään tarkasteltuina anna kuvaa konsernin riskiasemasta.

Käyvät arvot, milj. euroa	2017			2016		
	Positiivinen	Negatiivinen	Netto	Positiivinen	Negatiivinen	Netto
Valuutta- johdannaiset						
Valuuttatermiini- sopimukset	4,7	-3,7	1,0	2,8	-4,1	-1,3
joista rahavirran suojaukseen	0,8	-	0,8	-	-	-
Korkojohdannaiset						
Koronvaihto- sopimukset	2,7	-1,6	1,1	3,4	-2,2	1,2
joista rahavirran suojaukseen	-	-1,6	-1,6	-	-2,2	-2,2
joista käyvän arvon suojaukseen	2,7	-	2,7	3,4	-	3,4
Muut johdannaiset						
Ostetut sähkötermiini- sopimukset	6,2	-	6,2	3,8	-0,8	3,0
joista rahavirran suojaukseen	6,2	-	6,2	3,8	-0,8	3,0
Ostetut sähköfutuuri- sopimukset	-	-0,1	-0,1	-	-	-
joista rahavirran suojaukseen	-	-0,1	-0,1	-	-	-

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Johdannaiset

Valuutta, korko- ja hyödykejohdannaisten sekä julkisesti noteerattujen osakkeiden käyvät arvot saadaan toimivilta markkinoilta tilinpäätöshetken hintanoteerauksen perusteella. Muiden käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien arvo määritellään arvonmäärittysmallien avulla rahoitusmarkkinoilta saatavan tiedon perusteella.

Valuuttatermiinien arvonmuutokset lasketaan arvostamalla termiinisopimukset tilinpäätöshetken termiinikursseihin ja vertaamalla niitä termiinien tekohetken termiinikursseihin kauttallaskettuihin vasta-arvoihin. Korkojohdannaisten käyvät arvot määritellään käyttämällä vastaavanlaisten instrumenttien tilinpäätöspäivän markkina-arvoja. Muut johdannaiset arvostetaan tilinpäätöspäivän markkinahintaan.

Kaikki tilinpäätöshetkellä avoinna olevat johdannaiset arvostetaan käypään arvoon. Konsernitilinpäätöksessä avoimien johdannaissopimusten arvostustulokset on pääsääntöisesti kirjattu tulosaikutteisesti.

Suojauslaskenta

IAS 39:n mukainen suojauslaskenta tarkoittaa laskentatapaa, jonka tarkoituksena on kohdistaa yksi tai useampi suojausinstrumentti siten, että niiden käypä arvo kumoaa kokonaisuudessaan tai osittain suojattavan erän käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset. Suojauslaskentaa sovelletaan korkoriskin, valuutariskin, hyödykeriskin ja käyvän arvon suojauksiin. Suojauslaskennan piirissä on osa valuuttatermiineistä, koronvaihtosopimukset, sähkötermiinit sekä sähköfutuurit.

Suojauksen tehokkuutta seurataan IAS 39:n vaatimalla tavalla. Tehokkuudella tarkoitetaan suojausinstrumentin kykyä kumota suojattavan riskin toteutumisesta johtuvat muutokset suojattavan erän käyvässä arvossa tai suojatusta liiketoimesta johtuvissa rahavirroissa. Suojaussuhteen katsotaan olevan erittäin tehokas, kun suojausinstrumentin käyvän arvon muutos kumoaa suojattavan erän rahavirtojen muutokset 80-125 -prosenttisesti. Tehokkuutta tarkastellaan sekä etu- että jälkikäteen. Tehokkuus testataan uudelleen jokaisena tilinpäätöshetkenä.

Suojauslaskenta lakkautetaan, kun suojauslaskennan kriteerit eivät enää täyty. Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut ja oman pääoman erissä esitetyt voitot tai tappiot siirretään tuloslaskelmaan tuotoiksi ja kuluiksi, mikäli suojattava kohde myydään tai erääntyy. Niiden johdannaissopimusten, jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, käyvän arvon muutoksista syntyvät voitot ja tappiot kirjataan suoraan tuloslaskelmaan.

Konserni on dokumentoinut suojaukseen ryhdyttäessä suojaussuhteen olemassaolon sisältäen tiedot suojausinstrumentista ja suojattavasta erästä tai liiketapahtumasta, suojattavan riskin luonteen, riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian sekä kuvauksen tehokkuuden arvioinnista.

Rahavirtojen suojaukset

Rahavirtojen suojauksessa suojaudutaan rahavirtojen vaihtelulta, joka johtuu taseeseen merkittyyn tiettyyn omaisuuserään, velkaan tai erittäin todennäköiseen tulevaan liiketoimeen liittyvän riskin toteutumisesta. Suojausinstrumentteina rahavirran suojauksessa käytetään valuutta-, korko- ja hyödyke johdannaisia. IAS 39:n määrittelemää rahavirtojen suojauslaskentaa sovelletaan konsernissa valikoituihin suojauskohteisiin. Rahavirtojen suojaukseen liittyvät johdannaissopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään omassa pääomassa verovaikutuksella oikaistuna, kun ne täyttävät suojauslaskennan ehdot ja kun suojauslaskenta on tehokasta. Tehoton osuus kirjataan tuloslaskelman rahoituseriin. Johdannaiset, joiden osalta ei sovelleta suojauslaskentaa, kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin.

Käyvän arvon suojaukset

Käyvän arvon suojaukset liittyvät kiinteäkorkoiseen joukkovelkakirjalainaan. Suojausinstrumenttina käytetään korkojohdannaisia. Käyvän arvon suojaukseen liittyvien johdannaissopimusten käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelmaan ja suojauksen kohteena olevan erän kirjanpitoarvoa oikaistaan tulosvaikutteisesti siltä osin kuin suojaus on tehokas.

6. Konsernirakenne

6.1. Lähipiiri

Osapuolten katsotaan kuuluvan toistensa lähipiiriin, jos toinen osapuoli pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai yhteistä määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa. Konsernin lähipiiriin kuuluvat emoyritys, tytäryritykset, osakkuusyritykset, yhteisyritykset, Eläkesäätiö Neliapila ja johtoon kuuluvat avainhenkilöt, joihin luetaan hallituksen ja johtoryhmän jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa ja heidän läheiset perheenjäsenensä.

Toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja johtoryhmän jäsenten palkkiot ja etuudet

	Palkat luontois-etuineen, euroa	Tulos-palkkiot, euroa	Osake-palkkiot, euroa ¹⁾	Irtisanomis-korvaukset, euroa	2017 Yhteensä, euroa	2016 Yhteensä, euroa
Toimitusjohtaja Jari Rosendal	567 000	324 000	-	-	891 000	1 494 177
Toimitusjohtajan sijainen Jukka Hakkila ²⁾	181 653	86 502	-	-	268 155	479 272
Muut johtoryhmän jäsenet ³⁾	1 595 866	929 188	-	271 544	2 796 597	4 998 347
Yhteensä	2 344 519	1 339 690	-	271 544	3 955 752	6 971 796

1) Johdolle ja avainhenkilöille suunnatut osakepalkkiojärjestelmät on esitetty liitetiedossa 2.3.

Osakeperusteiset maksut.

2) Jukka Hakkila ei ole johtoryhmän jäsen.

3) Suomessa työsuhteessa olevilla Kemiran johtoryhmän jäsenillä ei ole lakisääteisen eläkejärjestelmän ylittävää eläkejärjestelyä. Muissa maissa työsuhteessa olevien johtoryhmän jäsenien eläkejärjestelyt perustuvat kyseisen maan lakisääteiseen eläkejärjestelmään sekä paikalliseen markkinakäytäntöön. Kemiran käytäntönä on, että kaikki uudet eläkejärjestelyt ovat maksuperusteisia.

Toimitusjohtajan työsuhteen edut ja ehdot

Toimitusjohtajan palkitseminen koostuu kuukausipalkasta sisältäen autoedun ja matkahuonehinnat sekä suoritusperusteisista kannustinohjelmista. Kannustinohjelmat koostuvat vuosittaisesta tulospalkkiosta ja osakepalkkiojärjestelmästä. Tulospalkkio perustuu hallituksen hyväksymiin ehtoihin ja enimmäispalkkio on 70 % vuotuisesta peruspalkasta. Osakepalkkio perustuu osakepalkkiojärjestelmän ehtoihin ja enimmäispalkkio muodostuu määritetyistä osakemääristä sekä rahaosuudesta, jolla pyritään kattamaan osakepalkkiosta perittävät verot ja veronluontoiset maksut.

Toimitusjohtaja kuuluu työntekijän eläkelain TyEL:n piiriin, joka tarjoaa palvelusaikaan ja työansioihin perustuvan eläketurvan laissa säädetyllä tavalla. Toimitusjohtajan eläkeikä määräytyy työntekijän eläkelain perusteella. Toimitusjohtajalla ei ole lisäeläkejärjestelyä.

Toimitusjohtajan irtisanomisaika on molemmin puolin kuusi kuukautta. Irtisanomisajan palkan lisäksi toimitusjohtaja saa 12 kuukauden palkan irtisanomiskorvauksena, mikäli yhtiö irtisanoa hänet.

Hallituksen palkkiot

Kemira Oyj:n yhtiökokous 24.3.2017 päätti, että hallituksen vuosipalkkio maksetaan yhtiön osakkeiden ja rahaosuuden yhdistelmänä siten, että vuosipalkkiosta 40 % maksetaan yhtiön hallussa olevina, tai mikäli tämä ei ole mahdollista, markkinoilta hankittavina Kemiran osakkeina ja 60 % maksetaan rahana. Yhtiön hallussa olevista omista osakkeista luovutettiin 10 113 kappaletta osakkeita hallituksen jäsenille toukokuussa 2017.

Vuosipalkkiona saatujen osakkeiden omistamiseen ei liity erityisiä ehtoja. Lisäksi hallituksen jäsenet eivät ole Kemira Oyj:n tulospalkkauksen, osakepohjaisten kannustinjärjestelmien tai lisäeläkejärjestelmien piirissä.

Kokouspalkkiot maksetaan rahana ja matkustuskustannukset korvataan Kemiran matkustuspolitiikan mukaan.

Hallituksen jäsenet

	Osakkeet, kpl	Osakkeiden luovutus- arvo, euroa	Raha- palkkio, euroa ⁴⁾	2017 Yhteensä, euroa	2016 Yhteensä, euroa
Jari Paasikivi, puheenjohtaja	2 742	32 164	58 722	90 885	91 495
Kerttu Tuomas, varapuheenjohtaja	1 680	19 706	37 378	57 085	57 091
Wolfgang Büchele	1 337	15 683	33 866	49 549	50 754
Winnie Fok (24.3.2017 asti)	-	-	4 800	4 800	65 154
Shirley Cunningham (24.3.2017 alkaen)	1 337	15 683	42 266	57 949	-
Juha Laaksonen (24.3.2017 asti)	-	-	2 400	2 400	60 691
Timo Lappalainen	1 680	19 706	39 778	59 485	48 354
Kaisa Hietala (21.3.2016 alkaen)	1 337	15 683	32 066	47 749	47 154
Yhteensä	10 113	118 625	251 276	369 902	420 693

4) Sisältää vuosipalkkiot ja kokouspalkkiot.

Lähipiirin kanssa toteutetut liiketoimet

Milj. euroa	2017	2016
Myynnit		
Osakkuusyritykset	1,7	1,5
Ostot		
Osakkuusyritykset	3,3	3,3
Eläkesäätiö Neliapila	1,2	1,2
Yhteensä	4,5	4,5
Saamiset		
Osakkuusyritykset	0,2	0,1
Velat		
Osakkuusyritykset	0,3	0,3

Osakkuusyritysten puolesta annettujen vastuusitoumusten määrät on esitetty liitteessä 7.1. Vastuusitoumukset ja ehdolliset velat.

Lähipiiriin kuuluu Eläkesäätiö Neliapila, joka on oma juridinen yksikkönsä. Eläkesäätiö Neliapila hoitaa Kemira Oyj:n vapaaehtoisesti järjestämää lisäeläketurvaa. Eläkesäätiö Neliapila hallinnoi osaa konsernin Suomen henkilöstön eläkevaroista. Varat sisältävät Kemiran osakkeita 0,07 % yhtiön osakekannasta. Eläkesäätiö Neliapilan lisäeläketurvasta kerrotaan tarkemmin liitteessä 4.5. Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt ja työsuhde-etuudet.

Johtoon kuuluville avainhenkilöille ei ole myönnetty lainoja 31.12.2016 eikä 31.12.2017. Myöskään ehdollisia eriä ja sitoumuksia avainhenkilöiden puolesta ei ollut. Avainhenkilöihin kuuluvat henkilöt lähipiireineen eivät ole olennaisessa liikesuhteessa konserniin.

6.2. Konsernin tytäryritykset ja osakkuusyrietykset

Tytäryritykset

	Kaupunki	Maa	Konsernin omistus- osuus %	Emo- yhtiön omistus- osuus %	Määräys- vallat- tomien omistus- osuus %
Kemira Oyj (emoyhtiö)	Helsinki	Suomi			
Aliada Quimica de Portugal Lda.	Estarreja	Portugali	50,1		49,9
AS Kemivesi	Tallinna	Viro	100,0	100,0	
CJSC "Kemira HIM"	Pietari	Venäjä	100,0		
Corporación Kemira Chemicals de Venezuela, C.A.	Caracas	Venezuela	100,0		
Industry Park i Helsingborg Förvaltning AB	Helsingborg	Ruotsi	100,0		
Kemifloc a.s.	Přerov	Tšekki	51,0		49,0
Kemifloc Slovakia S.r.o.	Prešov	Slovakia	51,0		49,0
Kemipol Sp. z o.o.	Police	Puola	51,0		49,0
Kemira (Asia) Co., Ltd.	Shanghai	Kiina	100,0		
Kemira Argentina S.A.	Buenos Aires	Argentiina	100,0	15,8	
Kemira Australia Pty Ltd	Hallam	Australia	100,0		
Kemira Cell Sp. z o.o.	Ostroleka	Puola	55,0	55,0	45,0
Kemira Chemicals (Nanjing) Co., Ltd.	Nanjing	Kiina	100,0	100,0	
Kemira Chemicals (Shanghai) Co., Ltd.	Shanghai	Kiina	100,0	100,0	
Kemira Chemicals (UK) Ltd.	Harrogate	Iso- Britannia	100,0	100,0	
Kemira Chemicals (Yanzhou) Co., Ltd.	Yanzhou City	Kiina	100,0	100,0	
Kemira Chemicals AS	Gamle Fredrikstad	Norja	100,0		
Kemira Chemicals Brasil Ltda	São Paulo	Brasilia	100,0	99,9	
Kemira Chemicals Canada Inc.	Maitland	Kanada	100,0	100,0	
Kemira Chemicals Germany GmbH	Frankfurt am Main	Saksa	100,0		
Kemira Chemicals Korea Corporation	Gunsan-City	Korea	100,0	100,0	

	Kaupunki	Maa	Konsernin omistus- osuus %	Emo- yhtiön omistus- osuus %	Määräys- vallat- tomien omistus- osuus %
Kemira Chemicals NV	Aartselaar	Belgia	100,0		
Kemira Chemicals Oy	Helsinki	Suomi	100,0		
Kemira Chemicals, Inc.	Atlanta, GA	Yhdys- vallat	100,0		
Kemira Chemie Ges.mmbH	Krems	Itävalta	100,0	100,0	
Kemira Chile Comercial Limitada	Santiago	Chile	100,0	99,0	
Kemira Chimie S.A.S.U.	Lauterbourg	Ranska	100,0		
Kemira Europe Oy	Helsinki	Suomi	100,0	100,0	
Kemira Finance Solutions B.V.	Rotterdam	Hollanti	100,0		
Kemira Gdańsk Sp. z o.o.	Gdansk	Puola	100,0		
Kemira Germany GmbH	Leverkusen	Saksa	100,0	100,0	
Kemira GrowHow A/S	Fredericia	Tanska	100,0	100,0	
Kemira Hong Kong Company Limited	Hong Kong	Kiina	100,0	100,0	
Kemira Ibérica S.A.	Barcelona	Espanja	100,0		
Kemira International Finance B.V.	Rotterdam	Hollanti	100,0		
Kemira Italy S.p.A.	San Giorgio di Nogaro	Italia	100,0		
Kemira Japan Co., Ltd.	Tokio	Japani	100,0		
Kemira Kemi AB	Helsingborg	Ruotsi	100,0		
Kemira Kopparverket KB	Helsingborg	Ruotsi	100,0		
Kemira KTM d.o.o.	Ljubljana	Slovenia	100,0	100,0	
Kemira Nederland Holding B.V.	Rotterdam	Hollanti	100,0	100,0	
Kemira Operon Oy	Helsinki	Suomi	100,0	100,0	
Kemira Rotterdam B.V.	Rotterdam	Hollanti	100,0		
Kemira South Africa (Pty) Ltd.	Weltevredenpark	Etelä- Afrikka	100,0		
Kemira Świecie Sp. z o.o.	Swiecie	Puola	100,0	100,0	
Kemira Taiwan Corporation	Taipei	Taiwan	100,0		

	Kaupunki	Maa	Konsernin omistus- osuus %	Emo- yhtiön omistus- osuus %	Määräys- vallat- tomien omistus- osuus %
Kemira TC Wanfeng Chemicals (Yanzhou) Co., Ltd.	Yanzhou City	Kiina	80,0		20,0
Kemira (Thailand) Co., Ltd.	Bangkok	Thaimaa	100,0		
Kemira Uruguay S.A.	Montevideo	Uruguay	100,0		
Kemira (Vietnam) Company Limited	Long Thanh	Vietnam	100,0		
Kemira Water Danmark A/S	Esbjerg	Tanska	100,0	100,0	
Kemira Water Solutions Brasil - Produtos para Tratamento de Água Ltda.	São Paulo	Brasilia	100,0	100,0	
Kemira Water Solutions Canada Inc.	Varenes Qs	Kanada	100,0		
		Yhdys- vallat			
Kemira Water Solutions, Inc.	Atlanta, GA		100,0		
Kemwater Brasil S.A.	Camaçari	Brasilia	100,0		
Kemwater ProChemie s.r.o.	Kosmonosy	Tšekki	95,1		4,9
PT Kemira Indonesia	Jakarta	Indonesia	100,0	74,8	
PT Kemira Chemicals Indonesia	Pasuruan	Indonesia	99,8	99,8	0,2
Scandinavian Tanking System A/S	Kööpenhamina	Tanska	100,0		
ZAO Avers	Pietari	Venäjä	100,0		

Osakkuusyritykset

	Kaupunki	Maa	Konsernin omistus- osuus %	Emo- yhtiön omistus- osuus %
FC Energia Oy ¹⁾	Ikaalinen	Suomi	34,0	
FC Power Oy ¹⁾	Ikaalinen	Suomi	34,0	
Haapaveden Ympäristöpalvelut Oy	Haapavesi	Suomi	40,5	
Honkalahden Teollisuuslaituri Oy	Lappeenranta	Suomi	50,0	

Osuudet osakkuusyrityksissä

Milj. euroa	2017	2016
Kirjanpitoarvo 1.1.	1,2	1,2
Saadut osingot	-0,1	-0,1
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	0,2	0,1
Siirretty myytäväksi oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin ¹⁾	-0,6	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,7	1,2

1) Myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin siirrettiin FC Energia Oy:n ja FC Power Oy:n osakkeet. Kemira Chemicals Oy ja Leppäkosken Sähkö Oy allekirjoittivat 10.1.2018 sopimuksen Adven Oy:n kanssa FC Energia Oy:n ja FC Power Oy:n osakkeiden myynnistä. Kauppa on ehdollinen ja toteutuu myöhemmin. FC Energia Oy ja FC Power Oy ovat energiatuotantoyhtiöitä, jotka ovat olleet Kemiran (omistusosuus 34 %) ja Leppäkosken Sähkön (omistusosuus 66 %) yhteisomistuksessa.

Seuraavassa taulukossa esitetään yhteenveto osakkuusyritysten taloudellisesta informaatiosta. Luvut sisältävät myös myytävänä oleviksi luokiteltuihin omaisuuseriin siirretyt FC Energia Oy:n ja FC Power Oy:n. Esitetyt luvut vastaavat osakkuusyritysten tilinpäätöksessä esitettyjä lukuja, eivät siis Kemira konsernin osuutta.

Milj. euroa	2017	2016
Varat	18,1	19,3
Velat	15,6	17,4
Liikevaihto	6,7	6,6
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	0,5	0,2

Osakkuusyritysten kanssa toteutetut lähipiiriliiketoimet on esitetty liitetiedossa 6.1. Lähipiiri.

Määräysvallattomien omistajien osuudet

Milj. euroa	2017	2016
Kirjanpitoarvo 1.1.	12,9	12,9
Osingot	-6,2	-5,8
Osuus tilikauden tuloksesta	6,6	6,1
Valuuttakurssierot	0,5	-0,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	13,8	12,9

Muutokset konsernirakenteessa

Perustetut uudet tytäryhtiöt

- Kemira perusti uuden yhtiön Kemira (Vietnam) Company Limited Vietnamiin 27. marraskuuta 2017.
- Kemira perusti uuden yhtiön Kemira TC Wanfeng Chemicals (Yanzhou) Co., Ltd. Kiinaan 4. joulukuuta 2017.

Konserniyritysten muutokset konsernin sisällä

- Kemira Chemicals Spain, S.A. fuusioitui Kemira Ibérica S.A.:han 1. tammikuuta 2017.
- Kemira France SAS fuusioitui Kemira Chimie S.A.S.U.:hun 1. tammikuuta 2017.
- Kemira Ibérica Sales and Marketing S.L. fuusioitui Kemira Ibérica S.A.:han 1. tammikuuta 2017.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät

Pitkäaikaiset omaisuuserät luokitellaan myytävänä olevaksi, kun niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa niiden myynnistä ja myynti on erittäin todennäköinen. Luokitteluhetkestä lähtien myytävänä olevat omaisuuserät arvostetaan kirjanpitoarvoonsa tai käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla sen mukaan, kumpi näistä on pienempi. Myytävänä olevaksi luokiteltu pitkäaikainen omaisuuserä esitetään taseessa erillään muista omaisuuseristä.

7. Taseen ulkopuoliset erät

7.1. Vastuusitoumukset ja ehdolliset velat

Vastuusitoumukset

Milj. euroa	2017	2016
Annetut pantit		
Omien sitoumusten puolesta	5,7	5,9
Takaukset		
Omien sitoumusten puolesta	50,2	54,4
Muiden puolesta	3,9	3,1
Käyttöleasingvastuut - konserni vuokralle ottajana		
Vuokrasopimusten mukaiset vähimmäisvuokrat ovat seuraavat		
Vuoden kuluessa	32,2	39,7
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään 5 vuoden kuluttua	84,5	88,7
Yli 5 vuoden kuluessa	80,9	82,8
Yhteensä	197,6	211,2
Muut vastuut		
Omien sitoumusten puolesta	1,0	1,1
Osakkuusyritysten puolesta	0,2	0,4

Merkittävimmät taseen ulkopuoliset investointisitoumukset

Merkittävimmät aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat sopimuksiin perustuvat sitoumukset 31.12.2017 olivat noin 18,7 milj. euroa (48,4) liittyen tehdasinvestointeihin.

Oikeudenkäynnit

19.5.2014 Kemira ilmoitti allekirjoittaneensa sovintosopimuksen Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA:n ja CDC Holding SA:n (yhdessä "CDC") kanssa koskien Helsingissä vireillä ollutta vahingonkorvauskannetta, joka liittyi väitettyihin vanhoihin kilpailuoikeuslainsäädännön rikkomuksiin vetyperoksidiliiketoiminnassa. Sopimuksen perusteella CDC peruutti vahingonkorvauskanteensa ja Kemira maksoi CDC:lle 18,5 miljoonaa euroa sekä korvasi CDC:lle sen oikeudenkäyntikuluja. Lisäksi sopimus sisälsi merkittäviä Kemiraa koskevia vastuunrajoituksia liittyen tuolloin meneillään olleisiin, CDC:n vireille laittamiin oikeudenkäynteihin Saksassa Dortmundin alueoikeudessa (selostettu alla, nyttemmin sovittu) ja Hollannissa Amsterdamin alioikeudessa (selostettu alla, edelleen vireillä).

16.10.2017 Kemira teki sovinnon Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA:n kanssa sopien omalta osaltaan täysin ja lopullisesti Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA:n vuonna 2009 Dortmundissa Kemiraa ja viittä muuta vetyperoksidin tuottajaa vastaan nostaman kanteen koskien väitettyjä vanhoja kilpailulainsäädännön rikkomuksia vetyperoksidiliiketoiminnassa. Sovinnon perusteella Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA peruutti vahingonkorvausvaateensa Kemiran osalta ja Kemira maksoi Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA:lle korvauksena ja kuluina 12,7 miljoonaa euroa.

Kemira Oyj:n tytäryhtiö Kemira Chemicals Oy (aiemmin Finnish Chemicals Oy) on 9.6.2011 vastaanottanut asiakirjat, joiden mukaan CDC Project 13 SA haki Amsterdamin alioikeudessa vahingonkorvauksia Kemiralta ja kolmelta muulta yhtiöltä natriumkloraattiliiketoimintaan liittyneistä kilpailulainsäädännön rikkomuksista. Euroopan komissio määräsi kesäkuussa 2008 Finnish Chemicals Oy:lle 10,15 miljoonan euron sakon natriumkloraattiliiketoimintaan liittyneistä kilpailulainsäädännön rikkomuksista vuosina 1994–2000. Kemira Oyj osti Finnish Chemicalsin vuonna 2005. Amsterdamin alioikeus antoi 4.6.2014 asiassa päätöksen, jossa se katsoi olevansa toimivaltainen. Kemira valitti kyseisestä toimivaltaa koskevasta päätöksestä Amsterdamin valitustuomioistuimeen, jonka 21.7.2015 antaman päätöksen mukaan Amsterdamin alioikeus on toimivaltainen. Asian käsittely jatkuu Amsterdamin alioikeudessa, jossa ainoa vastaaja on Kemira muiden vastaajien sovittua kanteen CDC Project 13 SA:n kanssa. CDC Project 13 SA vaatii Kemiralta Amsterdamin alioikeudelle 2.12.2015 jättämässään kirjelmässä vahingonkorvauksena ja korkona 2.12.2015 asti laskettuna 61,1 miljoonaa euroa, josta CDC Project 13 SA pyytää oikeutta vähentämään

muiden aikaisempien vastaajien osuuden muista kuin heidän suorista myynneistään, ja näin määräytyvälle summalle lakimääräistä korkoa 2.12.2015 alkaen. Kemira vastustaa CDC Project 13 SA:n kannetta. Amsterdamin alioikeus antoi 10.5.2017 välipäätöksen tietyistä oikeudellisista kysymyksistä koskien CDC Project 13 SA:n vaatimuksia. Välipäätös oli Kemiralle myönteinen sovellettavien vanhentumissääntöjen osalta, mutta se ei tukenut Kemiran näkemystä siitä, että CDC:lle tehdyt siirrot (jotka väitetysti antavat CDC:lle oikeuden esittää vahingonkorvausvaateita vastaajille) ovat pätemättömiä. CDC on valittanut välipäätöksestä ja vastaavasti Kemira on päättänyt jättää vastavalituksen.

Kuten yllä on mainittu, Kemiran ja CDC:n solmima Helsingin oikeudenkäyntiä koskeva sovinto sisältää myös merkittäviä vastuunrajoituksia Kemiralle koskien CDC-yhtiöiden nostamaa vireillä olevaa oikeudenkäyntiä Amsterdamissa. Kyseisistä vastuunrajoituksista huolimatta Kemira ei tällä hetkellä pysty arvioimaan kyseisen kanteen käsittelyn kestoa tai todennäköistä lopputulosta. Oikeudenkäynnin lopputuloksesta ei voi olla varmuutta, ja Kemiralle epäsuotuisilla päätöksillä voi olla haitallinen vaikutus Kemiran liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan tai liiketoiminnan tulokseen. Laajaan kansainväliseen liiketoimintaansa liittyen konserni on kyseisten haasteiden lisäksi osallisena useissa oikeuskäsittelyissä ja se ei odota näiden muiden haasteiden heikentävän merkittävästi konsernin tulosta tai taloudellista asemaa.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Ehdolliset velat

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

7.2. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Konsernilla ei ole olennaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia.

Emoyhtiön tuloslaskelma

Euroa	Liite	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
Liikevaihto	2	1 397 201 212,74	1 364 211 556,79
Valmisteverastojen muutos	4	-568 022,30	2 755 294,03
Liiketoiminnan muut tuotot	3	7 753 556,30	2 273 459,05
Materiaalit ja palvelut	4	-898 030 399,57	-851 640 194,15
Henkilöstökulut	5	-45 083 052,80	-47 003 676,91
Poistot ja arvonalentumiset	6	-37 310 651,59	-38 511 189,49
Liiketoiminnan muut kulut	4	-379 212 349,92	-393 603 485,01
Liikevoitto/tappio		44 750 292,86	38 481 764,31
Rahoitustuotot ja -kulut	7	4 581 712,35	182 211 554,97
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		49 332 005,21	220 693 319,28
Tilinpäätössiirrot	8	-2 876 711,40	2 694 417,39
Tuloverot	9	-5 114 362,84	-7 605 755,19
Tilikauden tulos		41 340 930,97	215 781 981,48

Emoyhtiön tase

Euroa	Liite	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	10	66 211 164,82	82 956 948,85
Aineelliset hyödykkeet	11	33 317 806,89	30 383 281,23
Sijoitukset	12		
Osuudet saman konsernin yrityksissä		2 123 929 283,74	2 103 542 628,42
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		289 459 118,13	302 197 671,84
Muut osakkeet ja osuudet		121 926 295,78	118 574 547,83
Sijoitukset yhteensä		2 535 314 697,65	2 524 314 848,09
Pysyvät vastaavat yhteensä		2 634 843 669,36	2 637 655 078,17

Euroa	Liite	31.12.2017	31.12.2016
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	13	88 955 853,89	83 345 318,15
Pitkäaikaiset saamiset	14	4 801 250,13	8 624 902,31
Lyhytaikaiset saamiset	14	372 474 830,17	290 600 971,41
Rahoitusarvopaperit	15	25 000 000,00	70 719 098,15
Rahat ja pankkisaamiset		92 087 792,71	57 070 058,22
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		583 319 726,90	510 360 348,24
Vastaavaa yhteensä		3 218 163 396,26	3 148 015 426,41
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA	16		
Osakepääoma		221 761 727,69	221 761 727,69
Ylikurssirahasto		257 877 731,94	257 877 731,94
Käyvän arvon rahasto		4 393 565,38	2 717 240,52
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		199 963 876,20	199 963 876,20
Edellisten tilikausien voitto/tappio		541 296 237,49	406 303 596,51
Tilikauden voitto/tappio		41 340 930,97	215 781 981,48
Oma pääoma yhteensä		1 266 634 069,67	1 304 406 154,34
Tilinpäätössiirtojen kertymä	17	5 823 410,28	6 901 698,88
Pakolliset varaukset	18	22 180 605,49	21 514 581,37
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma	19	687 884 087,43	610 798 960,37
Lyhytaikainen vieras pääoma	20	1 235 641 223,39	1 204 394 031,45
Vieras pääoma yhteensä		1 923 525 310,82	1 815 192 991,82
Vastattavaa yhteensä		3 218 163 396,26	3 148 015 426,41

Emoyhtiön rahoituslaskelma

Euroa	2017	2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Tilikauden tulos	41 340 930,97	215 781 981,48
Oikaisut		
Poistot ja arvonalentumiset	37 310 651,59	38 511 189,49
Tuloverot	5 114 362,84	7 605 755,19
Rahoituskulut, netto	-4 581 712,35	-182 211 554,97
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity rahavirtaa	-13 811 398,21	11 774 509,54
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	65 372 834,84	91 461 880,73
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	-5 610 535,74	2 044 743,17
Myyntisaamisten ja muiden saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-80 619 697,07	30 500 627,07
Ostovelkojen ja muiden velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	20 647 700,65	-20 456 698,29
Käyttöpääoman muutos	-65 582 532,16	12 088 671,95
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-209 697,32	103 550 552,68
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-41 411 820,71	-27 030 509,80
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	18 058 441,18	21 655 705,11
Realisoituneet valuuttakurssivoitot ja -tappiot	14 225 541,34	-9 324 161,58
Saadut osingot	38 166 089,45	173 072 698,42
Maksetut välittömät verot	-8 790 302,28	-5 345 063,26
Liiketoiminnan nettorahavirta	20 038 251,66	256 579 221,57

Euroa	2017	2016
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Tytäryritysten hankinnat ja lisäykset tytäryhtiöosakkeisiin	-33 386 655,32	-19 906 487,93
Osakkuus- ja yhteisyritysten hankinta	-3 624 816,00	0,00
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-13 310 322,90	-13 498 891,85
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-10 191 632,11	-4 183 211,65
Luovutustulot tytäryritysten ja muiden osakkeiden myynnistä	218 536,50	38 649 269,00
Luovutustulot aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynnistä	31 030,00	276 510,56
Lainasaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	16 562 205,89	-44 512 536,49
Investointien nettorahavirta	-43 701 653,94	-43 175 348,36
Rahavirta ennen rahoitusta	-23 663 402,28	213 403 873,21
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Pitkäaikaisten lainojen nostot (+)	200 000 000,00	50 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut (-)	-122 914 872,94	-40 312 606,93
Lyhytaikaisten lainojen nostot (+) / takaisinmaksut (-)	14 305 467,34	-110 808 548,15
Maksetut osingot	-80 747 684,13	-80 748 892,00
Saadut konserniavustukset	0,00	2 850 000,00
Rahoituksen nettorahavirta	10 642 910,27	-179 020 047,08
Rahavarojen muutos lisäys (+) / vähennys (-)	-13 020 492,01	34 383 826,13
Rahavarat 31.12.	117 087 792,71	127 789 156,37
Valuuttakurssivoitot (+) / -tappiot (-) rahavaroista	2 319 128,35	-900 459,56
Rahavarat 1.1.	127 789 156,37	94 305 789,80
Rahavarojen muutos lisäys (+) / vähennys (-)	-13 020 492,01	34 383 826,13

1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Laatimisperusta

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu Suomessa voimassa olevien lakien ja säännösten mukaan (FAS). Kirjanpitolain muutokset on huomioitu ja vertailuvuoden tiedot on päivitetty. Kemira-konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti, ja emoyhtiö noudattaa konsernin laatimisperiaatteita aina kun se on FAS:n mukaan mahdollista. Alla on esitetty lähinnä ne laatimisperiaatteet, joissa käytäntö poikkeaa konsernin periaatteista. Muilta osin noudatetaan konsernin laatimisperiaatteita.

Liikevaihto

Kemira Oyj:n liikevaihto koostuu pääsääntöisesti tavaroiden ja palveluiden myynnistä. Liikevaihtoon on sisällytetty 2016 voimaan tulleen kirjanpitolain määritelmän mukaisesti myös konsernin sisäiset palveluveloitukset bruttona.

Liiketoiminnan muut tuotot

Saadut vakuutuskorvaukset on kirjattu liiketoiminnan muihin tuottoihin.

Eläkejärjestelyt

Yhtiön lakisääteiset eläkkeet on hoidettu eläkevakuutusyhtiöissä ja lisäeläkkeet pääosin omassa eläkesäätiössä. Eläkekulut muodostuvat maksuista eläkevakuutusyhtiöille sekä mahdollisista eläkesäätiön kannatusmaksuista ja kirjataan tulosvaikutteisesti.

Henkilöstön osakepohjainen kannustinjärjestelmä

Osakepalkkiojärjestelmien kirjanpitokäsittely on selostettu konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa. Emoyhtiössä osakepalkkioiden rahaosuus kirjataan kuluksi palkkion ansaintavuonna ja osakeosuus osakkeiden luovutusvuonna keskimääräiseen hankintahintaan.

Tuloverot

Tuloveroihin ja laskennallisiin verosaamisiin ja -velkoihin sovelletaan konsernin laatimisperiaatteita siten kuin se on mahdollista Suomen tilinpäätöskäytännön mukaan. Poistoeron laskennallinen verovelka ilmoitetaan liitetietona.

Vuokrasopimukset

Kaikki leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

Rahoitusvarat, rahoitusvelat ja johdannaissopimukset

Muiden pitkäaikaisten velkojen pääoma-alennuksia sekä lainojen liikkeeseenlaskumenoja on aktivoitu Kirjanpitolain sallimalla tavalla. Näiden menojen kuluksi kirjaamaton määrä 2,6 milj. euroa (1,8 milj. euroa) sisältyy taseen erään siirtosaamiset muilta.

Kaikki rahoitusvarat (mukaan lukien osakkeet) ja -velat on kirjattu hankinta-arvoonsa tai arvonalentumisella vähennettyyn arvoon lukuun ottamatta johdannaisinstrumentteja, jotka on arvostettu käypään arvoonsa.

Rahoitusvarojen ja -velkojen, myös johdannaisten, arvonmuutokset on kirjattu tulosvaikutteisesti rahoituseriin lukuun ottamatta suojauslaskennan piirissä olevia hyödykejohdannaisia, joiden tehokas osa kirjataan käyvän arvon rahastoon. Suojauslaskennan piirissä olevien hyödykejohdannaisten voiton tai tappion tehon osuus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Johdannaissopimusten arvostusmenetelmistä on kerrottu konsernin laatimisperiaatteissa sekä konsernin liitetiedossa 5.6.

Rahoituslaskelma

Emoyhtiön rahoituslaskelma on laadittu Kirjanpitolautakunnan rahoituslaskelmaa koskevan yleisohjeen mukaisesti.

2. Liikevaihto

Liikevaihto toimialoittain ¹⁾

Euroa	2017	2016
Pulp & Paper	742 889 552,89	724 290 860,70
Industry & Water	400 506 429,34	399 616 249,18
Konsernin sisäinen	253 805 230,51	240 304 446,91
Yhteensä	1 397 201 212,74	1 364 211 556,79

Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain, % liikevaihdosta

%	2017	2016
Suomi, kotipaikkavaltio	28	27
Muu Eurooppa, Lähi-Itä ja Afrikka	59	59
Americas-alue	7	7
APAC-alue	6	7
Yhteensä	100	100

1) Vuoden 2017 aikana Oil & Mining ja Municipal & Industrial toimialat on yhdistetty uuden Industry & Water toimialan alle. Luokittelu on muutettu myös vertailutietojen osalta.

3. Liiketoiminnan muut tuotot

Euroa	2017	2016
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	86 158,14	122 813,14
Vuokratuotot	665 790,58	975 904,36
Saadut vakuutuskorvaukset	5 615 743,68	1 104,04
Muut liiketoiminnan tuotot	1 385 863,90	1 173 637,51
Yhteensä	7 753 556,30	2 273 459,05

4. Kulut

Euroa	2017	2016
Valmisteverastojen muutos	568 022,30	-2 755 294,03
Materiaalit ja palvelut		
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	891 574 427,25	840 073 110,26
Aine- ja tarvikevarastojen muutos	-6 836 235,36	1 690 639,92
Ulkopuoliset palvelut	13 292 207,68	9 876 443,97
Materiaalit ja palvelut yhteensä	898 030 399,57	851 640 194,15
Henkilöstökulut	45 083 052,80	47 003 676,91
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrat	6 977 336,69	9 586 333,83
Konsernin sisäiset palkkiovalmistuksen kulut	189 068 613,26	179 941 960,81
Muut konsernin sisäiset veloitukset	117 143 473,54	149 981 501,52
Muut kulut	66 022 926,43	54 093 688,85
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	379 212 349,92	393 603 485,01
Kulut yhteensä	1 322 893 824,59	1 289 492 062,04

Vuonna 2017 kulut sisälsivät pakollisten varausten nettolisäystä +0,7 milj. euroa (henkilöstökuluissa -0,5 milj. euroa, vuokrissa +0,0 milj. euroa ja muissa kuluissa +1,2 milj. euroa). Vuonna 2016 kulut sisälsivät pakollisten varausten nettolisäystä +2,0 milj. euroa (henkilöstökuluissa -0,3 milj. euroa, vuokrissa +2,4 milj. euroa ja muissa kuluissa -0,1 milj. euroa).

Deloitte-ketjun palkkiot ja palvelut

Euroa	2017	2016
Tilintarkastuspalkkiot	453 086,38	423 500,00
Palkkiot veropalveluista	134 000,00	130 530,00
Palkkiot muista palveluista ¹⁾	628 000,00	412 554,00

1) Vuonna 2017 muihin palveluihin sisältyy pääosin sisäisiin tehostamisprojekteihin liittyviä palkkiota. Vuonna 2016 muihin palveluihin sisältyy pääosin sisäisiin tehostamisprojekteihin ja Akzo Nobel paperikemikaaliliiketoiminnan hankintaan liittyviä palkkiota.

5. Henkilöstökulut ja henkilöstömäärä

Euroa	2017	2016
Hallituksen sekä toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa palkat ¹⁾	1 529 056,75	2 394 141,66
Muut palkat	35 677 560,04	35 867 385,14
Eläkekulut	6 679 426,39	6 823 398,55
Muut henkilöstösivukulut	1 197 009,62	1 918 751,56
Yhteensä	45 083 052,80	47 003 676,91

1) Kemira Oyj:n toimitusjohtajalle maksetut palkat mukaan lukien luontaisedut olivat 891 000 euroa (1 494 177), johon sisältyi 324 000 euroa (927 177) tulos- ja osakepalkkioita. Toimitusjohtajan sijaiselle maksettu palkka mukaan lukien luontaisedut olivat yhteensä 268 155 euroa (479 272), johon sisältyi 86 502 euroa (297 619) tulos- ja osakepalkkioita.

Muut lähipiiritapahtumat esitetään konsernin liitetiedossa 6.1.

Henkilökunta 31.12.

	2017	2016
Pulp & Paper	107	91
Industry & Water	35	36
Muut, josta	356	366
Tutkimus ja tuotekehitys	167	162
Yhteensä	498	493
Henkilökunta keskimäärin	499	495

6. Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset

Euroa	2017	2016
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	12 672 468,34	12 268 318,14
Muu aineeton omaisuus	17 383 638,59	19 154 619,82
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueiden arvonalentumiset	0,00	109 776,05
Rakennukset ja rakennelmat	420 609,68	351 731,82
Koneet ja kalusto	6 819 090,16	6 611 898,84
Muut aineelliset hyödykkeet	14 844,82	14 844,82
Yhteensä	37 310 651,59	38 511 189,49

7. Rahoitustuotot ja -kulut

Euroa	2017	2016
Osinkotuotot		
Konserniyhtiöiltä	37 331 608,45	172 934 588,42
Muilta	834 481,00	138 110,00
Yhteensä	38 166 089,45	173 072 698,42
Korkotuotot		
Konserniyhtiöiltä	13 774 866,43	14 394 515,64
Muilta	2 554 642,03	436 754,97
Yhteensä	16 329 508,46	14 831 270,61
Korkokulut		
Konserniyhtiöille	-894 531,11	-846 093,05
Muille	-17 256 731,84	-16 928 675,43
Yhteensä	-18 151 262,95	-17 774 768,48
Muut rahoitustuotot		
Konserniyhtiöiltä	396 331,05	3 841 440,59
Muilta	205 872,96	7 610 429,09
Yhteensä	602 204,01	11 451 869,68
Muut rahoituskulut		
Konserniyhtiöille ¹⁾	-13 000 000,00	0,00
Muille ²⁾	-7 299 201,80	-2 305 296,97
Yhteensä	-20 299 201,80	-2 305 296,97

Euroa	2017	2016
Kurssierot		
Konserniyhtiöiltä	-30 151 817,32	8 043 452,25
Muilta	18 086 192,50	-5 107 670,54
Yhteensä	-12 065 624,82	2 935 781,71
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	4 581 712,35	182 211 554,97
Kurssierot		
Realisoituneet	14 225 541,34	-9 324 161,58
Realisoitumattomat	-26 291 166,16	12 259 943,29
Yhteensä	-12 065 624,82	2 935 781,71

- 1) Vuonna 2017 muut rahoituskulut konserniyhtiöille sisältävät tytäryhtiöosakkeiden alaskirjausta 13,0 milj. euroa (0,0).
- 2) Vuonna 2017 muut rahoituskulut muille sisältävät 2017 liikkeelle lasketun joukkovelkakirjalainan kertaluontoisia järjestely- ja liikkeellelaskukuluja 5,0 milj. euroa (0,0).

8. Tilinpäätössiirrot

Euroa	2017	2016
Poistoeron muutos (– lisäys / + vähennys)		
Aineettomat oikeudet	8 188,68	14 493,48
Muu aineeton omaisuus	-172 136,65	1 546 056,00
Rakennukset ja rakennelmat	33 369,24	140 150,29
Koneet ja kalusto	1 199 020,18	983 870,47
Muut aineelliset hyödykkeet	9 847,15	9 847,15
Yhteensä	1 078 288,60	2 694 417,39
Konserniavustus		
Annetut konserniavustukset	-3 955 000,00	0,00
Yhteensä	-3 955 000,00	0,00
Tilinpäätössiirrot yhteensä	-2 876 711,40	2 694 417,39

9. Tuloverot

Euroa	2017	2016
(tuotto +, kulu –)		
Tuloverot kuluvalta vuodelta	0,00	-4 699 620,09
Tuloverot aikaisemmilta vuosilta	-1 876 051,05	336 118,20
Laskennalliset verot	-3 404 571,05	-1 134 094,13
Muut verot ja veronluontoiset menot	166 259,26	-2 108 159,17
Yhteensä	-5 114 362,84	-7 605 755,19

10. Aineettomat hyödykkeet

2017, euroa	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Muu aineeton omaisuus	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	87 429 502,37	6 181 419,27	3 913 735,49	189 998 902,96	287 523 560,09
Lisäykset	5 549 745,60		7 542 827,05	217 750,25	13 310 322,90
Vähennykset	-395 536,03			-3 983 467,34	-4 379 003,37
Siirrot erien välillä	764 685,73		-1 504 128,28	739 442,55	0,00
Hankintameno 31.12.	93 348 397,67	6 181 419,27	9 952 434,26	186 972 628,42	296 454 879,62
Kertyneet poistot 1.1.	-37 964 014,76	-6 181 419,27	0,00	-160 421 177,21	-204 566 611,24
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	395 536,03			3 983 467,34	4 379 003,37
Tilikauden poistot ja arvonalentumiset	-12 672 468,34			-17 383 638,59	-30 056 106,93
Kertyneet poistot 31.12.	-50 240 947,07	-6 181 419,27	0,00	-173 821 348,46	-230 243 714,80
Kirjanpitoarvo 31.12.	43 107 450,60	0,00	9 952 434,26	13 151 279,96	66 211 164,82

2016, euroa	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Muu aineeton omaisuus	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	72 758 028,28	6 181 419,27	12 496 146,08	183 989 932,81	275 425 526,44
Lisäykset	5 300 284,73		3 861 735,49	394 355,93	9 556 376,15
Vähennykset	-599 633,99			-801 224,21	-1 400 858,20
Siirrot erien välillä	9 970 823,35		-12 444 146,08	6 415 838,43	3 942 515,70
Hankintameno 31.12.	87 429 502,37	6 181 419,27	3 913 735,49	189 998 902,96	287 523 560,09
Kertyneet poistot 1.1.	-26 295 330,61	-6 181 419,27	0,00	-142 067 781,60	-174 544 531,48
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	599 633,99			801 224,21	1 400 858,20
Tilikauden poistot ja arvonalentumiset	-12 268 318,14			-19 154 619,82	-31 422 937,96
Kertyneet poistot 31.12.	-37 964 014,76	-6 181 419,27	0,00	-160 421 177,21	-204 566 611,24
Kirjanpitoarvo 31.12.	49 465 487,61	0,00	3 913 735,49	29 577 725,75	82 956 948,85

11. Aineelliset hyödykkeet

2017, euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 083 492,95	17 430 665,63	102 671 637,08	553 073,82	5 329 455,27	127 068 324,75
Lisäykset	1,00	406 375,55	2 711 509,68		7 073 745,88	10 191 632,11
Vähennykset		-76 726,10	-5 886 031,51			-5 962 757,61
Siirrot erien välillä		806 956,42	2 503 383,27		-3 310 339,69	0,00
Hankintameno 31.12.	1 083 493,95	18 567 271,50	102 000 498,52	553 073,82	9 092 861,46	131 297 199,25
Kertyneet poistot 1.1.	-109 776,05	-13 482 550,60	-82 610 694,44	-482 022,43	0,00	-96 685 043,52
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		76 726,10	5 883 469,72			5 960 195,82
Tilikauden poistot ja arvonalentumiset		-420 609,68	-6 819 090,16	-14 844,82		-7 254 544,66
Kertyneet poistot 31.12.	-109 776,05	-13 826 434,18	-83 546 314,88	-496 867,25	0,00	-97 979 392,36
Kirjanpitoarvo 31.12.	973 717,90	4 740 837,32	18 454 183,64	56 206,57	9 092 861,46	33 317 806,89

2016, euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 175 482,19	17 107 512,52	98 934 631,85	553 073,82	7 735 350,77	125 506 051,15
Lisäykset		64 377,03	3 023 625,19		5 037 725,13	8 125 727,35
Vähennykset	-91 989,24	-38 411,60	-2 490 537,21			-2 620 938,05
Siirrot erien välillä		297 187,68	3 203 917,25		-7 443 620,63	-3 942 515,70
Hankintameno 31.12.	1 083 492,95	17 430 665,63	102 671 637,08	553 073,82	5 329 455,27	127 068 324,75
Kertyneet poistot 1.1.	0,00	-13 156 663,18	-78 447 990,22	-467 177,61	0,00	-92 071 831,01
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		25 844,40	2 449 194,62			2 475 039,02
Tilikauden poistot ja arvonalentumiset	-109 776,05	-351 731,82	-6 611 898,84	-14 844,82		-7 088 251,53
Kertyneet poistot 31.12.	-109 776,05	-13 482 550,60	-82 610 694,44	-482 022,43	0,00	-96 685 043,52
Kirjanpitoarvo 31.12.	973 716,90	3 948 115,03	20 060 942,64	71 051,39	5 329 455,27	30 383 281,23

12. Sijoitukset

2017, euroa	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Saamiset saman konsernin yrityksiltä ¹⁾	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.	2 103 542 628,42	302 197 671,84	118 574 547,83	2 524 314 848,09
Lisäykset	33 386 655,32		3 624 816,00	37 011 471,32
Vähennykset ja siirrot erien välillä	-13 000 000,00	-12 738 553,71	-273 068,05	-26 011 621,76
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 123 929 283,74	289 459 118,13	121 926 295,78	2 535 314 697,65

2016, euroa	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Saamiset saman konsernin yrityksiltä ¹⁾	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.	2 083 703 472,85	254 707 458,08	148 222 158,17	2 486 633 089,10
Lisäykset	19 906 487,93	68 792 697,55		88 699 185,48
Vähennykset ja siirrot erien välillä	-67 332,36	-21 302 483,79	-29 647 610,34	-51 017 426,49
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 103 542 628,42	302 197 671,84	118 574 547,83	2 524 314 848,09

1) Vuonna 2017 pitkäaikaiset korolliset saamiset on oikaistu taseen vaihtuvista vastaavista sijoituksiin, erään saamiset saman konsernin yrityksiltä. Luokittelu on muutettu myös vertailutietojen osalta.

13. Vaihto-omaisuus

Euroa	2017	2016
Aineet ja tarvikkeet	28 416 340,71	21 580 105,35
Valmiit tuotteet	56 804 073,25	57 372 095,55
Ennakkomaksut	3 735 439,93	4 393 117,25
Yhteensä	88 955 853,89	83 345 318,15

14. Saamiset

Pitkäaikaiset saamiset ¹⁾

Euroa	2017	2016
Pitkäaikaiset korottomat saamiset		
Laskennalliset verosaamiset	4 801 250,13	8 624 902,31
Pitkäaikaiset korottomat saamiset	4 801 250,13	8 624 902,31
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	4 801 250,13	8 624 902,31

1) Vuonna 2017 pitkäaikaiset korolliset saamiset on oikaistu taseen vaihtuvista vastaavista sijoituksiin, erään saamiset saman konsernin yrityksiltä. Luokittelu on muutettu myös vertailutietojen osalta.

Lyhytaikaiset saamiset

Euroa	2017	2016
Lyhytaikaiset korolliset saamiset		
Konserniyhtiöiltä	105 171 487,02	77 669 312,79
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä	105 171 487,02	77 669 312,79
Lyhytaikaiset korottomat saamiset		
Maksetut ennakot		
Konserniyhtiöille	18 836 395,50	18 836 395,50
Yhteensä	18 836 395,50	18 836 395,50
Myyntisaamiset		
Konserniyhtiöiltä	40 919 062,10	27 183 225,37
Muilta	132 879 638,68	127 246 884,44
Yhteensä	173 798 700,78	154 430 109,81
Siirtosaamiset		
Konserniyhtiöiltä	33 585 374,99	4 828 844,62
Muilta	25 943 780,16	24 100 931,78
Yhteensä	59 529 155,15	28 929 776,40
Muut korottomat lyhytaikaiset saamiset		
Konserniyhtiöiltä	34 646,80	525 573,92
Muilta	15 104 444,92	10 209 802,99
Yhteensä	15 139 091,72	10 735 376,91
Lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä	267 303 343,15	212 931 658,62
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	372 474 830,17	290 600 971,41
Saamiset yhteensä	377 276 080,30	299 225 873,72

Lyhytaikaiset saamiset

Euroa	2017	2016
Siirtosaamiset		
Korot	6 011 598,62	7 597 612,88
Verot	4 699 272,35	2 318 381,95
Kurssierot	11 350 677,02	10 891 391,47
Osingot	30 000 000,00	0,00
Muut erät	7 467 607,16	8 122 390,10
Yhteensä	59 529 155,15	28 929 776,40

15. Rahoitusarvopaperit

Euroa	2017	2016
Rahoitusarvopaperit		
Kirjanpitoarvo	25 000 000,00	70 719 098,15
Jälleenhankintahinta	25 000 000,00	70 719 098,15
Erotus	0,00	0,00

Rahoitusarvopapereihin sisältyy yhtiön lyhytaikaiset sijoitukset.

16. Oma pääoma

Euroa	2017	2016
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	221 761 727,69	221 761 727,69
Osakepääoma 31.12.	221 761 727,69	221 761 727,69
Ylikurssirahasto 1.1.	257 877 731,94	257 877 731,94
Ylikurssirahasto 31.12.	257 877 731,94	257 877 731,94
Käyvän arvon rahasto 1.1.	2 717 240,52	-4 657 093,00
Rahavirran suojaus	1 676 324,86	7 374 333,52
Käyvän arvon rahasto 31.12.	4 393 565,38	2 717 240,52
Sidottu oma pääoma yhteensä 31.12.	484 033 025,01	482 356 700,15
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	199 963 876,20	199 963 876,20
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	199 963 876,20	199 963 876,20
Edellisten tilikausien voitto 1.1. ¹⁾	622 085 577,99	484 949 441,70
Tilikauden voitto / tappio	41 340 930,97	215 781 981,48
Osingonjako	-80 747 684,13	-80 748 892,00
Osakepohjainen kannustinjärjestelmä		
Luovutetut osakkeet	118 018,71	2 103 046,81
Palautuneet osakkeet	-159 675,08	0,00
Edellisten tilikausien voitto ja tilikauden voitto 31.12.	582 637 168,46	622 085 577,99
Vapaa oma pääoma yhteensä 31.12.	782 601 044,66	822 049 454,19
Oma pääoma yhteensä 31.12.	1 266 634 069,67	1 304 406 154,34
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä 31.12.	782 601 044,66	822 049 454,19

1) Yhtiön hallussa on omia osakkeita 2 988 935 kappaletta, hankintahinta 20 119 667,69 euroa.

Omien osakkeiden muutokset

	Euroa	Kpl
Hankintameno/määrä 1.1.2017	20 028 053,10	2 975 327
Muutos	91 614,59	13 608
Hankintameno/määrä 31.12.2017	20 119 667,69	2 988 935

17. Tilinpäätössiirtojen kertymä

Euroa	2017	2016
Tilinpäätössiirtojen kertymät		
Kertynyt poistoero käyttöomaisuuserittäin		
Rakennukset ja rakennelmat	788 423,36	821 792,60
Koneet ja kalusto	1 508 201,15	2 707 221,32
Muut aineelliset hyödykkeet	13 201,60	23 048,75
Aineettomat oikeudet	487 483,76	495 672,44
Muu aineeton omaisuus	3 026 100,41	2 853 963,77
Yhteensä	5 823 410,28	6 901 698,88
Tilinpäätössiirtojen kertymien muutos		
Tilinpäätössiirtojen kertymät 1.1.	6 901 698,88	9 596 116,27
Poistoeron muutos tuloslaskelmassa	-1 078 288,60	-2 694 417,39
Tilinpäätössiirtojen kertymät 31.12.	5 823 410,28	6 901 698,88

31.12.2017 kertyneiden poistoerojen laskennallinen verovelka oli 1,2 milj. euroa (1,4).

18. Pakolliset varaukset

Euroa	2017	2016
Pitkäaikaiset varaukset		
Eläkevaraukset	5 886 652,00	6 062 164,00
Muut pakolliset varaukset		
Ympäristövaraukset	11 408 559,38	10 227 914,39
Uudelleenjärjestelyvaraukset	0,00	3 515 000,00
Muut pakolliset varaukset yhteensä	11 408 559,38	13 742 914,39
Pitkäaikaiset varaukset yhteensä	17 295 211,38	19 805 078,39
Lyhytaikaiset varaukset		
Muut pakolliset varaukset		
Henkilöstökuluvaraukset	372 095,06	694 011,93
Uudelleenjärjestelyvaraukset	4 513 299,05	1 015 491,05
Lyhytaikaiset varaukset yhteensä	4 885 394,11	1 709 502,98
Pitkä- ja lyhytaikaiset pakolliset varaukset yhteensä	22 180 605,49	21 514 581,37
Muutos pakollisissa varauksissa		
Pakolliset varaukset 1.1.	21 514 581,37	19 484 405,66
Varausten käyttö tilikauden aikana	-1 176 185,56	-2 740 134,67
Käyttämättömien varauksen peruuttaminen	-285 001,32	-326 291,05
Varausten lisäys tilikauden aikana	2 127 211,00	5 096 601,43
Pakolliset varaukset 31.12.	22 180 605,49	21 514 581,37

Ympäristöriskit ja -vastuut esitetään konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 4.6.

19. Pitkäaikainen vieras pääoma

Euroa	2017	2016
Lainat rahoituslaitoksilta	215 000 000,05	237 095 621,37
Muut pitkäaikaiset velat	472 884 087,38	373 703 339,00
Yhteensä	687 884 087,43	610 798 960,37
Pitkäaikaisen vieraan pääoman erääntyminen		
2019 (2018)	110 000 989,43	22 295 621,37
2020 (2019)	205 000 000,00	212 179 971,00
2021 (2020)	0,00	204 900 000,00
2022 (2021) tai myöhemmin	372 883 098,00	171 423 368,00
Yhteensä	687 884 087,43	610 798 960,37
Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pidemmän ajan kuluttua		
Muut pitkäaikaiset velat	372 883 098,00	171 423 368,00
Yhteensä	372 883 098,00	171 423 368,00

Muut pitkäaikaiset velat sisältävät 100 milj. euron joukkovelkakirjalainan (erääntyy 27.5.2019), 150 milj. euron joukkovelkakirjalainan (erääntyy 13.5.2022) sekä 200 milj. euron joukkovelkakirjalainan (erääntyy 30.5.2024).

20. Lyhytaikainen vieras pääoma

Euroa	2017	2016
Korolliset lyhytaikaiset velat		
Lainat rahoituslaitoksilta	20 631 201,54	31 009 515,48
Muut korolliset velat		
Konserniyhtiöille	987 538 883,67	959 043 155,65
Muille	20 385 392,42	24 197 339,16
Korolliset lyhytaikaiset velat yhteensä	1 028 555 477,63	1 014 250 010,29
Korottomat lyhytaikaiset velat		
Saadut ennakot		
Muilta	519 600,65	660 527,45
Yhteensä	519 600,65	660 527,45
Ostovelat		
Konserniyhtiöille	37 744 054,11	42 095 195,21
Muille	91 754 465,63	57 637 340,34
Yhteensä	129 498 519,74	99 732 535,55
Siirtovelat		
Konserniyhtiöille	8 168 050,10	7 883 757,27
Muille	59 828 187,46	72 550 079,73
Yhteensä	67 996 237,56	80 433 837,00
Muut korottomat velat yhteensä	9 071 387,81	9 317 121,16
Korottomat lyhytaikaiset velat yhteensä	207 085 745,76	190 144 021,16
Lyhytaikaiset velat yhteensä	1 235 641 223,39	1 204 394 031,45

Euroa	2017	2016
Siirtovelat		
Palkat	12 266 255,17	10 893 082,28
Korot ja kurssierot	9 798 604,28	12 759 960,24
Muut erät	45 931 378,11	56 780 794,48
Yhteensä	67 996 237,56	80 433 837,00

21. Vakuudet ja vastuusitoumukset

Euroa	2017	2016
Takaukset		
Konserniyhtiöiden puolesta		
Lainoista	410 418 819,00	401 271 034,00
Muista sitoumuksista	50 195 465,00	54 437 160,00
Muiden puolesta	3 485 607,00	2 686 798,00
Yhteensä	464 099 891,00	458 394 992,00
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	4 098 006,00	4 968 769,00
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään 5 vuoden kuluttua maksettavat	8 967 031,00	12 018 709,00
Yli 5 vuoden kuluttua maksettavat	5 387 304,00	5 889 076,00
Yhteensä	18 452 341,00	22 876 554,00

22. Kemira Oyj:n omistamat osakkeet ja osuudet

Konserniyritykset

	Konsernin omistusosuus-%	Emoyhtiön omistusosuus-%
AS Kemivesi	100,00	100,00
Kemira Argentina S.A.	100,00	15,80
Kemira Cell Sp. z.o.o.	55,00	55,00
Kemira Chemicals (Nanjing) Co.,Ltd.	100,00	100,00
Kemira Chemicals (Shanghai) Co.,Ltd.	100,00	100,00
Kemira Chemicals (UK) Ltd.	100,00	100,00
Kemira Chemicals (Yanzhou) Co.,Ltd.	100,00	100,00
Kemira Chemicals Brasil Ltda	100,00	99,87
Kemira Chemicals Canada Inc.	100,00	100,00
Kemira Chemicals Korea Corporation	100,00	100,00
Kemira Chemie Ges.mbh	100,00	100,00
Kemira Chile Comercial Limitada	100,00	99,00
Kemira Europe Oy	100,00	100,00
Kemira Germany GmbH	100,00	100,00
Kemira GrowHow A/S	100,00	100,00
Kemira Hong Kong Company Limited	100,00	100,00
Kemira KTM d.o.o.	100,00	100,00
Kemira Nederland Holding B.V.	100,00	100,00
Kemira Operon Oy	100,00	100,00
Kemira Świecie Sp. z o.o.	100,00	100,00
Kemira Water Danmark A/S	100,00	100,00
Kemira Water Solutions Brasil - Produtos para Tratamento de Água Ltda.	100,00	100,00
PT Kemira Indonesia	100,00	74,80
PT Kemira Chemicals Indonesia	99,77	99,77

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakkeet ja osakepääoma

Kemira Oyj:n osakepääoma 31.12.2017 oli 221,8 miljoonaa euroa ja osakkeiden määrä 155 342 557. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa. Kemira Oyj:n osakkeet ovat rekisterissä Euroclear Finland Oyj:n ylläpitämässä arvo-osuusjärjestelmässä.

Osakkeenomistajat

Vuoden 2017 päättyessä Kemira Oyj:llä oli 35 571 rekisteröityä osakkeenomistajaa (32 622). Kemira Oyj:n osakkeiden ulkomaisten osakkeenomistajien osuus nousi 3 % vuoden aikana ja oli 25,8 % (25,1 %), sisältäen hallintarekisteröidyt omistukset. Kotitalouksien osuus oli 17,9 % (16,0 %). Kemiralla oli vuoden lopussa hallussaan omia osakkeita 2 988 935 kappaletta (2 975 327), mikä vastaa 1,9 % (1,9 %) kaikista Kemira Oyj:n osakkeista. Kuukausittain päivitettävä luettelo Kemiran suurimmista osakkeenomistajista on nähtävillä yhtiön internetsivuilla www.kemira.fi > Sijoittajat.

Listaus ja kaupankäynti

Kemira Oyj:n osakkeet on listattu Nasdaq Helsingissä. Osakkeiden kaupankäyntitunnus on KEMIRA ja ISIN-koodi FI0009004824.

Kemira Oyj:n osakkeiden vuoden 2017 päätöskurssi Nasdaq Helsingissä oli 11,50 euroa (12,13). Osakkeen ylin hinta oli 12,44 euroa (12,55) ja alin 10,33 euroa (8,92). Keskipurssi oli 11,47 euroa (10,96). Vuoden aikana osakekurssi laski 5 %, kun Nasdaq Helsinki Cap -indeksi nousi 7 %. Eurooppalaisen kemiansektorin vertailuindeksi EUROSTOXX Chemicals nousi 12 % vuonna 2017. Yhtiön markkina-arvo omilla osakkeilla vähennettynä oli vuoden 2017 lopussa 1 752 miljoonaa euroa (1 848).

Kemira Oyj:n osakkeiden vaihto vuonna 2017 Nasdaq Helsingissä oli 54 miljoonaa kappaletta (65). Osakevaihdon kokonaisarvo laski 12 % 614,9 miljoonaan euroon (702,7). Osakkeiden keskimääräinen päivävaihto oli 215 814 (256 233) osaketta.

Nasdaq Helsingin pörssin lisäksi Kemiran osakkeilla käytiin kauppaa useilla vaihtoehtoisilla tai monenkeskisillä kaupankäyntipaikoilla, kuten BATS, Chi-X ja Turquoise. Kemira Oyj:n osakkeiden kokonaisvaihto vuonna 2017 oli 85 miljoonaa kappaletta (95), josta 36 % (32 %) tapahtui muilla kaupankäyntipaikoilla kuin Nasdaq Helsingissä. Lähde: Kemira.fi.

Ajantasainen tieto Kemiran osakekurssista on luettavissa yhtiön internetsivuilla www.kemira.fi > Sijoittajat.

Osinkopolitiikka ja osingonjako

Kemiran osinkopolitiikan mukaisesti tavoitteena on jakaa vakaata ja kilpailukykyistä osinkoa.

Yhtiön hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että vuodelta 2017 maksetaan osinkoa 0,53 euroa (0,53) osakkeelta eli yhteensä 81 miljoonaa euroa (81). Yhtiökokous pidetään 21.3.2018. Osingon irtoamispäivä on 22.3.2018, täsmäytyspäivä 23.3.2018 ja maksupäivä 5.4.2018.

Huhtikuussa 2017 maksettiin 31.12.2016 päättyneen tilikauden tuloksesta osinkoa 0,53 euroa osakkeelta. Osingon täsmäytyspäivä oli 28.3.2017 ja osinko (yhteensä 81 miljoonaa euroa) maksettiin 11.4.2017.

Hallituksen valtuutukset

Yhtiökokous, joka pidettiin 24.3.2017, valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 800 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta. Omat osakkeet hankitaan yhtiön vapaalla omalla pääomalla joko kaikille osakkeenomistajille osoitetulla ostotarjouksella yhtäläisin ehdoin ja hallituksen päättämään hintaan tai muutoin kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa osakkeiden hankintahetken markkinahintaan Nasdaq Helsinki Oy:n ("Helsingin pörssi") järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä. Valtuutuksen perusteella ostotarjouksella ostettujen osakkeiden hinnan tulee perustua yhtiön osakkeista julkisessa kaupankäynnissä käytettyyn markkinahintaan. Minimihinta on markkinoiden alin hinta valtuutuskauden aikana ja maksimihinta on markkinoiden ylin hinta valtuutuskauden aikana.

Osakkeet hankitaan ja maksetaan Helsingin Pörssin ja Euroclear Finland Oy:n sääntöjen mukaisesti. Osakkeita hankitaan käytettäväksi mahdollisten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittamisessa tai toteuttamisessa, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittämiseksi, osakkeen likviditeetin parantamiseksi, käytettäväksi yhtiön hallituksen vuosipalkkioiden maksamiseen tai osana yhtiön osakepalkkiojärjestelmiä. Osakkeet voidaan edellä mainittujen tarkoitusten toteuttamiseksi pitää yhtiöllä, luovuttaa tai mitätöidä. Hallitus päättää muista omien osakkeiden hankkimiseen liittyvistä ehdoista. Hankkimisvaltuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Valtuutusta ei ollut käytetty 31.12.2017 mennessä.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 15 600 000 uuden osakkeen antamisesta sekä enintään 7 800 000 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman osakkeen luovuttamisesta ("Osakeantivaltuutus"). Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiön hallussa olevat omat osakkeet luovuttaa joko maksua vastaan tai maksutta. Uudet osakkeet voidaan antaa

ja yhtiöllä olevat omat osakkeet luovuttaa yhtiönosakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittaminen tai toteuttaminen, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittäminen, osakkeen likviditeetin parantaminen tai se on perusteltua yhtiön hallituksen vuosipalkkioiden maksamiseksi tai yhtiön osakepalkkiojärjestelmien toteuttamiseksi. Suunnattu osakeanti voi olla maksuton vain yhtiön osakepalkkiojärjestelmien toteuttamisen yhteydessä. Uusia osakkeita annettaessa osakkeiden merkintähinta merkitään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Yhtiön omia osakkeita luovutettaessa merkitään osakkeesta maksettava määrä sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Hallitus päättää muista osakeanteihin liittyvistä ehdoista. Osakeantivaltuutus on voimassa 31.5.2018 saakka. Osakeantivaltuutusta on käytetty yhtiön hallituksen jäsenten palkitsemiseen liittyen.

Johdon osakkeenomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen omistivat 454 215 (458 133) Kemira Oyj:n osaketta 31.12.2017 eli 0,29 % (0,29 %) osakkeista ja äänistä, sisältäen yhtiön oman, lähipiirin ja määräysvalta-yhteisöjen omistuksen. Toimitusjohtaja Jari Rosendal omisti 45 000 (40 000) osaketta 31.12.2017. Yhtiön hallituksen jäsenet eivät ole osakepalkkiojärjestelmän piirissä. Konsernin johtoryhmän jäsenet, lukuun ottamatta toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, omistivat 77 641 (106 355) Kemira Oyj:n osaketta 31.12.2017, mikä vastasi 0,05 % (0,07 %) osakkeista ja äänistä, sisältäen yhtiön oman, lähipiirin ja määräysvalta-yhteisöjen omistuksen. Ajantasainen tieto hallituksen ja johdon osakeomistuksista on nähtävissä yhtiön internetsivuilla osoitteessa www.kemira.fi > Sijoittajat > Hallinto > Sisäpiiri.

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2017

	Omistaja	Osakkeiden lukumäärä, kpl	% osakkeista ja äänistä
1	Oras Invest Oy	28 278 217	18,2
2	Solidium Oy	25 896 087	16,7
3	Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	5 329 836	3,4
4	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	3 238 000	2,0
5	Nordea-rahastot	1 434 248	0,9
6	Pohjola Varainhoito	1 403 177	0,9
7	Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas	1 297 637	0,8
8	Etola Erkki Olavi	1 250 000	0,8
9	Valtion Eläkerahasto	990 000	0,6
10	Laakkonen Mikko	600 000	0,4
11	Säästöpankki-rahastot	561 418	0,4
12	OP-Henkivakuutus Oy	536 642	0,4
13	Aktia-rahastot	470 000	0,3
14	Holding Manutas Oy	400 000	0,3
15	Paasikivi Pekka	395 000	0,3
	Kemira Oyj	2 988 935	1,9
	Hallintarekisteröidyt ja ulkomaiset omistajat	40 024 574	25,8
	Muut yhteensä	40 248 786	26,0
	Kaikki yhteensä	155 342 557	100,0

Osakkeenomistuksen jakautuminen 31.12.2017

Osakkeiden lukumäärä	Omistajia kpl	Omistajia %	Osakkeet, kpl	% osakkeista ja äänistä
1–100	8 637	24,3	514 591	0,3
101–500	14 959	42,0	4 118 698	2,7
501–1 000	5 701	16,0	4 397 344	2,8
1 001–5 000	5 271	14,8	11 068 718	7,1
5 001–10 000	537	1,5	3 900 966	2,5
10 001–50 000	368	1,0	7 203 461	4,7
50 001–100 000	31	0,1	2 354 524	1,5
100 001–500 000	51	0,1	10 501 334	6,8
500 001–1 000 000	6	0,0	3 911 277	2,5
1 000 001–	10	0,0	107 371 644	69,1
Yhteensä	35 571	100,0	155 342 557	100,0

Kemira Oyj:n hallituksen voitonjakokelpoisten varojen jakoehdotus yhtiökokoukselle sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Kemira Oyj:n voitonjakokelpoiset varat 31.12.2017 ovat 782 601 045 euroa, josta tilikauden tulos on 41 340 931 euroa.

Hallitus ehdottaa 21.3.2018 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 0,53 euroa osaketta kohden. Osingonmaksun täsmäytyspäivänä yhtiön hallussa oleville omille osakkeille ei makseta osinkoa.

Voitonjakoehdotuksen tekopäivänä yhtiön ulkopuolisessa omistuksessa on 152 353 622 osaketta, jota vastaava osingon kokonaismäärä on 80 747 420 euroa. Voitonjakokelpoisia varoja jätetään omaan pääomaan 701 853 625 euroa.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako hallituksen näemyksen mukaan vaaranna yhtiön maksukykyä.

Helsingissä 7. päivänä helmikuuta 2018

Jari Paasikivi
Puheenjohtaja

Kerttu Tuomas
Varapuheenjohtaja

Wolfgang Büchele

Shirley Cunningham

Kaisa Hietala

Timo Lappalainen

Jari Rosendal
Toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Kemira Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Kemira Oyj:n (y-tunnus 0109823-0) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiimme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 2.2 ja emoyhtiön liitetiedossa 4.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitusha-
kuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyden riski.

Tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka	Miten seikka on huomioitu tilintarkastuksessa	Tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka	Miten seikka on huomioitu tilintarkastuksessa
Liikearvon arvonalentumistestaus Konsernitilinpäätökseen 31.12.2017 kirjatun liikearvon määrä on 505,0 miljoonaa euroa. Johto on suorittanut liikearvon arvonalentumistestauksen, jonka tulosten perusteella yhtiö ei ole kirjannut 31.12.2017 tase-erään kohdistuvia arvonalentumisia. Yhtiön tekemiin liikearvon arvonalentumistestauksiin liittyy merkittävää johdon käyttämää harkintaa jotka liittyvät muun muassa seuraaviin käyttöarvolaskelmiin sisältyviin olettimiin ja arvioihin: - Rahavirtaa tuottavien yksiköiden arvioidut tulevaisuudessa tuottamat rahavirrat; - Pitkän aikavälin arvioidut kasvuolettamat; ja - Käytetty diskonttauskorko. Tarkemmat tiedot johdon suorittamasta liikearvon arvonalentumistestauksesta johdon käyttämistä arvioista on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 3.1. Tämä seikka on EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c)-kohdassa tarkoitettu merkittävä olennaisen virheellisyysriski.	Suorittamamme tilintarkastuksen yhteydessä olemme arvioineet kriittisesti johdon tekemiä arvioita tulevista rahavirroista, sekä verranneet johdon arvonalentumistestauksessa käyttämiä arvioita vahvistettuihin budjetteihin ja ennusteisiin. Olemme arvioineet yhtiön arvonalentumistestauksen prosesseja sekä rahavirtalaskelmia, joiden perusteella laskelmat ovat laadittu. Olemme arvioineet arvonalentumistestauslaskelman laskentateknistä asianmukaisuutta. Olemme arvioineet konsernitaseeseen 31.12.2017 kirjatun liikearvon arvostusta tukevaa johdon suorittamaan arvonalentumistestausta: - Arvioimalla ennusteisiin vaikuttavia merkittävimpiä liiketoiminnan kehitykseen liittyviä olettamuksia segmenteittäin; - Arvioimalla kasvuennusteita toteutuneeseen kehitykseen verrattuna; - Vertaamalla käytettyjä diskonttokorkoja ulkopuolisista lähteistä saatuihin tietoihin; ja - Suorittaneet herkkyysanalyysin pitkän aikavälin olettamille sekä käytettyyn diskonttauskorkoon. Olemme arvioineet myös tilinpäätöksen liitetiedossa 3.1. esitettyä herkkyysanalyysiä niiden keskeisten tekijöiden osalta, joiden olennainen muuttuminen voisi johtaa merkittävään liikearvon arvonalentumiseen.	Myytavissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon määrittely Konsernitilinpäätökseen 31.12.2017 sisältyvien myytävissä olevien rahoitusvarojen määrään 235,8 miljoonaa euroa sisältyvien lähinnä Pohjolan Voima Oy:n (PVO) ja Teollisuuden Voima Oy:n (TVO) osakkeiden käyvän arvon määrä on noin 234,3 miljoonaa euroa. Kyseisten rahoitusvarojen käypään arvoon arvostaminen sisältää johdon merkittäviä arvioita liittyen seuraaviin osa-alueisiin: - Arviot sähkön tulevista markkinahinnoista Suomessa; - Arviot sähkön tulevista tuotantokustannuksista; ja - Arviot käyvän arvon määrittämisessä käytetyn arvostusmallin diskonttauskorkona käytetyn keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen (WACC) suuruudesta. Tarkemmat tiedot myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostusmalleista, sekä johdon käyttämistä arvioista on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 3.4. Tämä seikka on EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c)-kohdassa tarkoitettu merkittävä olennaisen virheellisyysriski.	Suorittamamme tilintarkastustoimenpiteet käsittivät johdon arvostusmallissa käyttämien sähkön markkinahinnan ja tuotantokustannusten olettamien arvioinnin suhteessa kolmannen osapuolen arvioihin. Tämän lisäksi olemme arvioineet yhtiön käyvän arvon määrittelyyn liittyviä prosesseja, sekä arvioineet yhtiön käyttämän arvostusmallin laskentateknistä asianmukaisuutta. Olemme arvioineet johdon käyttämiä keskimääräiseen painotettuun pääomakustannukseen (WACC) perustuvan diskonttauskorkoon liittyviä olettamuksia. Vertasimme olettamuksia sekä arvioimme näiden olettamien kohtuullisuutta suhteessa käytettävissä oleviin kolmannen osapuolen arvioihin.

Emoyhtiön tilinpäätöksen osalta ei ole EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c)-kohdassa tarkoitettuja merkittäviä olennaisen virheellisyysriskkejä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitalinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan.

Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän

tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitalinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 21.3.2012 alkaen yhtäjaksoisesti 6 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastuksessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä, 7. helmikuuta 2018

Deloitte Oy

Tilintarkastusyhteisö

Jukka Vattulainen

KHT

Tuloskehitys neljännesvuosittain

(Luvut ovat tilintarkastamattomia)

Milj. euroa	1–3	4–6	7–9	10–12	2017 Yhteensä	1–3	4–6	7–9	10–12	2016 Yhteensä
Liikevaihto										
Pulp & Paper	372,2	368,9	363,0	372,8	1 476,9	362,4	361,1	365,2	368,6	1 457,3
Industry & Water	237,8	248,3	259,2	263,8	1 009,1	220,3	226,7	231,1	227,9	906,0
Yhteensä	610,0	617,2	622,2	636,6	2 486,0	582,7	587,8	596,3	596,5	2 363,3
Käyttökate 1)										
Pulp & Paper	45,1	45,1	34,6	55,1	179,9	46,7	46,2	50,5	44,4	187,8
Industry & Water	21,5	22,0	35,7	23,4	102,5	24,4	23,1	27,8	21,1	96,4
Yhteensä	66,7	67,0	70,2	78,4	282,4	71,1	69,3	78,3	65,5	284,2
Liikevoitto 1)										
Pulp & Paper	22,9	23,0	10,4	30,6	86,9	27,0	25,8	28,5	20,3	101,6
Industry & Water	9,7	10,5	23,0	11,2	54,4	12,2	9,1	15,2	8,9	45,4
Yhteensä	32,6	33,5	33,4	41,8	141,4	39,2	34,9	43,7	29,2	147,0
Rahoituskulut, netto	-6,7	-7,7	-7,4	-7,1	-28,9	-6,0	-0,3	-6,9	-5,9	-19,1
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	0,1	0,0	0,1	-0,1	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Voitto ennen veroja	26,1	25,9	26,1	34,6	112,6	33,3	34,6	36,8	23,3	128,0
Tuloverot	-6,3	-6,2	-6,1	-8,8	-27,4	-7,6	-7,9	-9,5	-5,1	-30,1
Tilikauden tulos	19,8	19,6	20,0	25,8	85,2	25,7	26,7	27,3	18,2	97,9
Tilikauden tuloksen jakautuminen										
Emoyhtiön omistajille	18,3	17,7	18,4	24,3	78,6	24,5	25,0	25,6	16,7	91,8
Määräysvallattomille omistajille	1,6	1,9	1,7	1,5	6,6	1,2	1,7	1,7	1,5	6,1
Tilikauden tulos	19,8	19,6	20,0	25,8	85,2	25,7	26,7	27,3	18,2	97,9
Osakekohtainen tulos, laimentamaton ja laimennettu, euroa	0,12	0,12	0,12	0,16	0,52	0,16	0,17	0,16	0,11	0,60

1) Sisältävät vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.

Tunnuslukujen täsmäytys IFRS-lukuihin

(Luvut ovat tilintarkastamattomia)

Milj. euroa	1–3	4–6	7–9	10–12	2017 Yhteensä	1–3	4–6	7–9	10–12	2016 Yhteensä
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät käyttökatteessa ja liikevoitossa										
Operatiivinen käyttökate										
Pulp & Paper	46,0	47,8	48,5	55,4	197,7	47,9	49,3	51,8	46,3	195,3
Industry & Water	22,9	29,3	36,0	25,3	113,6	24,9	29,6	29,0	23,7	107,2
Yhteensä	69,0	77,1	84,5	80,7	311,3	72,8	78,9	80,8	70,0	302,5
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-2,3	-10,1	-14,3	-2,2	-28,9	-1,7	-9,6	-2,5	-4,5	-18,3
Käyttökate	66,7	67,0	70,2	78,4	282,4	71,1	69,3	78,3	65,5	284,2
Operatiivinen liikevoitto										
Pulp & Paper	23,8	25,7	24,4	30,9	104,8	28,2	28,9	30,0	24,5	111,6
Industry & Water	11,1	17,9	23,4	13,1	65,5	12,7	17,7	16,5	11,6	58,5
Yhteensä	34,9	43,6	47,7	44,0	170,3	40,9	46,6	46,5	36,1	170,1
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-2,3	-10,1	-14,3	-2,2	-28,9	-1,7	-11,7	-2,8	-6,9	-23,1
Liikevoitto	32,6	33,5	33,4	41,8	141,4	39,2	34,9	43,7	29,2	147,0
Operatiivinen käyttökate	69,0	77,1	84,5	80,7	311,3	72,8	78,9	80,8	70,0	302,5
Uudelleenjärjestely- ja kustannussäästöohjelmat	-1,9	-7,5	-1,2	-2,4	-13,1	0,0	-4,3	-0,4	-1,1	-5,8
Transaktio- ja integraatiokulut yrityshankinnoissa	0,1	0,2	0,3	-0,2	0,3	-1,4	-1,9	-0,5	-1,2	-5,0
Liiketoimintojen ja omaisuuden myynti	0,0	-2,6	0,0	0,8	-1,9	0,3	0,0	0,2	0,0	0,5
Muut erät	-0,5	-0,1	-13,4	-0,3	-14,4	-0,6	-3,4	-1,8	-2,2	-8,0
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-2,3	-10,1	-14,3	-2,2	-28,9	-1,7	-9,6	-2,5	-4,5	-18,3
Käyttökate	66,7	67,0	70,2	78,4	282,4	71,1	69,3	78,3	65,5	284,2
Operatiivinen liikevoitto	34,9	43,6	47,7	44,0	170,3	40,9	46,6	46,5	36,1	170,1
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät käyttökatteessa	-2,3	-10,1	-14,3	-2,2	-28,9	-1,7	-9,6	-2,5	-4,5	-18,3
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät poistoissa ja arvonalentumisissa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-2,1	-0,3	-2,4	-4,8
Liikevoitto	32,6	33,5	33,4	41,8	141,4	39,2	34,9	43,7	29,2	147,0

Milj. euroa	1–3	4–6	7–9	10–12	2017 Yhteensä	1–3	4–6	7–9	10–12	2016 Yhteensä
Sidotun pääoman tuotto ja operatiivinen sidotun pääoman tuotto										
Operatiivinen liikevoitto	34,9	43,6	47,7	44,0	170,3	40,9	46,6	46,5	36,1	170,1
Liikevoitto	32,6	33,5	33,4	41,8	141,4	39,2	34,9	43,7	29,2	147,0
Osuus osakkuusyritysten voitoista ja tappioista	0,1	0,0	0,1	-0,1	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Sidotettu pääoma	1 736,8	1 749,7	1 759,9	1 763,2	1 763,2	1 697,8	1 709,6	1 711,5	1 718,2	1 718,2
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto, %	9,5	9,2	9,2	9,7	9,7	9,7	9,8	9,8	9,9	9,9
Sidotun pääoman tuotto (ROCE), %	8,1	8,0	7,3	8,0	8,0	7,9	7,9	7,9	8,6	8,6
Nettokäyttöpääoma										
Vaihto-omaisuus	230,2	227,1	224,4	223,8	223,8	215,4	214,0	214,0	216,9	216,9
Myyntisaamiset ja muut saamiset	412,8	419,5	398,6	418,8	418,8	404,6	404,9	398,9	386,1	386,1
Poislukien rahoituserät muissa saamisissa	-15,1	-21,2	-18,3	-21,4	-21,4	-26,0	-19,3	-15,3	-16,8	-16,8
Ostovelat ja muut velat	490,3	384,2	385,6	422,8	422,8	462,3	359,1	377,5	405,2	405,2
Poislukien rahoituserät muissa veloissa	-98,4	-5,6	-11,1	-12,0	-12,0	-119,1	-20,4	-16,7	-13,6	-13,6
Nettokäyttöpääoma	236,0	246,8	230,3	210,5	210,5	250,8	260,9	236,8	194,6	194,6
Korolliset nettovelat										
Pitkäaikaiset korolliset velat	592,1	690,9	674,5	669,1	669,1	666,6	676,8	656,8	649,5	649,5
Lyhytaikaiset korolliset velat	200,3	180,8	186,6	191,4	191,4	133,7	167,4	170,7	157,9	157,9
Korolliset velat	792,4	871,7	861,2	860,5	860,5	800,3	844,2	827,5	807,4	807,4
Rahavarat	131,5	113,7	160,5	166,1	166,1	156,2	154,3	161,9	173,4	173,4
Korolliset nettovelat	660,9	758,0	700,7	694,4	694,4	644,1	689,9	665,6	634,0	634,0

Tietoa sijoittajille

Taloustieto vuonna 2018

Kemira julkaisee kolme taloudellista raporttia vuonna 2018:

27.4.2018 Osavuositarkastus tammi–maaliskuu

20.7.2018 Puolivuositarkastus tammi–kesäkuu

24.10.2018 Osavuositarkastus tammi–syyskuu

Taloudelliset raportit sekä niihin liittyvät esitysaineistot ovat luettavissa Kemiran verkkosivuilla osoitteessa www.kemira.fi > Sijoittajat. Samasta osoitteesta löytyvät myös Kemiran pörssitiedotteet, lehdistötiedotteet, vuosikertomukset, yritysraportit sekä muuta sijoittajatietoa. Verkkosivulla voi rekisteröitymällä tilata yhtiön tiedotteita sähköpostitse sekä tilinpäätöksiä, joita saa tilattua myös Kemiran konserniviestinnästä numerosta 010 8611.

Sijoittajasuhteet

Kemiran sijoittajasuhdetoinnin tärkein tehtävä on tarjota pääomamarkkinoille avointa ja luotettavaa tietoa Kemirasta ja sen toimintaympäristöstä, antaaksemme markkinaosapuolille todentekoisia yleiskuvan Kemirasta sijoituskohteena. Sijoittajaviestinnällä haluamme varmistaa, että markkinoilla toimivat osapuolet saavat luotettavaa ja ajankohtaista tietoa Kemirasta tasapuolisesti ja säännöllisin väliajoin. Kemiran kotipaikka on Helsinki, ja yhtiön osakkeet on listattu Nasdaq Helsingissä. Kemira noudattaa Suomen lakeja sekä Nasdaq Helsingin ja Finanssivalvonnan säännöksiä.

Hiljainen jakso

Kemira noudattaa 30 päivän hiljaista jaksoa ennen tilinpäätöksen ja osavuositarkastusten julkaisua. Tänä aikana Kemiran edustajat eivät kommentoi kyseisen raportointijakson tilinpäätöstä tai osavuositarkastusta. Hiljaiset jaksot sekä taloustiedon julkaisupäivät voi tarkistaa Kemiran verkkosivuilta Sijoittajakalenteri –otsikon alta.

Varsinainen yhtiökokous

Kemira Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 21.3.2018 kello 13.00 Marina Congress Centerissä, Katajanokanlaituri 6, Helsinki. Kaikki osakkeenomistajat, jotka ovat yhtiökokouksen täsmäytyspäivään 9.3.2018 mennessä rekisteröityneet Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään yhtiön osakasluetteloon, ovat oikeutettuja osallistumaan yhtiökokoukseen. Ilmoittautuminen yhtiökokoukseen on alkanut 8.2.2018, jolloin rekisteröitymisohjeet on julkaistu julkaistu pörssitiedotteella sekä Kemiran verkkosivuilla osoitteessa www.kemira.fi > Sijoittajat > Hallinto > Yhtiökokous > Yhtiökokous 2018.

Yhtiökokouksen päätökset julkistetaan pörssitiedotteella välittömästi kokouksen päätyttyä.

Osingonmaksu

Osingonjakoehdotus vuodelle 2017 löytyy sivulta 96.

Osoitteenmuutokset

Osakkeenomistajien osoitteenmuutokset pyydämme ilmoittamaan arvo-osuustiliä hoitavaan pankkiin tai pankkiiriliikkeeseen. Näin tiedot päivittyvät myös Euroclear Finland Oy:n ylläpitämiin rekistereihin, joita Kemira käyttää postittaessaan osakkeenomistajilleen tietoa. Jos osakkeenomistajan tilinhoitajana on Suomen Arvopaperikeskus, osoitteenmuutokset ilmoitetaan Suomen Arvopaperikeskukseen.

Sijoittajasuhteet

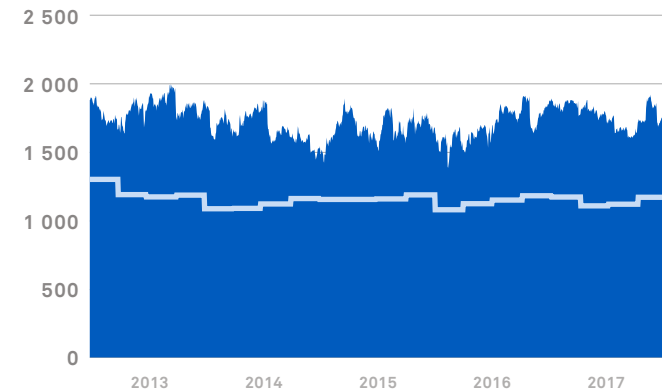
Olli Turunen, sijoittajasuhteista vastaava johtaja
puh. 010 862 1255
olli.turunen@kemira.com

Osakkeen perustiedot

Listaus: Nasdaq Helsinki Oy
Kaupankäyntitunnus: KEMIRA
ISIN-koodi: FI0009004824
Toimialaryhmä: Perusteollisuus
Toimiala: Kemikaaliteollisuus
Osakemäärä 31.12.2017: 155 342 557
Listautumispäivä: 10.11.1994

Markkina-arvo ja oma pääoma 2013–2017

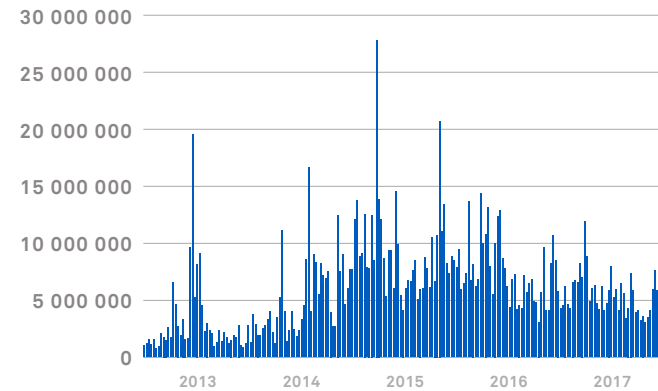
Milj. euroa

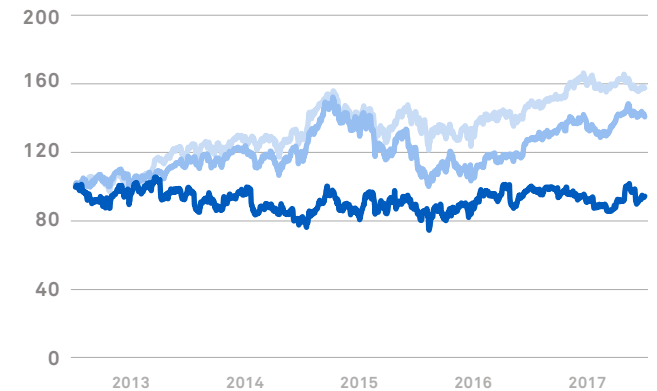
Markkina-arvo
Oma pääoma

Osakkeen vaihto Nasdaq Helsinki 2013–2017

Osaketta

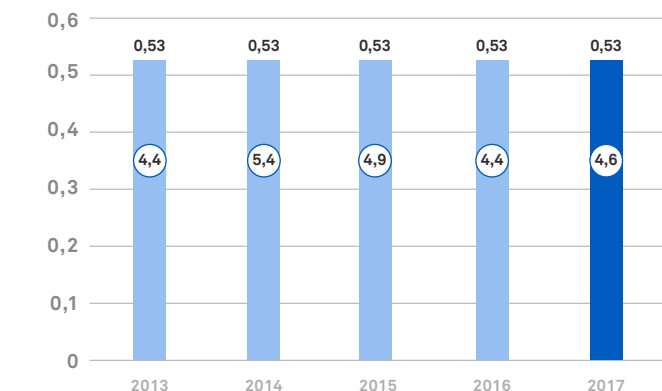
Markkina-arvo ja oma pääoma 2013–2017

Kemira Oyj
Euro STOXX Chemicals
OMX Helsinki

Osinko per osake ja efektiivinen osinkotuotto

Euroa

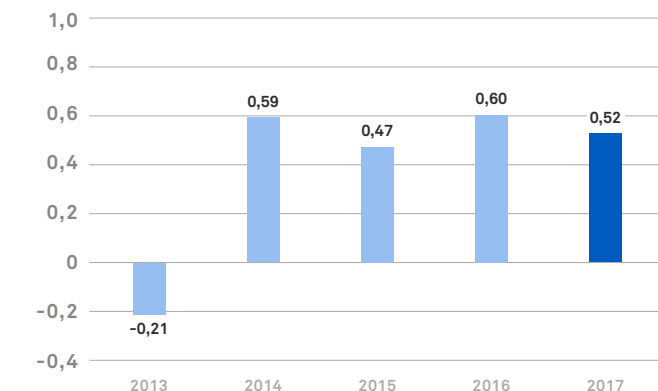

Osinko per osake¹⁾
Efektiivinen osinkotuotto, %¹⁾

¹⁾ Osinko vuodelta 2017 on hallituksen esitys osingoksi yhtiökokoukselle.

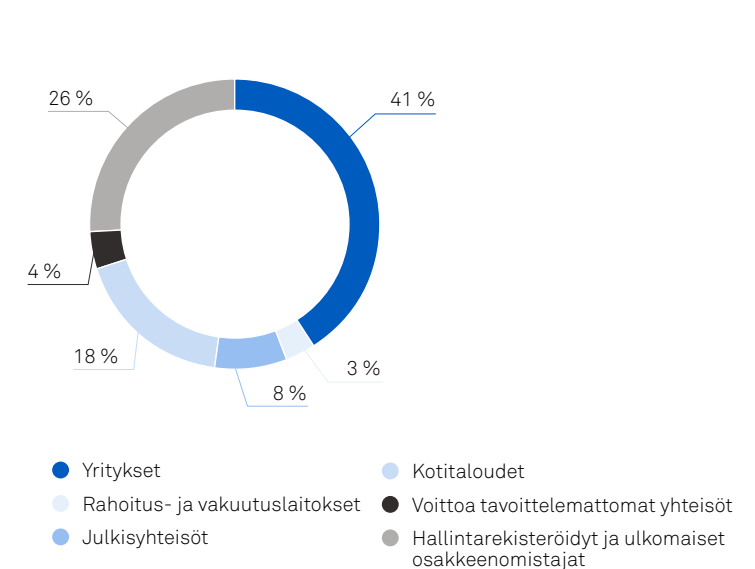
Osakekohtainen tulos

Euroa

Omistusjakauma 31.12.2017

%

KEMIRA ON globaali kemianyhtiö, joka palvelee asiakkaita runsaasti vettä käyttävillä teollisuudenaloilla. Tarjoamme asiantuntemusta, sovellusosaamista ja kemikaaleja, jotka parantavat asiakkaidemme lopputuotteen laatua sekä prosessi- ja resurssitehokkuutta. Keskitymme massa- ja paperi-, öljy- ja kaasuteollisuuteen sekä veden käsittelyyn. Vuonna 2017 Kemiran liikevaihto oli noin 2,5 miljardia euroa ja henkilöstön määrä 4 730. Kemiran osakkeet on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä.